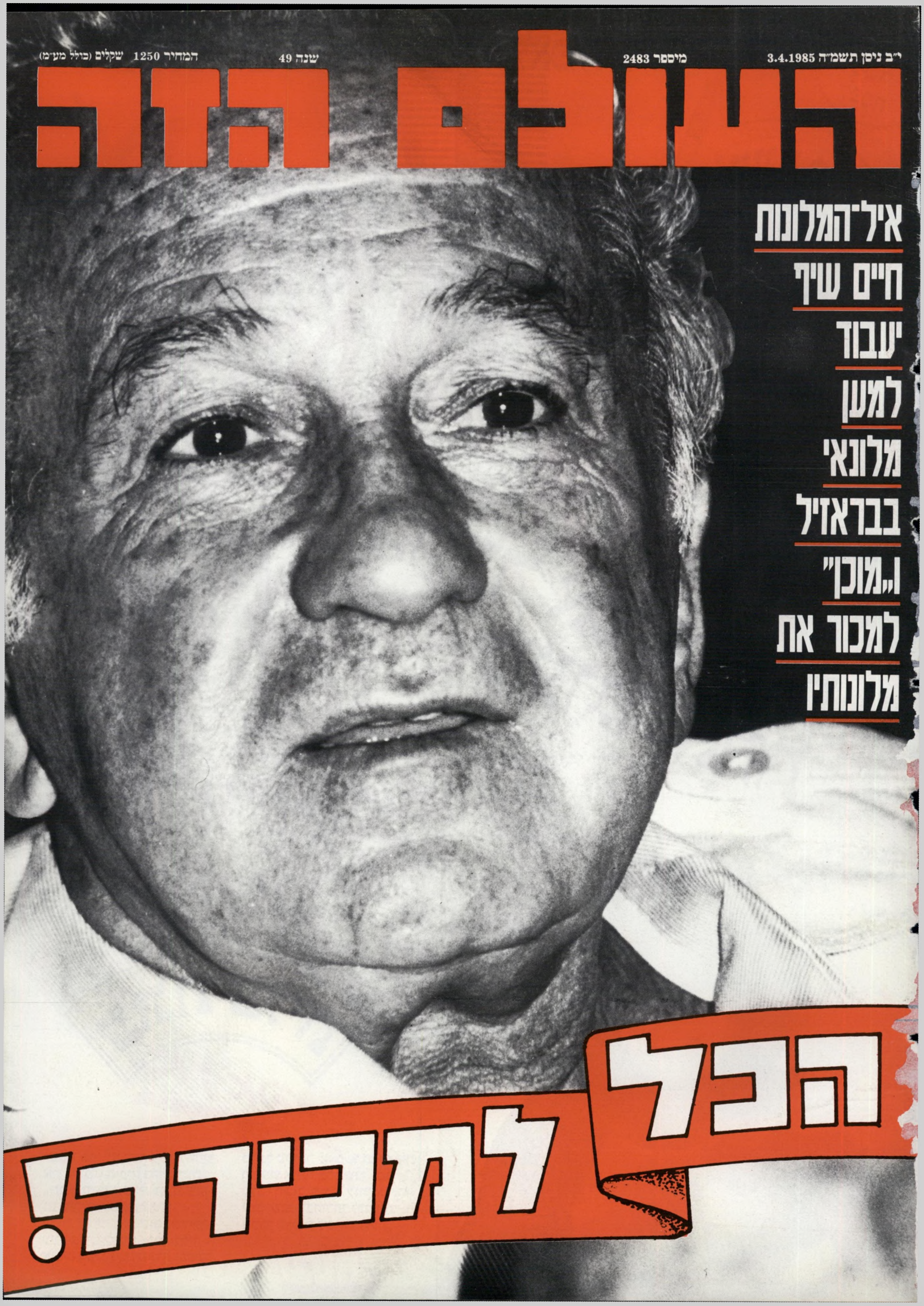
ר"ב ניסן תשמ"ה 3.4.1985 מיסטר 2483 שנה 49 המחיר 1250 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

איל־המלונות חיים שיף עבוד למען מלונאי בברזיל ו„מוכן" למכור את מלונותיו

הכל למכירה!

מעכשיו גם בפסח את יכולה לאפות עוגה מוצלחת

כשר לפסח

עוגות לפסח!

חדש

הרבה, אפשרויות מעוגה, אחת

עוגת עדית את אפשרית

הפסח שוב לא יהיה עליך להגיש את העוגה שאפית בהתנצלות: „תראו, קשה לאפות עוגות שהן גם כשרות וגם טעימות". עלית עשתה זאת שוב בשבילך עוגת עלית לפסח. וכמו תמיד אופים בקלות ובמהירות והעוגה כל כך טעימה שאפשר גם לאפות ולהגיש אותה כל השנה. ומה שהכי חשוב: תוכלי לגוון אותה שוב ושוב. לבחירתך מוגשות מספר הצעות כשרות לגיוון.

עלית

מכתבים

כמו קופה של קיבוץ

קורא דתי חולק על רוח הדברים בכתבה על השתתפותם של אזרחי המדינה בתקציב המוסדות הדתיים (העולם הזה 27.3).

אתם יודעים לעשות חשבון. בדקתי במחשב־הכיס והחישובים נכונים. אבל מה זה שייך. כי לפי אותו הגיון אפשר לחשב גם כמה כל אזרח משלם מדי חודש עבור רווחיות היצוא (ואני, למשל, בכלל אין לי עניין בתעשיה) או החוקת השגרירות בפאריס (ומצידי יכול השגריר, עובדיה סופר, להישאר בארץ).

תקציב המדינה זה, הרי, משהו כמו קופה של קיבוץ: כל אחד תורם לפי יכולתו, ומקבל לפי צרכיו. לנו, הדתיים, מגיע למוסדותינו, בדיוק כמו שאני בטוח שבכספים של האוכלוסיה הדתית מממנים פעילויות שאין לאוכלוסיה זאת שום עניין בהן. לא רק אלה שהוזכרו לעיל, אלא גם לא הסיירת הירוקה, למשל, או סיבסוד התיאטרון הקאמרי.

דב גרבובסקי, בני־ברק

● ● ●

אמהות נגד תיישים

אריה ניב, המורה שהורשע במעשים מגונים בתלמידותיו, יכול לכתוב מיכתבים מן הכלא (העולם הזה 6.2 ואילך). **אבל זה לא עושה רושם על אמה של אחת מתלמידותיו.**

אפשר לחשוב שהניב הזה הוא לא סתם מורה, אלא מורה־הוראה. ממש צדיק־הדור. מורם מעם, רחב־אופקים.

אני מצטערת מאוד. אני נתקפת בגועל כל פעם שאני רואה בעיתון את אחת מיצירותיו, שבהן הוא מחלק ציונים, מטיף לתיקונים ומזהיר מפני עיוותים.

מי הוא, בסך הכל? תיש זקן שהתעסק עם ילדות טיפשיות. רק בנס לא נפלה בתי ברשתו. היה לה מספיק שכל לדבר איתי, לפני שהסתבכה.

אמא, ראשון־לציון

● ● ●

עורו, המזרחיים

אם יוצא עיראק יצליח לשקם את צה"ל אחרי רפול, אולי יוצא מצריים (העולם הזה 27.3) **יצליח לשקם את הטלוויזיה אחרי סער?**

אין ויכוח שבשנים האחרונות מתבדרה ההלכה הגיזענית שהמיזרחיים הם לא יוצלחים וצריך להיות אשכנזי בשביל להצליח.

בבקשה: מי בנה את ירושלים? דויד לוי המארוקאי. מי משקם את צה"ל, אחרי רפול אוסף־התרמילים? משה לוי העיראקי. מי הולך לאירוויזיון? יזהר כהן התימני.

אז אם יוסף בראל המצרי יישאר מנהל הט־לוויזיה אולי, סוף־סוף, תהיה לנו טלוויזיה כמו שצריך.

מלכה חביבי, תל־אביב

● ● ●

HABEAS CORPUS

טביעות־האצבעות של העבריין וא־פילו טביעות־הריח (העולם הזה 20.3) **כבודן במקומן מונח. אבל הכי־טוב זה להביא את העבריין, עצמו.**

כל הכבוד לסמלת ברוריה, המגלה את הפושעים בתל־אביב בעזרת טביעות־האצבעות שלהם, וגם כל הכבוד למפקדה, שכבר הריח באמריקה, שם מגלים פושעים באמצעות טביעות־הריח שלהם. אבל האם לא הכי־טוב לעשות כמו שאומרים בלטינית HABEAS CORPUS, הביאו את הגוף! יענו, הכי טוב זה פשוט לתפוס את הפושע.

ועובדה — שמעתי לפני שבוע ברדיו, כי אמריקה המציאו מנגנון־אזיקים הצמוד לדוו־ת של המכוניות. הגנב נכנס. מצליח להתגבר מנגנון האזעקה. על המנעול. על הסוויצ'ים ורים, מתיישב ואז, ציק־צ'אק קופץ לו אזיק חבוי מתחת לדוושת־הגאז ונועל את הגנב מקומו.

דויד בן־משה, חיפה

● ● ●

פינת בן־יהודה

מי שמביא ניב עברי (העולם הזה 27.3) **חייב להקפיד על לשונו.**

נכון מאוד שיש. בעברית. מקבילה להבאת פחם לניו־קאסל. אבל היא איננה הבאת תבן לעופרים.

אני משער שאין אלה צעירי חירות שנסעו

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

שיף מחפש קונה למלונות!

המלונאי הססגוני והשנוי במחלוקת עסוק עתה בפרוייקט תיירותי גדול בבראזיל, והוא מוכן להציע למכי־רה את רשת המלונות שלו בארץ: „אם ישלמו מחיר טוב — למה לא?"

14

כתבת השער האחורי:

צ'אנס נוסף ליזהר

הזמר יזהר כהן עבר בחייו הרבה תהפוכות. עד שזכה בשנית להשתתף באירוויזיון. הוא נזכר ברגעים הקשים ובהצלחות ומתגעגע לידידתו, רבורה בקון, שנהרגה בתאונה. את ההגנה על הבימה כמעט גבו הספסיות הרבות שהשתתפו בציוותי־המלווים של הזמרים. אחת מהן היתה רקפת בן דויד בת ה־18 (בתמונה: עם יזהר כהן). **ירדנה ארזי המאוכזבת מבריזה: „זהו הפסטיבל האחרון שלי!"**

34

מטאטא חדש

רק נכנס דויד קראוס לתפקידו, וכבר עליו להתמודד עם בעיות ממאירות של טוהר־כפיים במישטרה. זימון של קצינים בכירים ביותר לגלאי־השקר עלולה לגרום ל־סידרה חדשה של חי־לופי־גברי, גילויים חד־שים של בן־ציון ציטרין.

10

דם בשוק

זלמן אבולניק (52), מתנחל מגיבעון, נפל מתבוסס בדמו. בכיכר־השוק של אל־בירה חזרו על עצמם מייד המראות המוכרים: גברים עומדים בשורות, כשפניהם לקיר וידיהם מונפות. גדרות־תיל, קצי־נים בכירים, מתנחלים

8

אבות הטירוף

אריק שרון אינו הראשון שאחז בו הטירוף הלבנוני. לפני 31 שנה הציע דויד בן־גוריון, בפומבי־מדות, לעורר מילחמת־אזרחים בלבנון, ומשה דיין רצה להשליט שם איזה סרן, שיהיה בובה ישראלית. אך באותם הימים גם נמצא המדיניאי השפוי — משה שרת — שהצליח לגבש ריב בממשלה נגד „קלות־הדעת והספסרות ההרפתקנית בקיומם ובשלומם של אחרים."

18

כנסת נחנקת

„הכנסת כבר איננה חותמת־גומי — היא רד־ להיות כרית דיו יבשה!" מכריז ח"כ שסיכם את המושב הראשון בצל הקואליציה החונקת.

6

רחל המרחלת מדווחת:

משה צין מהשיר „אנשי הגשם" מתחתן עם אורנה כהן ● ירדנה מלר מסיעת הליכוד עוברת לזרועותיו של רופא ● אברשה טמיר (64) ממישרד ראש־הממשלה חובב מסאז'ים ונשים ● סיגי מ„אל־על" ויתרה על נישואין, אך ילדה לקפטן ראובן זילברינג מהמועדונים אינה מוצאת תחליף לקובה.

38

יצוא השינאה

לא היה עולה על דעתנו למכור לארצות־העולם הרואין. זה לא יפה. אבל אנחנו מוכנים בהחלט למכור את המוות בכל צבע אחר, לפי הזמנה — בצורת נשק ויועצים. מדוע פורשת ישראל את זרועותיה מדרום־אפריקה עד צ'ילה, מניק־ראגווה עד סרי־לנקה?

7

הפשע: להיות גויה

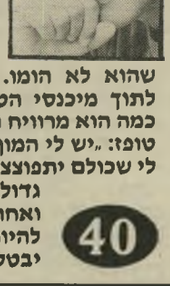
אדגר התאהב בחדווה (בתמונה) **ושיכנע אותה להתחתן בנישואי קפריסין, כי אמה היא נוצרייה. אחרי החתונה ולידת הבן הוא נכנע ללחצם של הוריו, זרק אותה מהבית והכריז: „היא רימתה אותי, אני לא רוצה לחיות עם גויה!"**

36

קיסר בלי מזל

מזל קיסר אינה מבינה מדוע מעלים את המחירים ערב החג. „מקריבים את השכיר על חשבון העשיר!" היא מכריזה. אך לבעלה, ישראל, מזכ"ל ההסתדרות, אין הזדמ־נות לשמוע את דיעותיה הנחרצות. פשוט אין לו זמן כדי לדבר איתה.

12

„שיקנאו ויתפוצצו!"

דודו („פליטת פה") טופז, בן 38 וחצי בדיוק, מורח את פניו בקרם, מודיע שהוא לא הומו. שרית ישי מציצה לתוך מיכנסי הטרנינג שלו, שואלת כמה הוא מרוויח ועל יחסיו עם נשים. טופז: „יש לי המון נשים — לא איכפת לי שכולם יתפוצצו מקינאה!" כשיהיה גדול הוא יהיה האמלט, ואחר־כך הוא רוצה להיות הפוליטיקאי ש־יבטל את מס־ההכנסה.

40

בעלי הכיסאות

כל אדם ניכר בכוסו, בכיסו ובכעסו. הפוליטיקאים, לעומת זאת, ניכרים בכיסאם. צלמי העולם הזה עקבו אחרי הרגע המכריע, שבו נצמד גר־פם של העסקנים לכיסאות.

22

סוחרי־המוות ב„יד ושם"

עורכי ירחון של שכירי־חרב מיקצועיים, בעלי נטיות נאציות וסאדיסטיות, ביקרו בארץ כאורחי צה"ל ואף סיירו ביד ושם. על הסערה בקהילה היהודית באמריקה ועל רמותו של ירחון הרפש והרצח מדווח גיורא נוימן.

21

המדורים הקבועים:

מיכתבים – תקציב המדינה כמו קופה של קיבוץ 3
קורא יקר – על המצב בבתי־הסוהר 4
תשקיף – ממזרים על הכוונת 5
במדינה – המר, בורג וההתנחלויות 6
הנדן – גם קהות־חושים 7
מה הם אומרים – „הנס שעשה ה' לאבותינו עולה הון!" 12
תמרורים – הבן של שאגאל ואשתו המארוקאית 14
יומן אישי – לנין מבית־המרזח וטרוצקי מבית־הקפה 15
אנשים – מדוע הלכו בני־ישראל 40 שנה במידבר 16
חלון ראווה – עגילים מעור. קולרים מנוצות 24
קולנוע – בעלת הרגליים הארוכות והעיניים הירוקות 27
תשבצופן – מה עשו לבעל הראש המשולש (שתי מלים) 28
הווי – יצרן הנקניקים והדייאטה 28
גם זה וגם זה – פסח. קניידלך. נקיון כללי ופיתות ביפו 29
הוריסקופ – לא כדאי להתחתן עד ל־26 באפריל 30
שידור – אחרי בראל – המבול 31
ספורט – כולם רוצים את הכסף של מכבי יפו 35
רחל המרחלת – קישרי־חוץ וקישרי־פנים 38

לוּיָה יָה,

תמיד נעים לקבל מחמאות. אך נעים כפליים לקבל מחמאה מאדם שקרא את העולם הזה במשך שנים בנסיבות מיוחדות לגמרי: בחו"ל, בבית־הסוהר, בבידוד. איש כזה יכול בוודאי להעריך את הדברים בצורה מיוחדת.

איש כזה הוא יזרם לנדסברגר. בראיון שהעניק לאחרונה לשוש מיימון בידיעות אחרונות אמר: "קראתי את אורי אבנרי. אני מאוד מעריך אותו, וגם קרוב לדיעות הפוליטיות שלו, והוא לא פעם כתב שבית־הסוהר הוא הברומטר של המדינה. בכל מדינה, תראי מה התנאים בבית־הסוהר, ותדעי איזו מדינה זאת."

אכן, זהו תימצות מדוייק של דעתי על בית־הסוהר. יש אנשים הטוענים שבהיכנסם למיס־עדה, עוד לפני שהם מזמינים ארוחה הם מבקרים בחדרי־השירותים, כדי לעמוד על המצב שם. אם בית־השימוש מלוכלך ומוזנח, סביר להניח כי גם המיטבח מלוכלך וכי מצב המיסעדה כולה מוזנח.

הוא הדין לגבי בית־הסוהר. טיבה של המדינה ורוחה משתקפים בתחום זה יותר מאשר בכל

אסיר־לשעבר לנדסברגר
טלוויזיה. טלפון ומין בכלא

תחום אחר. כי בית־הסוהר מתנהל הרחק ממבט הציבור. תושביו הם אזרחים חסרי־ישע וחסרי־פה, שאינם יכולים לשלוח מישלחות לפרלמנט ולהקים קבוצת־לחץ בבחירות.

לכן מתייחס כל מישטר לבתי־הסוהר לפי מהותו האמיתית. כאשר המצב הוא בלתי־הומאני, כאשר המדינה מתייחסת אל האסירים כאל לא־אנשים ולא־אזרחים, מעיר הדבר כאלף עדים על טיב המישטר.

✶ לחיות כאדם בכלא

לדעתי — והבעתי אותה עשרות פע־מים בכנסת ומעל עמודי שבועון זה — בית־הסוהר הוא מטבע מהותו מוסד ברבארי. יבוא יום והחברה האנושית תסתכל בבתי־הסוהר בחלחלה, כפי שאנחנו מסתכלים בבתי־המשוגעים של ימים עברו. שבהם עינו את חולי־הנפש האומללים, קשרו אותם באזיקים לקירות והילקו אותם "כדי לגרש את השדים".

יש רק נימוק אחד ויחידי לקיום בתי־הסוהר, והוא שהחברה האנושית עדיין לא המציאה שיטה אלטרנטיבית להגנה על החברה. זוהי תעודת־עניות לחברה האנושית.

כליאת אנשים מאחורי סורג ובריח, כאילו היו חיות בגן־חיות, היא שיטה בלתי־אנושית. בכל העולם סוגרים כיום את גני־החיות הישנים, ומתקינים לבעלי־החיים פארקים. שבהם הם יכולים לחיות בצורה הדומה כיותר להאביטאט הטיבעי שלהם. במקומות רבים מפגר שיקום בתי־הסוהר אחרי שיקום גני־החיות.

לנדסברגר מספר כי בהולנד חי בתא שבו היה מקלט טלוויזיה כצבעים. הוא יכול היה לטלפן לכל העולם, ולהתייחד פעם בשבוע (ועל פי התקנון: פעם בחודש) עם אשה. הוא היה מנוי על העולם הזה וקיבל ספרים כרצונו.

לשון אחרת: השילטון בהולנד, שראה בו פושע מסוכן, הבין כי העונש שהוטל עליו הוא סגירה במיתקן־כליאה, ותו לא. במיסגרת זו ניתן לו ליהנות מכל הזכויות האנושיות האפשריות, וכך צריך להיות.

אם היומרה של החברה היא שבית־הסוהר קיים כדי להכשיר את האסיר לחיים נורמליים בחברה, ולעזור לו להתגבר על הנטיות האנטי־חברתיות שהביאו אותו לפשע, כי אז שיטה זו נכונה. אין מכשירים גבר נורמלי לחיים בחברה ובמישפחה אם מנתקים אותו במשך שנים ממגע מיני נורמלי. ובוודאי אין מכשירים אותו אם מחזיקים אותו בתאים תת־אנושיים — כאילו מטרת בית־הסוהר היא להתנקם באסיר ולהפוך אותו ליצור מופרע, שונא־חוק ושונא־חברה.

✶ בית־ספר לפשיעה

מדינת־ישראל היא, מכל הבחינות האלה, מדינה בלתי־הומאנית. יש בוודאי מדינות גרועות ממנה — אוגאנדה וזימבאבווה, למשל, או צ'ילה וסוריה — אך היא רחוקה מן המדינות המתוקנות.

זה לא היה מוכרח להיות כך. עם קום המדינה היתה קיימת קבוצה של אנשים, שקיבלה על עצמה להילחם למען בית־כלא ישראלי שיהיה המתקדם ביותר בעולם, כדי שגם בשטח זה נהיה אור לגויים. קבוצה זו הזמינה גם אותי, והשתדלתי לתרום את תרומתי למאבק זה. אך חיש מהר נעלם מאמץ זה — כמו שאר התיקוות לשמש אור לגויים.

כיום בית־הסוהר הישראלי הוא חרפה למדינה — ואיש אינו מכחיש זאת. שום בעלי־חיים בגני־החיות של ישראל אינם חיים בצפיפות נוראה כמו האסירים. האסירים הפוליטיים (הקרויים "ביט־חוניים") חיים בתאנים מחפירים במיוחד, אך גם האסירים הפליליים שותפים לאסון זה. כאשר התגלה כי יש בבתי־הסוהר תאי־גאזים (בית־סוהר של "יהודים") להענשת אסירים בגאז מדמיע וחונק, הוגדרשה הסיאה. הבלא הישראלי הוא בית־ספר גבוה לפשיעה. והוא מייצר עבריינים בסרט הנע.

האמתלה של חוסר־כסף מלמדת על בעליה. מדינה הגוזרת על אסירים, זקנים, נכים ומוכי־גורל אחרים תנאים בלתי־אנושיים, בעוד שהיא מקיימת ביורוקרטיה מנופחת, מפרנסת רבבות טפילים הקרויים בחוריי־ישיבה, מעניקה תנאי־חיים מופלגים לפרוטקציונרים, ומקימה "ישובי־חלום למתנחלים — מלמדת על טיב המישטר בה.

לנדסברגר מגנה בצדק את השופטים השולי־חיים אנשים לכלא לשנים ארוכות, אך לא בילו בעצמם אף יום אחד בבית־הסוהר. איני מסוגל להבין שופטים כאלה, כשם שאיני מסוגל להבין איש כמו חיים כהן, הומאניסט מדופלם, היושב מזה שנים בראש ועדה לטיפול בדרכי־עינישה — בעוד שהמצב הזה נמשך.

עכשיו יש נציב חדש לבתי־הסוהר. נראה מה ברצונו ובכוחו לחולל. העולם הזה בודאי יעמוד לרשות כל גורם המבקש להביא לשינוי־ערכים במערכת זו.

חיים יהיה

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

לניו־קאסל, לוועידת צעירי הימין, האחראים לשיבוש. נשאר רק המשקיף הפרלמנטארי שאותו ציטטתם, או אתם, בעצמכם.

או, אחרי הקדמה זאת — הניב הוא "תבן אתה מכניס לעפריים?" דוק: מכניס, ולא מביא. וחוץ מזה, המקום הזה, שהיה בו הרבה תבן, נקרא

ג'מצ'י
רק הניצחון קובע

עפריים (חורז, פחות או יותר, עם אפריים) ולא עופריים.

אליעזר כרמלי, תל־אביב

● ● ●

אדם מן היישוב

הקוראים עסיס נהנו למיקרא הכתבה על הזמר חיים משה (העולם הזה 20.3).

חבל שזה בא רק אחרי שאיזה מופרע פוצץ לו את המרצדס שלו. אבל בכל זאת החלטנו שצריך לכתוב לכם ולהביע את הערכתנו על הכתבה הזאת, על חיים משה.

סוף־סוף זמר נורמאלי. אין לו אשה אמרי־קאית. גם אין לו כל שבועיים אשה אחרת. הוא אפילו אינו מעשן סמים. הוא, בסך הכל, אדם מן היישוב, שיש לו בית, אשה וילדים, ועושה לאחרים טוב על הלב.

אנחנו אוהבים אותך, חיים משה.

אולגה ויצחק עסיס, חולון

● ● ●

בול הגברת הזקנה

מדור הקולנוע (העולם הזה 27.3) **סיפר בשיבחה של דיים פגי אש־קרופט, בתפקיד הליידי האנגליה למודת־הנסיון, בסרט** המעבר להודו. **לפני שצבע־הדפוס הספיק להת־ייבש...**

ממש קלעתם בול. ביום השלישי בערב קניתי את העולם הזה. דיפדפתי בו, וכדרכי התעכבתי על מדור הקולנוע ששעוניו (בעייתי — ככה: אהבה — חלש; הומור — מצויין) חביבים עליי במיוחד, והעפתי עין על הקטע שלידם, ביקור הגברת הזקנה. שסיפר על פגי אשקרופט.

ומה קרה? למחרת אני פותחת את עיתון הבוקר ומי זכתה באוסקר כשחקנית־המישנה הטובה ביותר? מיודעתי מן הערב הקודם — פגי אשקרופט. **חביבה שלום**, רמת־גן

● ● ●

נקודות זה לא הכל

דורון ג'מצ'י באמת קלע 51 נקודות במישחק הכדורסל נגד הפועל הגליל העליון (העולם הזה 27.3). **אבל נקודות זה לא הכל. הנצחון זה מה שקובע.**

יפה מאוד שמצאתם לנכון להזכיר כי האיש של מכבי, ג'מצ'י, קלע 51 נקודות במישחק נגד הפועל הגליל העליון (ודרך אגב, 30 מהן בעשרה סלים של שלוש נקודות כל אחד). אבל רק שכחתם לכתוב כי זה לא עזר למכבי. הם הפסידו לגליל: 87:104! "**האוהדים**", כפר גלעדי

● ● ●

1985: ידע אישי

כותרת ההורוסקופ (העולם הזה 20.3) **צדה את עינו של הקורא שטרן וכתגובה שירבט כמה שורות לעיתון.**

ביג דיל הכותרת הזאת, 1985 תהיה קצת יותר טובה מקודמתה. האמינו לי, כמו שאומרים, מתוך ידע אישי, או יותר נכון, מתוך נסיון אישי: 1985 חייבת להיות יותר טובה.

כל־כך גרועה כמו 1984 לא יכולה שנה להיות, לפחות לא ב־26 השנים שלי עלי אדמות. בבקשה, לפי הסדר: פעמיים שירות־מילואים בלבנון; כמעט נצחון הליכוד בבחירות; 52 שבועות פיס, לוטו, טוטו, חיש־גד ואף לא זכיה של ממש אחת; שתי חברות עזבו אותי והשכר שלי, כאיש־מחשבים, נשחק בכמה עשרות אחוזים.

לכן שירבטתי לכם את השורות האלה, כדי שבעלת ההורוסקופ שלכם תדע, שלי היא לא חידשה דבר. זה ש־1985 תהיה יותר טובה — זה המינימום הדרוש לי, כבן מול טלה.

ברוך שטרן, תל־אביב

● ● ●

בתי־המישפט בבאר־שבע

על היחסים בין השופטים, הפ־רקליטות ועורכי־הדין בבאר־שבע (העולם הזה 6.3).

כנציגיו של ציבור עורכי־הדין בבאר־שבע, רואה ועד מחוז באר־שבע והדרום של לישכת עורכי־הדין מחובתו להסב את תשומת־ליבכם, כי אין שחר לקביעותיכם בכתבה לסלק את השופט.

מזה שנים מאופיינת באר־שבע וידועה בציבור בכלל ובציבור המישפטנים בפרט, במקום המצטיין במערכת־יחסים טובה, השוררת בה בין השופטים לבין הפרקליטות וציבור עורכי־הדין בעיר הן במישור המגע במהלך ניהול המישפטים והן במישור שיתוף־הפעולה בין בתי־המישפט, ובראשם נשיאיו, לבין ועד המחוז של עורכי־הדין.

שיתוף־פעולה זה בא לכלל ביטוי, במיוחד, בכל הכרוך בפיתרון הבעיות הפיסיות של מבני בתי־המישפט, שאינם מתאימים לייעודם, בעיות המעיקות על בתי־המישפט ופוגעות קשה בתיפקודם.

איתן ברקאי, יו"ר הוועד המחוזי של לישכת עורכי־הדין, באר־שבע

● ● ●

גאולה וחימום הזקנים

בכתבתו של חיים ברעם על חברות־הכנסת ("הנשים במישכן", העולם הזה 6.3) נאמר בין השאר כי גאולה כהן: "...התנגדה להקצבות לחימום לקשישים במקומות גבוהים, מכיוון שרוב הנהנים יהיו ערבים..."

ח"כ גאולה כהן התמרמרה על מישפט זה, ותבעה להכחישו.

בירור נוסף העלה כי גאולה כהן לא נשאה דברים בשלושת הדיונים על נושא זה שנערכו בכנסת. לדברי אנשי־המערך, היא הצביעה יחד עם הממשלה דאז נגד ההצעה של ח"כ יאיר צבן לרון בהקצבה מיוחדת לחימום לקשישים. אין כל הוכחה לכך שהצבעה זו נבעה מן הנימוק שצוטט, אף שלפחות אחד מראשי המערך סבר כך, והוא שהעביר את גירסתו להעולם הזה.

משום כך מתקן העולם הזה את הדברים ומתנצל על הגירסה הבלתי־מוכחת.

תשקיף

שרון לביקעה

השר אריאל שרון עומד לבקר בביקעת־הירדן, ויתקבל שם בחמימות על־ידי המתנחלים. ביישובי הביקעה שוררת אכזבה קשה מכך שהמערך מתכחש להתחייבות המפורשת שלו, מלפני הבחירות, לעזור לישובים שם.
שרון כבר הודיע למתנחלים, שהוא תומך בתביעותיהם הכספיות, הדרושות להמשך תנופת־הפיתוח שם.

ירידות בלישכת רבין

הצוות שהביא יצחק רבין ללישכת שר־הביטחון שרוי במצב של מתח וחילופי האשמות הדדיים, עד כדי ברוגז ביניהם.

ציוד צה"לי אצל שיעים

בין שאר אמצעי הלחימה הנתפסים באחרונה בפשיטות על הכפרים בדרום־לבנון, מצוי גם ציוד צה"לי, שהגיע לידי השיעים לפני יותר משנתיים, בשלבים הראשונים של המילחמה.

646

מיספר הרוגי צה"ל בלבנון הגיע ביום שלישי השבוע ל־646. מיספר הפצועים הוא 3786.

סוויסה: אסירי אשקלון צודקים

עוד לפני שנכנס לתפקידו, ביקר רפאל סוויסה, הנציב החדש של שרות בתי־הסוהר, בכלא אשקלון, שבו כלואים אסירים ביטחוניים המקיימים שביתת־רעב. הוא הודה כי חלק מתביעותיהם צודקות, ואמר כי יראג ששום אסיר לא יישן עוד על הריצפה. עוד אמר, כי בכלא הוכה אסיר שלא בצדק, ולכן התקוממו האסירים, שרוססו בגאז מדמיע. אחד האסירים עדיין סובל מכוויות.

ממזרים על הכוונה

מישפטנים נועמים מתכוונים להקים סערה ציבורית נגד סעיף דראקוני בהצעת־החוק „חוק בתי־דין רבניים", לפיו הרבנים יהיו רשאים לעיין בפינקסי־האימוץ, כדי לצוד ממזרים.
החוק הקיים אוסר על גילויו של כל פרט העלול להביא לזיהויים של המעורבים באימוץ, ובעזרתו אפשר היה עד כה להציל ילד מקללת־הממזרות, ומאיסורי־הנישואין הכרוכים בה, על־ידי מסירתו לאימוץ.

מילה חדשה — מפגעים

בצה"ל הונהגה מילה חדשה — „מפגעים". היא באה לציין לוחמי־מיליציות שיעיים ברדום־לבנון. עד כה היה נהוג להשתמש בביטוי „מחבלים", אך במערכת־הביטחון הוחלט לייחד אותו ללוחמים פלסטיניים בלבד.

זר נמלט ממעצר־בית

משה זר, סוחר־קרקעות בשטחים הכבושים ואחד מנאשמי המחתרת היהודית, הפר השבוע את צו־מעצר־הבית שהוטל עליו. זר יצא מארמונו, שליד ההתנחלות אריאל, בא לבית־המישפט בכפר־סבא, שבו מתבררת נגדו תביעה אזרחית בעניני קרקעות.
כך מוסר המקומון צומת השרון בגיליונו החדש.
זר שוחרר מהכלא לפני כמה חודשים, מסיבות בריאותיות, בתנאי שישהה במעצר־בית. יציאתו בנסיבות אלה כמוה כבריחה ממעצר חוקי.

קרע באגודת־העיתונאים

אגודת־העיתונאים הירושלמית דורשת מעמד בכיר יותר באיגוד הארצי, ושינוי מעמד העיתונאים העובדים בכלי־התיקשורת האלקטרוניים.
נראה שתביעות הירושלמים לייצוג הולם יומלאו במלואן. בינתיים פרץ קרע נוסף סביב שאלת חוקיות ההצבעה בישיבה האחרונה של האיגוד. היו"ר הארצי, יצחק אלון, ימנע את כינוס הנהלת האיגוד לישיבות נוספות.

ח"כים לסיסקאי

מישלחת בת 12 חברים, ח"כים ונבחרי רשויות מקומיות, יוצאת בשבוע הבא לסיסקאי, אחת ממדינות־הבובה של דרום־אפריקה.
בין היוצאים יורם אריזור, מארגן המישלחת, דעמיתיו לסיעה חיים קוסמן ודויד מגן. מהעבודה יצא יצחק פרץ, ומצטרף אליהם סגן ראש עיריית תל־אביב, יגאל גריסל.
היוצאים ישתתפו בחגיגות ויהיו אורחי הנשיא. הם ינחתו בנמל־התעופה בפורט־אליזבט, מוקד הדיכוי הלבן בימים אלה.

פיטורים ב„הארץ"?

ועד עובדי „הארץ" דחה דרישה של הנהלת העיתון לפטר שישה עתונאים קבועים, בגלל המצב הכלכלי שאליו נקלע העיתון.
בינתיים יצא אחד מכתבי הארץ, אשר קיזנר, לחופשה ללא תשלום, והוא יהיה דובר עיריית רמת־גן.

המו"לים נגד העיתונאים

איגוד המו"לים פתח במשא־ומתן עם העיתונאים ופועלי־הדפוס, שבמרכזו דרישה להקפאה של חלק מההטבות הנילוות למשכורות, וגם ירידה עד חמישה אחוז בשכר. אחרי שתי פגישות המצב הוא שהעיתונאים לא טרקו את הדלת, אך הם דורשים בדיקה אובייקטיבית של מצב העיתונים.

מי יחליף את הדוקטור?

היעדרותו המתמשכת של עורך „ידיעות אחרונות" הרצל רזנבלום, שאושפז ב„איכילוב", העלתה לדיון בצדדין את השאלה מי ימלא את מקומו.
סביב איש התפקיד נוצרו כמה מחנות, המעוניינים שהעורך יהיה ראש המחנה שלהם. כתבים בכירים וותיקים בעיתון מוזכרים כמועמדים אפשריים לתפקיד. שאלת־המפתח היא, אם מישפחת מוזס תזותר למישהו על התפקיד.

קיסר ללא חיילים

שמותיהם של שלושים אלף חברי הסתדרות בתל־אביב נשמטו מספר־הבוחרים של ההסתדרות, וביניהם שמות של חברים מרכזיים במיפלגת העבודה.
עתה עמל צוות מיוחד על הגשת הערעים לוועדת־הבחירות המרכזית.

שינויים במועצה לצרכנות

אריאל שרון מתכוון לבצע שינויים פרסונאליים במועצה הלאומית לצרכנות.
הוא מבקש להחליף את המנכ"ל, עדה לבנון. הוא היה רוצה להחליף גם את מי שעומד בראש המועצה, דב ברזילי, אך הוא חבר מרכז המיפלגה הליברלית, ושרון אינו רוצה בסערה ציבורית חדשה.

הימ"מ לכד מתנדב

מוריס מלכה, החשוד ברצח של ענת היסטר, חברתו מטיבעון, אשר נלכד בשבוע שעבר בכרמיאל, הגיש לפני הרצח את מועמדותו ליחידה המיוחדת למילחמה בטרור של המישטרה. אחרי בדיקת נתוניו, הוא נדחה.
מלכה נתפס בדירת חבר על־ידי אנשי היחידה עצמה.

האמריקאים מתבצרים בירושלים

הקונסוליה של ארצות־הברית בירושלים המיזרחית מתבצרת־כמו אחותה בתל־אביב, מחשש להתקפות שיעיות נגדה.
ההתבצרות בירושלים תמוהה, משום שסגל הקונסוליה ידוע ביחסו האוהד לפלסטינים בגדה המערבית.

רובינשטיין־האב אושפז

הקבלן הקשיש אהרון רובינשטיין אושפז ביום השישי בבית החולים „איכילוב", אחרי שחש בליבו. אהרון הוא אביו של שר־התיקשורת, אמנון רובינשטיין.

אתיופים מחוץ לאשקלון

ראש עיריית אשקלון, אלי דיין, הצליח למנוע הבאת אתיופים לשבונות־שיקום בעיר, בניגוד למה שנעשה בערי־פיתוח אחרים.
במישרד־הקליטה טוענים, שלמעשה תמ"ע עדיין שולטת במישרד, אם היא הצליחה למלא את מבוקשו של מס' 3 ברשימתה לכנסת.

רחמים חדד לעסקים

ניצב רחמים חדד, המפקד הפורש של המחוז הצפוני של המישטרה, בורק אפשרות כניסה לעולם העסקים, והוא ישלב אותה בכניסה לפוליטיקה.

הייחודיים לבדיקה נוספת

כמה חברים בוועדת־הכספים מתכוונים לנצל את פגרת־הפסח של הכנסת ולחדור לתוך פירטי ההקצבות הייחודיות. אותם ח"כים יבקשו לדעת אם יש התאמה בין הסכומים המשולמים לישיבות לבין מספר התלמידים בפועל הלומדים שם.

סוסה לארץ

הזמרת הארגנטינית מרסדס סוסה תבוא לישראל לסידרת הופעות בחודש הבא. שתי האמרגניות, המפיקות את הופעותיה, מתכוננות להביא בקיץ עוד שני אמנים ארגנטיניים ידועים: מריאנו אוניה רמוס וחיימה טורס.

כנסת קטנה בצל קואליציה גדולה

„א דוני היושב־ראש. זה בזיון הכנסת, זה בזיון החקיקה. אנו חדלים אפילו להיות חותמת־גומי והופכים להיות כרית יבשה. אנו רגים כל־כך הרבה בזמן האחרון על הצורך בהעלאת קרנה של הכנסת בעבודתה, אבל אם נאשר את ההצעה הזאת אנחנו נותנים יד לכירסום הגדול בעבודתנו, וביחסה של הממשלה אל תפקידינו כמחוקק.

„לכן אני חושב שאסור לנו לאשר את החוק הזה, אלא עלינו להחזירו לממשלה ולהגיד לה: התביישי לך על הצורה בה את מבזה את הכנסת!"

דברים חמורים ובוטים אלה נאמרו בשבוע שעבר מפי חבר־כנסת הנמנה עם הקואליציה, איש־שינוי מרדכי וירשובסקי. העילה המיידית היתה הצעת־חוק של הממשלה לעידוד תש־קועות־הון, שהוגשה לקריאה ראשונה, ממש בשניה האחרונה של המושב האחרון, בלי הודעה מוקדמת ובאורח פרטיזני.

ח"כ וירשובסקי
התביישי לך ממשלה!"

מנופח ולא פיקח

ת רועת־הסיום העגומה הזאת ל־מושב הראשון של הכנסת ה־11 רחשה ברקע של מיקוח טעון־זיעה, דחוס, לעיתים היסטרי, בין הסיעות השונות על חלוקת התקציב למוסדות, שיש להם זיקה פוליטית, חילונית או דתית. התחושה היתה כאילו מדובר באיזו עיירה שוקעת במיזרח־אירופה, בשלהי המאה ה־19, ולא במדינה ריבו־נית־דמוקרטית, לקראת סוף המאה ה־20.

המושב הראשון עמד כולו בצל הקואליציה הגדולה, בת 97 חברי־כנסת, שיתוק הפרלמנטריזם לטובת ממשלה גדולה, שגם בה פעלו מערכות של ניטרול הדדי.

הסיעות הדתיות כמעט שלא פעלו בכנסת. אבל הצליחו להוכיח שדווקא בממשלת אחדות כוחן עולה.

שתי המיפלגות הגדולות התחרו לאורך כל המושב על חסדי הדתיים, מלבד רגע חשוב של התעלות במערך, דחיית התיקון האורתודוכסי לחוק השבות בסעיף מיהו יהודי. ההישגים המועטים של הממשלה, כמו עיסקת החבילה הראשונה, נקצרו מחוץ למשכן הכנסת. לא נתקק אפילו חוק אחד, שיגביר את רווחתו של הפרט, או יתרום ליתר סובלנות והומאניות במדינה.

רק הופעותיו הבוטות של ח"כ הגיזען מאיר כהנא עוררו במשהו את הכנסת, והובילו להגבלת תנועותיו, בדיון המ־

ענין ביותר שהיה במושב הראשון.

היו"ר החדש, שלמה הילל, ניסה כמיטב יכולתו להרים את קרנה של הכנסת, ופעל בתקיפות רבה נגד כהנא. עם זאת הגזים הילל בהרצאות ארוכות ובהטפות, ובעקיפין סבל מהופעתו המזהירה של ח"כ אבא אבן בתפקיד זה, בתחילת המושב. סגני יושב־הראש היו שונים מאוד זה מזה. חייקה גרוסמן (מפ"ם), דן תיכון (ליכוד־ליברלים) ומאיר כהן־אבידוב (ליכוד־חרות) ניהלו את הישיבות היטב ובהגינות רבה. סגני היו"ר מהמערך, אהרון נחמיאס ודב בן־מאיר, היו פשוט גרועים. נחמיאס אינו מבין כלל את תפקידו, מנהל את הישיבות בנוקשות עצומה, כאילו היה רס"ר בטירונות. בן־מאיר מנופח מדי, ולא פיקח. כהן־אבידוב עשה הרבה בזיונות כחבר־כנסת, אבל את הישיבות הוא מנהל היטב.

גם חרוץ וגם יסודי

א ין ספק שהממשלה הגדולה נטלה מחיי היום־יום של הכנסת כמה מטוני הפרלמנטרים. כמו משה שחל או שושנה ארבלי־אלמוליגו, שהפכו שרים, או סגני־שרים, אבל עדיין בולטים בה, בפעילותם. כמה חברים כשולמית אלוני (ר"ץ), פינחס גולד־שטיין (ליכוד־ליברלים), אורה נמיר (מערך — מיפלגת העבודה) וחה"כ החדש, איש הרשימה המתקדמת מתי פלר, שהרשים מאוד את עמיתיו בעבודתו החרוצה והיסודית.

חברי־הכנסת הדתיים לא בלטו כלל. מאז שיהודה בן־מאיר לא נבחר מחדש, אין ביניהם אפילו פרלמנטר מובהק אחד.

אשר לאיפיונים אחרים הרי במושב זה היה:

● **חבר־הכנסת הפרוע ביו־תר:**

ח"כ־כך מאיר כהנא, שנזרק מהי־שיבות כמעט בכל שבוע, ושזיהם את אולם־המליאה בנאומים ובקריאות ביניים גיזעניות, חסרות־תקדים.

● **הנואם הטוב ביותר:**

ח"כ ר"ץ יוסי שריר, שגם בכנסת זאת כלט בסיגנון המצויין של נאומיו. בעיקר הוא זכור בנאום נרגש, שנשא בדיון על הגבלת חסינותו של כהנא.

● **חבר־הכנסת בעל חוש ההומור המפותח ביותר:**

זקן חברי־הכנסת ויו"ר ועדת־החוץ־והביטחון, אבא אבן, שהקסים את כל באי־הבית בהערות „האנגליות" שלו, שהעלו את הכנסת על רמה שונה לחלוטין שעה שבדרך כלל מצטיינת הכנסת בהיעדר הערות הומוריסטיות כלשהן.

● **חבר־הכנסת האלמוני:**

כל סיעת ש"ס, אבל בעיקר ח"כ יעקב יוסף, שרוב באי־המישכן אינם מכירים את קלסתרו. ח"כ יוסף לא מופיע לכנסת, ומזלזל בה בגלוי. לאחרונה אף התבטא, שדיוני הכנסת הם בחזקת „ביטול תורה", אבל הוא אינו מתפטר, בינתיים.

● **חבר־הכנסת המנופח ב־יותר:**

ח"כ אבנר־חי שאקי הצליח במשי־מה כמעט בלתי־אפשרית, והדיח את המועמד הטיבעי לתואר זה, שר־האוצר בעבר וח"כ־חרות בהווה יורם ארידור.

● **חבר־הכנסת נעים־ההלי־כות:**

ח"כ־חרות דן מרידור, המצליח לשלב ניציות תוקפנית עם נימוסים אישיים ופרלמנטריים יפים.

● **חבר־הכנסת היעיל:**

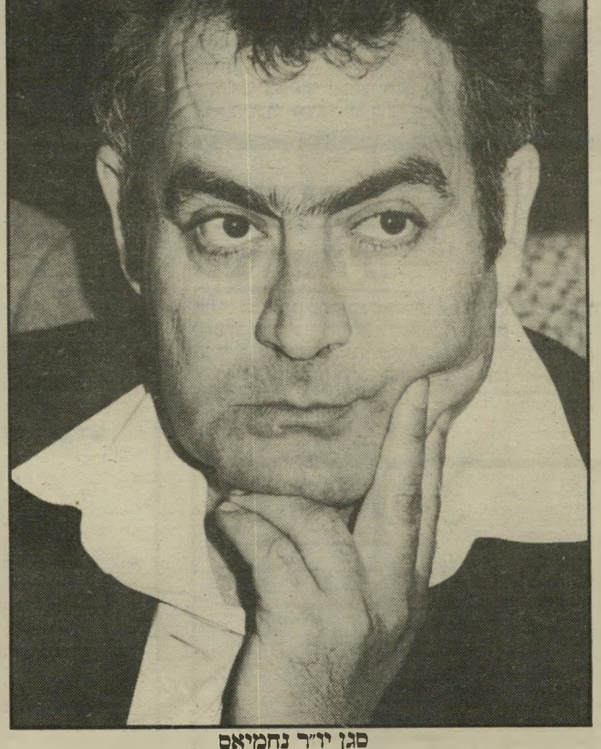
ח"כ אברהם שפירא (אגודת־ישראל), שידע לנצל את מעמדו כיו"ר ועדת־הכספים, כדי לסחוט כספים עבור ציבור בוחריו.

● **חבר־הכנסת המפתיע:**

עבר אל־האב דראושה, שנקט קו גאה, ומחק במידה רבה את התדמית של ח"כי־המערך הערביים, שהיו עפר לרגליהם של מנהלי המחלקה הערבית במיפלגה.

חיים ברעם ■

„הכנסת כבר איננה חותמת־גומי, היא כמעט כרית יבשה!"

סגן יו"ר נחמיאס
כמו רס"ר בטירונות

במדינה

העם

גורלו של זלמן הצטלב עם גורלו של כרים חלף, במאבק הטראגי המתמשך

זה היה מיקרה בלבד: תוך יממה אחת נפטר כרים ח'לף ונורה זלמן אבולניק. שני גורלות הצטלבו בעיירה, שחלק אחד ממנה נקרא רמאללה, והחלק השני אל־בירה.

אבולניק בא מברית־המועצות הר־חוקה, ביגלל קנאותו היהודית. הוא הלך להתנחל בשטחים הכבושים, מתוך כוונה ברורה להוציאם מידי הערבים ולספח אותם למדינה היהודית. הוא עלה בדרגה, הפך אחד מראשי הציבור המתנחל ונטל לידיו תפקיד בשילטון־הכיבוש של אל־בירה, אחרי גירוש נבחרי הציבור הערבי מן העירייה.

הוא נורה בידי צעיר פלסטיני, בשוק של אל־בירה. האיש, שהצמיד את האקדח לראשו, הוא חבר החזית הדמוקרטית לשיחרור פלסטין, גוף המקורב לברית־המועצות והשומר על ניטרליות במאבק שבין יאסר ערפאת ובין סוכני סוריה.

בחשכת־לילה. כרים ח'לף היה אחד משני הקורבנות העיקריים של התנקשות־הדמים, שביצעו שותפיו לדיעה של אבולניק, חברי קבוצת־הטרור היהודית.

ח'לף, איש חריף־לשון ויפה־תואר, התפרסם לראשונה כאשר נבחר בב־חירות חופשיות, תחת השילטון הישראלי, לתפקיד ראש עיריית רמאללה. הוא השתייך לוועדה־להכוונה־לאומית, הגוף הבלתי־רשמי שקיבל על עצמו את הנהגת הציבור הפלסטיני בשטחים הכבושים, על פי הנחיות אש"ף.

אילו רצתה ממשלת־ישראל לעלות על דרך המשא־ומתן עם העם הפ־לסטיני, כפי שהבטיח מנחם בגין בהסכם קמפ־דייוויד, כוודאי יכלה ועדה זו למלא תפקיד חשוב וחיובי. אולם כוונת הממשלה היתה הפוכה. כמו אבולניק וחבריו, רצתה לשבור כל גילוי של עצמאות פלסטינית, כדי להכשיר את השטחים הכבושים לסיפוחם לישראל. ועדת־ההכוונה פוזרה. חבריה נרדפו. באמצעות פרובוקציה פשוטה הודחו ראשי־הערים הנבחרים, וביניהם ח'לף, והוחלפו על־ידי קצינים ישראליים.

לפני כן נעשה הנסיון לרצוח את ראשי־הערים. אנשי־המחתרת הטמינו בחשכת־לילה מיטעני־חבלה במכו־ניות־יהם של ראשי־הערים של שכם, רמאללה ואל־בירה. חיין של ח'לף ניצלו בנס, כמו חיי עמיתיו, אך הוא איבד רגל אחת, וגם רגלו השניה נפגעה קשה.

כנגב בלילה? בזה לא נגמרו תלאותיו. בפקודת המושל רותק ח'לף לירי־תו. רק לפני זמן־מה הותר לו לחזור לעירו, רמאללה.

למרות כל אלה, התפתח ח'לף וגדל בשיעור־קומתו הרוחנית. לעיתונאים ולאנשי־ציבור מכל העולם, שעלו ברגל לביתו, הטיף לפיתרון של שלום ורו־קיום. בניגוד לכמה מראשי־הערים המורחים האחרים, תמך בכל לב בקו־השלום של יאסר ערפאת. ביתו היה פתוח לכל ישראלי, שבא לשאול לדעתו ולהחליף עימו דיעות. שיחו היה חופשי משינאה וממרירות.

קשה לדעת מה היה עולה בגורלו, אילו נשאר בחיים. יתרן והיה מובא בחשבון לתפקיד של חבר במישלחת פלסטינית־ירדנית או כל־ערבית, בבירכת ערפאת.

אך ביום־השבת נפטר מהתקף־לב. קשה לדעת אם סיבלו הגופני המת־משך, מאז ההתנקשות בחייו, תרם לכך.

גם בזאת לא הסתיימה דרך־הסבל. בשעה שהגופה המתינה במקרר, נערכו בצמרת ישראל התיעוצויות קדחתניות. האם להתיר בכלל את הלווייתו בשעות היום, או לכפות על המישפחה לקברו בסודי־סודות בחשכת־לילה? האם ל־תיר השתתפות יחידים ומעריצים בהלוויה? האם לקברו כנגב בלילה או כמנהיג נערץ ביום?

הנדון:

ישראל חוגגת את חג־החרות ועוזרת לדכא את החרות בעולם

פילגש חזיינת

„מרבה אויבים, מרבה כבוד!" אמרה הסיסמה הגרמנית בפרוץ מילחמת־העולם הראשונה.

באותם הימים סייעה ההתנהגות הברוטאלית של גרמניה, שציפצפה על דעת־הקהל העולמית, להצטרפות המונית של מדינות אירופה והעולם למחנה אויביה. הגרמנים הגיבו בהומור שחצני.

אחת הקאריקטורות הראתה אשנב מישרדי, ומעליו השלט: „כאן מתקבלות הכרזות־מילחמה!"

אחרי ארבע שנות מילחמה, מוות ורעב, נמחק הצחוק מעל פני הגרמנים.

השחצנות גרמה למפלה, למשבר בלכלי, לעליית הנאציזם, למילחמת־העולם השניה ולשרשרת אסונות שטרם הסתיימה.

■ ■ ■

זכרתי השבוע בשחצנות זו, כאשר השתתפתי בכינוס בעיר טורינו שבצפון איטליה.

הכינוס אורגן על־ידי „הוועדה למען ההתגברות על הגיון הגושים" — גוף איטלקי המבקש להיאבק בחלוקת העולם לתחומי־השפעה של שתי מעצמות־העל, על כל העיוותים והסילופים, האסונות והסבל הכרוכים בה.

לכינוס הוזמנו תריסר אישים מארצות שונות, המייצגים תנועות־שלום ותנועות־שיחרור משני עברי מסך־הברזל. היה לי הכבוד לייצג, יחד עם ח"כ מתי פלד, את תנועת־השלום הישראלית.

ישבתי, הסתכלתי, הקשבתי — ופיתאום עלה על דעתי רעיון מביש: כל תנועות־השיחרור המיוצגות כאן הותקפו על־ידי ממשלתי, ממשלת־ישראל.

ואין הדברים אמורים בהשטה, אלא בקביעה עובדתית פשוטה: ישראל מתקיפה תנועות אלה בנשק, בכוח־אדם ובלחמה מדינית.

■ ■ ■

לשב באולם ראובן זמורה. אחרי שהתיידדנו, קראתי לו בצחוק „רובקה", אך למרות השם העברי אין הוא יהודי.

זמורה הוא אישיות בינלאומית, סגן־נשיא האופוזיציה של אל־סלוודור. הוא נוצרי־שמאלי, מנהיג של מיפלגה שאינה דוגלת במאבק אלים, אך המתייחסת בחיוב למאבקם של לוחמי־הגרילה המארכסיסטיים — פשוט מפני שאין ברירה.

אל־סלוודור היא מעין ישראל של מרכז־אמריקה. שיטחה כשטח ישראל, ויש בה כארבעה מיליון תושבים, יוצאי־ספרד.

האוכלוסיה האינדיאנית הושמדה מזמן **במעשי־טבח** שונים. זוהי מדינה מסודרת, מפר־**תת יחסית**, שנמקה במשך שנים תחת דיקטטורה **צבאית רצחנית.**

זוהי ארץ של „כיתות מוות" — רבבות אזרחים, אינטלקטואלים, עיתונאים, מורים, כמרים ואנשי האיגוד המיקצועי נרצחו בחשכת־לילה ולאור־היום, על־ידי חבורות־רצח אלמוניות־כביכול, תחת חסות הצבא.

לאחרונה נבחר נשיא מתון יחסית, שהיה רוצה להגיע לפשרה. אך הוא שבוי בידי הצבא והימין הקיצוני, והוא חושש שכל פשרה עם המרכז עלולה להמריץ את ראשי הצבא לבצע הפיכה נוספת.

מגן על הזכויות של שיכבה קטנה של מחזות ואיל־הון, הנהנים מחסות ארצות־הברית.

בטיפשות האופיינית לארצות־הברית בדורות האחרונים, תומך רגן, כמו קודמיו, בריאקציה השחורה ביותר, ומקים נגד וושינגטון את מיטב העם.

זמורה הוא פרופסור למדעי־המדינה, גבר כבן 40, ממושקף, מזוקן, תרבותי מאוד, מתון מאוד. בעבר היה שר בממשלה, ופרש מתוך מחאה. הוא נכלא ועונה, וחייו ניצלו רק מפני שמפקד־המישטרה היה, במיקרה, בן־עירו וסנדקו.

לאחרונה ניהל משא־ומתן עם הנשיא חוזה נפוליון דוארטה, אך הלה חשש מלעשות פשרה סבירה.

תחת זאת נערכו השבוע „בחירות". אי־ההשתתפות בהן היתה עבירה פלילית, ומי שתעודתו לא נחתמה על־ידי ועדת־קלפי חושש, בצדק, לחייו. המיפלגות הליברליות והשמאליות סירבו, כמובן, להשתתף בבחירות זו.

זמורה אינו איש מר־נפש. הוא חובב־הומור, פתוח, מאוזן להפליא. הוא מחפש פשרה עם ארצות־הברית. לפני שנאסרה כניסתו לשם, נפגש גם עם מנהיגים יהודים־אמריקאיים, וניסה לשכנעם לתמוך במאבק־השיחרור הסלוודורי.

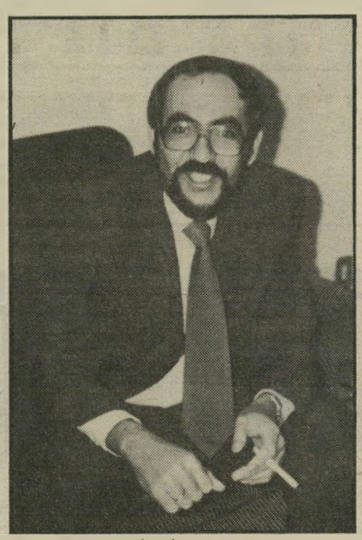
הם השיבו בשאלה: מה יחסכם לאש"ף?

ישבנו, אכלנו, החלפנו ברירות ללא־ספור, ומעל לירידותנו החדשה ריחפה השאלה:

איזה עניין יש לישראל להילחם בתנועה הנאבקת למען החירות וזכויות־האדם בארץ רחוקה ואומללה?

אך זוהי עובדה. זמורה הזכיר אותה בלי מרירות ובלי הפרזה:

באל־סלוודור פועלת מישלחת של „יועצים" ישראליים, העוזרת לצבא

זמורה: אל־סלוודור

הסלוודורי הרצחני, שכל העולם מואס בו, לנהל את מילחמתו העבורה באנשי הגרילה.

מדוע?

■ ■ ■

מלבת הכינוס היתה פאטריסיה מק־פאדן, נציגת „הקונגרס הלאומי האפריקני", איר־גון־השיחרור של דרום־אפריקה.

פאטריסיה היא אשה בשנות ה־30 שלה, יפהפיה, מקסימה ומרתקת — וגם שחורה. אומנם, צבע־עורה כצבע השוקולד, זכר לשני סבים לבנים — האחד, הסקוטי, שהעניק לה את שמה, והשני פורטוגלי.

אך פאטריסיה היא שחורה בכל נימי נפשה ובכל רמ"ח אבריה.

אחיה הקטן נהרג כחייל במחתרת השחורה. קומנדו דרום־אפריקאי, שתקף את מחנה־האי־מונים של המחתרת במדינה סמוכה, פילח את גופו ב־40 כדורים של מיקלע.

גורל הדוב השחור של דרום־אפריקה הוא גורלה של פאטריסיה. הדיכוי, ההשפלה, הקיפוח שלטו בכל רגע של חייה, מיום לידתה. נפשה מגיבה על כל רמז של עלבון והפליה, כפי שגופו של אדם שנכווה בכל אבריו מגיב על מגע.

פאטריסיה יודעת לצחוק, וצחוקה המתגלגל הדביק את כולנו. אבל מאחורי הצחוק העליז והעיניים השחורות הבורקות של אשה עדינה זו, מרצה באוניברסיטה בבריטניה, חבוי רצון של ברזל.

באנגלית מושלמת דיברה על דרום־אפריקה שבה יהיו זכויות לכל אדם — לבן, שחור, חום. היא קיוותה לשינוי שיתבצע בהדרגה ובדרכי־שלום. אבל היא ידעה שזוהי תיקווה קלושה. מול המנגנון הרצחני של השלטון הפאשיסטי — שאינו שונה מן המישטר של מוריו הנאצים, חוץ מהעובדה שאין בו עדיין אושוויץ — לא יצלח אלא מאבק מזויין ממושך, שיתבע קורבנות בלי ספור, ושיסתיים מן הסתם בשואה ללבנים.

היא דיברה, בלי שינאה ובצער, על העזרה הרבה שמעניקה ישראל למישטר פאשיסטי נאלח זה, ותוך כדי כך טענה שישראל ודרום־אפריקה מייצרות בצוותא נשק אטומי, העלול להיות מופעל אי־פעם נגד אפריקה השחורה.

ישראל נתונה עכשיו במצב של מילחמה עם מליוני השחורים של דרום־אפריקה, בני־עמה של פאטריסיה, הנאבקים יום־יום על זכותם האלמנטרית ביותר לחיות כבני־אדם — בכבוד, בחופש, ברמת־מחיה הראויה לבן־אנוש. המדאגים, הריצחים, הנוגשים, תלמידיו המוצהרים של אדולף היטלר, הם בעלי־בריתה של ממשלתנו.

מדוע?

■ ■ ■

היתה שם גלאדיס באאו, נציגת הסאנדי־ניסטים של ניקראגווה (או, כפי שהיא ביטאה את השם ניקראווה).

גלאדיס היא אינדיאנית, כמו מתוך ציור ישן: פנים עגולות, רחבות, שטוחות, בין שתי צמות שחורות ארוכות. היא נראתה כמורה ודיברה כמורה, אך ידענו שהיא היתה מפקדת של יחידת־גרילה במאבק הארוך להפלת מישטרו הרצחני של הרודן אנאסטאזיו סומוסה.

פאטריסיה: דרום־אפריקה

היא דיברה על המערכה המנוהלת כיום על־ידי ה„קונטראס" — הסוכנים של הסי־איי־איי, שרידי פלוגות־המוות של העריץ המודח ושכיריו־לחב השונים — להפלת הממשלה החוקית.

הסאנדיניסטים מנסים לרפא את חוליי העם, שסבל במשך מאות שנים מדיכוי ממאיר. הם עושים שגיאות. אפשר להתווכח על מעשה זה או אחר שלהם. אך אין ספק שזהו המישטר ההגון הראשון שידעה ארץ זו.

ארצות־הברית לוחמת במישטר זה בכל האמצעים, ודוחפת אותו לזרועותיה של ברית־המועצות.

גלאדיס לא הזכירה את ישראל. אך אנחנו ראינו את רובי־הגליל, ממחסני הצבא של סומוסה, שחולקו על־ידי הסאנדיניסטים אחרי הניצחון כמתנות לידידים.

קראנו בעיתוני ארצות־הברית על מישלוחי הנשק של ישראל ל„קונטרס", על־סי דרישת הבית הלבן, אחרי שה־קונגרס ודעת־הקהל בארצות־הברית עצמה התקוממו נגד העזרה האמריקאית ל„קונטרס".

מדוע?

■ ■ ■

היה שם נציג אש"ף, יוג'ין מחלוף, בן חיפה, שקרא קיטעי־שירה של משורר מרכז־אמריקאי שהטיף נגד השינאה — ועל מאבק זה אין טעם להרחיב את הדיבור. הדברים ידועים.

ישבנו והקשבנו — פליטים מגרמניה המיזרחית, מדען ממתנגדי־המישטר מיוגוסלביה, „ירוק" גרמני, הודית הלוחמת על זכויות המיעוטים בבריטניה, פעיל תנועת־השלום האנגלית, אנשי־רוח איטלקיים ואנחנו, הישראלים.

ולמרות ההבדלים בינינו, בוודאי שאלנו את עצמנו כולנו לא־פעם במשך הכינוס:

מדוע ישראל מעוררת במאבקים כה רבים, שאינם נוגעים לה? האם היא מעצמה עולמית? מדוע פרישות זרועתיה מאל־סלוודור ועד סרי־לאנקה, מדרום־אפריקה ועד צילה? ומדוע היא מעוררת תמיד בצד הלא־נכון, הלא־סימפאטי, זה המתנגד לחרות העמים ולהגדרתם העצמית?

מדוע?

■ ■ ■

שם, כמובן, הגיון — „ההגיון של הגושים", כפי שנאמר בכותרת הכינוס.

ישראל נתונה במילחמה עם שכניה. כדי לנהל מילחמה זו, היא זקוקה לכסף ולסיוע אחר. הכסף והסיוע בא מידי אחת ממעצמות־העל — ארצות הברית.

בתמורה מספקת ישראל שרותים שונים לארצות־הברית. הסיוע למדכאים פרי־אמריקאיים ברחבי־העולם הוא חלק מן התשלום לארצות־הברית — בשם שקובה, למשל, משלמת תשלום דומה למעצמת־העל השניה.

אנחנו עושים את העבודה המלוכלכת עבור ארצות־הברית, ובמיוחד במקומות שבהם אין ארצות־הברית מוכנה, מסיבות שונות, לעשות את העבודה המלוכלכת שלה.

הבה נגיד את הדברים בבירור ובגלוי: אנחנו מהווים, למעשה, שבירת־חרב בינלאומית, מעין פילגש מזויינת.

חוץ מה אנחנו גם מרוויחים כסף סתם. מישטרים מלוכלכים, המגודים על־ידי החברה התרבותית בעולם, קונים נשק אצלנו, בכסף טוב.

לא היה עולה על דעתנו למכור לארצות־העולם הרואין. זה לא יפה. הרואין הוא המוות הלבן. אבל אנחנו מוכנים בהחלט למכור בכסף טוב את המוות בכל צבע אחר, לפי הזמנה.

■ ■ ■

אין בזה כל חדש. אנחנו יודעים את זה. כל אזרח ישראלי, הקורא עיתונים, מודע זה מכבר לעובדות אלה.

אבל אין על־כך ויכוח בליל־שבת בטרקליני ישראל. גם בכנסת לא התנהל מעולם דיון אמיתי על כך. בעיתונים שלנו מוזכרים הדברים בכדרך אגב, תוך כדי תרגומן של ידיעות פיקאנטיות מעיתוני־חוץ.

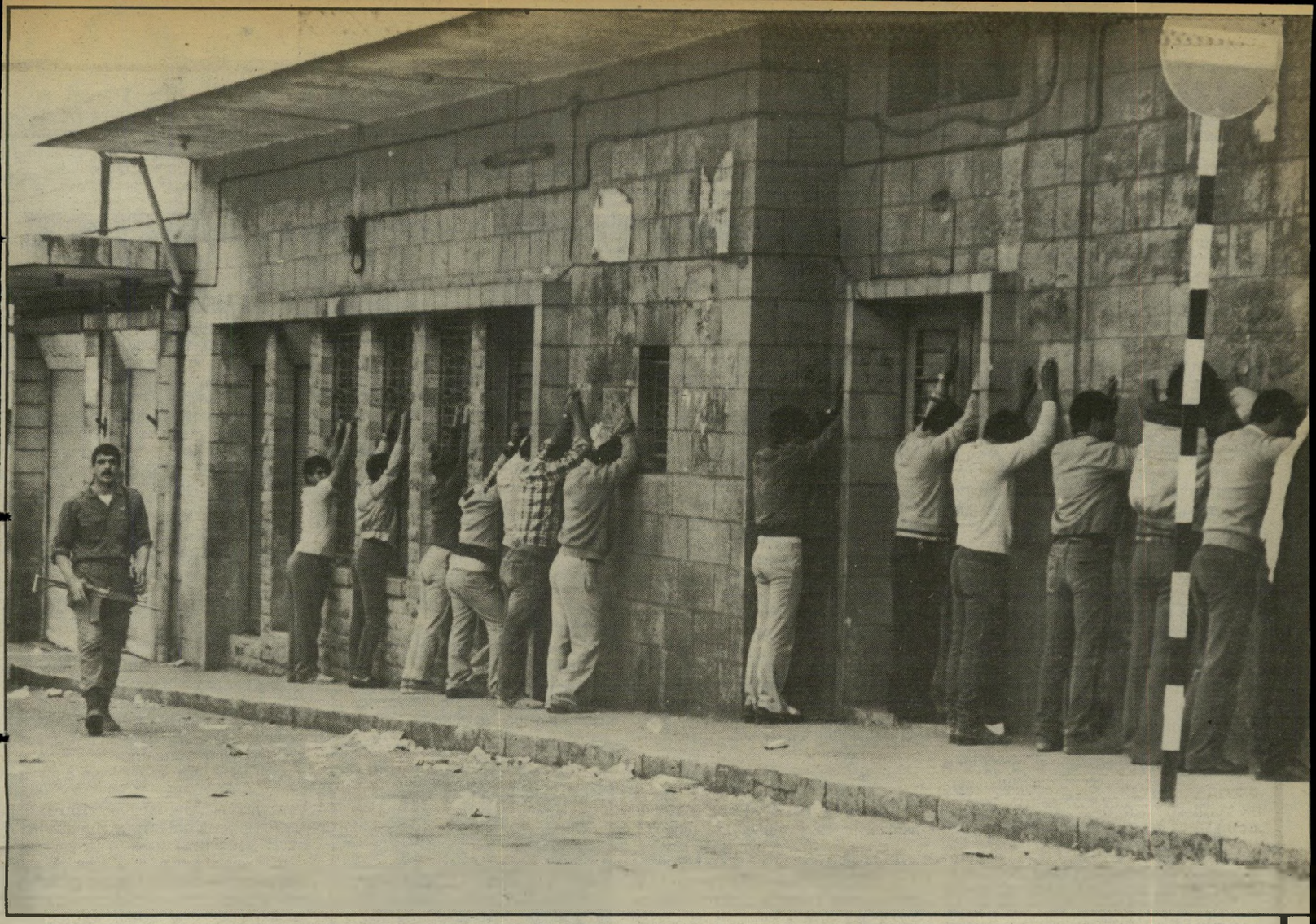
מדוע? כפי שאמר עמוס ירון למראה הטבח של צברא ושאתילא: „קהו חושינו".

חושינו קהים. דמיוננו ישן. נוסעים לדרום־אפריקה, נהנים מן המותרות של שיכבת־טפילים רצחנית, ומתייחסים אל כושים כאל בהמות. מדוכאי העולם נראים לנו כאבק־אדם, כהמון־רב של יצורים נחותים, ללא צלם־אנוש.

ורק כאשר אתה רואה אותם במו עיניך — את סאטריסיה האינטלי־גנטית, את זמורה התרבותי, את גלאדיס הרציונית, המסבירה בסבלנות את המצב בארצה — אתה תופס שאנחנו מתנכלים בציניות נוראה ובאדישות מיסלצתית לאנשים חיים, לאנשים כמונו, אנשים שאינם נופלים במאומה מאזרחי ישראל.

ואז אתה שואל את עצמך שוב ושוב את השאלה שאין עליה תשובה.

מדוע?

דם בביבר השוק

דכל היה שקט מסביב. רק כיבשה אחת שחורה עמדה קשורה לגדר־הברזל ויבבה, ואיש לא שם לב אליה. הדוכנים היו ריקים. כמה אשכוליות התגלגלו על הארץ. השוק היה שומם. כמו תמונה קפואה מסרט. כל הדוכנים היו מסודרים, ערימות־ערימות של פירות וירקות, נקיים ומבהיקים. מסודרים בפירמידות על דוכני העץ, כאילו קוראים לבוא ו־לקחת אותם. דלתות החנויות היו פתוחות.

ברחוב הראשי עמד שולחן עץ חום ולידו כיסא תואם. על השולחן היתה מונחת צלחת־זכוכית עמוקה, ובתוכה שאריות של שמן זית ירוק. ליד ה־צלחת הריקה, שהרגע מישהו סיים לאכול ממנה את החומוס או את ה־גבינה, עמדה כוס קפה חצי מלאה.

למטה, ליד השולחן, על כביש אספלט, היה כתם גדול של דם אדום כהה. הדם היה חם עדיין, ליד הכתם עמד שק לבן מלא בפירות וירקות. גם על השק היו שרידי דם.

זלמן אבולניק מת, כנראה, במקום. הוא נורה בראשו בשוק של אל־בירה, משם נלקח לבית־החולים של רמאל־לה, מרחק קצר משם, ואחרי טיפול ראשוני נלקח באמבולנס צבאי לבית־החולים בירושלים, אך אז היה כבר מת.

מייד כשנפל אבולניק מתבוסס בדמו, התחילה מנוסה המונית מן השוק של אל־בירה. סוחרים שעמדו בסמוך למקום האירוע הספיקו לסגור את חנויותיהם ולהימלט מן המקום. אחרים

ליווי צמוד חייל מוביל שני צעירים ערביים אל מקום האיסוף. החייל מוביל את השניים אל תחנת האוטובוסים. אחד הצעירים מחזיק בידו את תעודת־הזהות שלו. אותה הציג אחר־כך לקצין. הרחוב מאחור ריק מאדם, בגלל העוצר.

מקום איסוף בתחנת־האוטובוסים של אל־בירה אספו את כל הגברים שהיו סמוך למקום שבו נורה אבולניק. חלקם הושבו על הארץ, חלקם הועמד ליד הקיר כשידיהם למעלה (בתמונה העליונה), וכך הם המתינו במשך שעות ארוכות.

דם בין הארגזים

שלולית דמו של זלמן אבולניק בקיד־מת התמונה. הוא נורה בראשו ונפל במקום. אחרי שנלקח משם, ניגר דמו ויצר על כביש האספלט כתם אדום. מאחורי כתם־הדם, משמאל, נראה דוכן של חלפן־כספים. הבעלים, כנראה, נמלט מן המקום מייד אחרי שנורה אבולניק. הוא השאיר את חנותו פתוחה. משמאל לפתח החנות נראה כיסא, שנפל בשעת מנוסה.

שעמד בצד — פירות וירקות, שהספיק אבולניק לקנות לפני מותו, שרבק בהם הדם. המתנחלים הוציאו את המיצרכים מן השק ואספו לתוך ארגז את הפירות שלא היו מוכתמים בדם.

אחר־כך הביא אחד החיילים שני תושבים ערביים אל שלולית הדם והורה להם לשטוף אותו מן הכביש. הם לקחו דלי מים ומגב והחלו מנקים את הדם מעל האספלט, כששני חיילים חמושים עומדים מעליהם וצופים בהם.

כתם הדם נמחק. המתנחלים יצאו בהכרזות שיש להקשיח את היד כלפי התושבים הערביים של השטחים ה־כבושים. ואלה עמדו עדיין כשידיהם מונפות אל־על ופניהם לקיר.

ענת סרגוסטי ■

הוא סיים את עבודתו וניגש אל השוק של אל־בירה לערוך קניות. שם פגש אותו הכדור אשר סיים את חייו

שוטפים את הכתם

שני צעירים ערבים, תושבי אל־בירה, הובאו במיוחד כדי לשטוף את כתם־הדם, מייד אחרי ששוטרי המעבדה לזיהוי פלילי סיימו לחפש בו מימצאים. חייל חמוש בנשק עמד והשגיח על שני הצעירים, ששיפשפו במשך כמה דקות את הדם מהכביש.

לא הספיקו להימלט. בתוך דקות ספורות הגיעו לשוק אנשי כוחות־הביטחון. הם הכריזו על עוצר והתחילו לאסוף את כל הגברים אל מאחורי השוק, אל תחנת האוטובוסים.

שעה קצרה אחרי הרצח נראה השוק כמו בעיר־רפאים. שקט וריק. רק מכשירי־הקשר של החיילים טירטרו ברקע. רחובות רמאללה ואל־בירה היו ריקים מאדם, זמן קצר אחרי שהוכרז עוצר באיזור. חיילים רבים שהובאו לאיזור צעדו ברחובות הריקים כשהם נושאים את נישקם במצב היכון. כל גבר שנראה משוטט ברחובות למרות העוצר, הובל אל מקום האיסוף, כש־חייל נושא־נשק הולך מאחוריו. ה־חיילים בדקו את תעודותיהם של התושבים הבודדים שהיו ברחובות.

פירות מוכתמים

מאחורי השוק, ליד המקום שבו רוכזו כל הגברים וישבו בשקט על הארץ, חלקם הגדול בישיבה מיזרחית, הקימו החיילים חמ"ל (חדר מילחמה) — שולחן ארוך וגדול ועליו פרושות מפות של האיזור. על השולחן טירטרו טלפונים ומכשירי־קשר. סביב המקום שבו היו מרוכזים התושבים נמתחה במהירות גדר־תיל שסגרה את השטח.

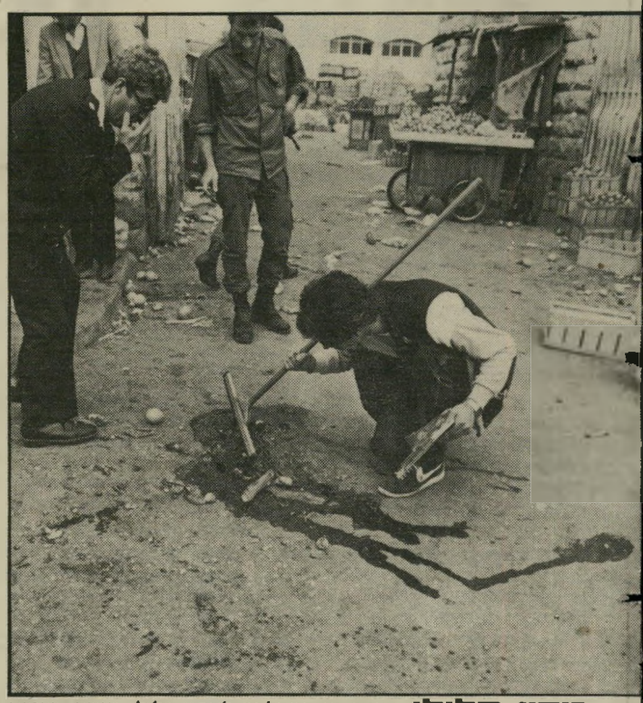
בפינה אחרת של תחנת האוטובוסים המרכזית, ליד קיר של חנויות סגורות, עמדה שורה ארוכה־ארוכה של גברים. הם עמדו עם הפנים לקיר האבן ה־מאובק, ידיהם מונפות אל־על, נשענות על הקיר. מאחוריהם צעד בעצבנות חייל צה"ל, מכשיר קשר גדול וכבד על גבו, חגור מלא למותניו, רימוני־גאז תקועים ברצועות על חזהו ונישקו האישי תלוי בהצלבה על גבו. הוא הלך לאורך השורה והקפיד שהעצורים לא ידברו איש עם רעהו ולא יפנו את ראשם אחורה. הם עמדו בשקט, ידיהם עייפות מן המאמץ. אך לא העזו לזוז. החייל הנשק צעד מאחוריהם הלוך ושוב.

זלמן אבולניק היה פקיד בעיריית אל־בירה. הוא היה האחראי על ה־מחסנים ועבר במחלקת־התחבורה. הוא עלה מברית־המועצות לפני 12 שנה והצטרף מייד לגוש־אמונים. הוא היה חבר במועצת יהודה ושומרון, אירגון של ההתנחלויות, והיה המתנחל ה־ראשון בגיבעון החדשה ליד ירושלים. זמן מה גר במקום לברו.

אבולניק (52) נהג ללכת כשאקדח צמוד למותניו, כמו שאר המתנחלים. הוא סיים את עבודתו ביום הראשון בצהריים וניגש אל מאחורי בניין ה־עיריה, אל השוק של אל־בירה, לערוך קניות. שם פגש אותו הכדור שסיים את חייו. אבולניק לא הספיק לשלוף את אקדחו מן החגורה ונפל על הארץ.

אנשי המעבדה לזיהוי פלילי של המישטרה הגיעו למקום זמן קצר אחרי שפונתה משם הגופה. הם חיפשו בתוך שלולית הדם מימצאים שיראו על זהות הנשק שבו נורה.

אחר־כך באו למקום גם חבריו המתנחלים של אבולניק. קבוצה קטנה של בחורים, חבושי כיפות סרוגות, שציציות לבנות מציצות מתוך מיכ־נסיהם. הם עמדו בצד, שוחחו עם הקצינים הבכירים במקום. כשסיימו השוטרים לברוק את השטח, ניגשו המתנחלים אל שלולית הדם, הביטו בה שעה ארוכה, פירקו את השק הלבן

זיהוי פלילי

שוטר מן המחלקה לזיהוי פלילי מנסה, בעזרת מגב, לחפש מימצאים שונים בתוך שלולית־הדם של אבולניק. לידו עומד שוטר אחר ומביט בדריכות בחיפושים.

★ תורגמן (משמאל, עם אשתו לשעבר) יאולץ לפרוש, תחת שיעמוד לדין.

★ חביב, המפקד החדש בחיפה, נחקר בעניין קשרים עם עברייני ם

★ ארמנד לוי ומרקוס יתבקשו להיבדק במכונת אמת

★ יוסף קראוס מחיפה זכה מן ההפקר — החקירה נגדו טוייחה

★ שיחות־הטלפון של איבצן ב„חיק־לימון" מתקחקות כמו פצצת־זמן

מישטרה בנאי־שקר

חיבוק ליוצא דויד קראוס מחבק את הניצב הפורש צבי בר, שהתאכזב מכך שלא מונה מפכ"ל. משמאל: אריה איבצן מצדיע. בעת חילופי־המישמרות בחצר המטה הארצי, לקראוס היה זה יום עמוס במסיבות, אך כל אלה לא השכיחו ממנו את השערוריות במישטרה.

ב דיחה עממית מספרת, שהעולם נחלק לשניים: מי שכבר נחקרו על־ידי המישטרה ומי שעוד ייחקרו על־ידה.

על מישקל בדיחה זו אפשר לדמות כיום את שוטרי מישטרת ישראל כמי שכבר נבדקו במכונת־אמת וכמי שעוד ייבדקו בה.

תקופתו של המפכ"ל החדש, דויד קראוס, נפתחה השבוע בעירין הפולי־גראף המישטרתי. קראוס עצמו נבדק ערב מינויו במכונת־אמת. השאלה שעניינה את מומחי המכונה היתה, אם הוא הדליף לעיתונאים את מיסמכי־הציתות של תיק לימון, שפורסמו במלואם בהעולם הזה (27.2).

אבל הבעיה מס' 1 של קראוס היא בדיקת הפוליגראף של מפקד המחוז הדרומי של המישטרה, ניצב אברהם תורגמן.

פרשת תורגמן, כמו פרשיות אחרות שיעלו על שולחן המפכ"ל כבר בימי כהונתו הראשונים, יוצרות את הרושם, שסבב־המינויים הנוכחי איננו סופי.

נראה שבקרוב ימצאו את עצמם כמה בכירים במישטרה בסבב נוסף — חלקם הביתה:

אם לא יתרחשו שינויים נוספים, כך נדמה כרגע, מילחמת המישטרה למען טוהר־המידות שלה תידון לכישלון.

תורגמן נמצא כבר זמן רב בכותרות. הפרשה האחרונה קשורה לעדות שמסר בבית־הדין המישמעתי, שדן בענייניו של אסף חפץ. תורגמן הוזמן להעיד מטעם ההגנה, והתבקש לספר על יחסיו עם עיתונאים.

במהלך החקירה הוא התבקש להתייחס לעדות שמסר קודם לכן יעקב רז, רב־פקד ביחידה המרכזית בתל־אביב. זה סיפר שבהוראת תורגמן הוא הפגיש עציר שהיה בחקירה עם העיתונאי יאיר קוטלר, ובתמורה זכה תורגמן לכיסוי חיובי במעריב.

תורגמן הכחיש, העיר שהקצין אישר את הפגישה על דעת עצמו.

כדי ליישב את הסתירה בין עדויות שני הקצינים, הם הובאו למכונת־אמת, כמקובל במישטרה. חומר־החקירה הו־עבר ליצחק זמיר, שאחרי התלבטות ממושכת החליט שיש להעמיד את תורגמן לדין־מישמעתי, משום שתוצ־אות הבדיקה העלו שרק רז דיבר אמת.

שר־המישטרה, חיים בר־לב, החזיר ליועץ המישפטי לממשלה את ההח־לטה, וביקש שיעיין בה מחדש.

בצער חסר־תקדים אף הסכים זמיר לקבל אצלו לפגישה את תורגמן, כדי שזה יוכל לשטוח לפניו את השגותיו. בר־לב הצטרף להתנגדות צמרת־המישטרה להעמדת תורגמן לדין.

תורגמן הסביר לזמיר שהעניין ש־עליו מדובר היה שולי בפרשת חפץ, ולא ייתכן שבגלל עניין כזה הוא יסיים קאריירה בת 34 שנה במישטרה, על סף הפיסגה הנכספת. דבריו של בר־לב — שאם בית־דין, בכל הרכב, ימצא ש־תורגמן שיקר, הוא לא יהסס מלשלוח אותו הביתה — חיממו את הניצב עוד יותר.

זמיר לא יכול היה לסגור תיק זה, משום שרק לפני חצי שנה, אחרי דיונים ממושכים מאוד, סגר פרקליט־המדינה, יונה בלטמן, תיק אחר שנסב על חשדות נגד תורגמן בעניין עדות־שקר בבית־מישפט בחיפה.

לפני זמיר היה מונח פסק־דין של בית־המישפט העליון. נשיא בית־המישפט, מאיר שמגר, קבע בעניינו של שוטר מסויים, שמסר עדות בלתי־מדוייקת בנושא שולי ולא רלוואנטי והורשע בבית־דין מישמעתי, ששוטר חייב לומר את האמת ולדייק בכל נושא ובכל חקירה ועדות, בלי שים לב אם היא חשובה או שולית לגמרי.

בעיה אחרת היתה מי ישפוט את תורגמן. ההנחה היתה שיהיה זה איבצן או המפכ"ל החדש. השניים סירבו לעשות זאת, למרות שהודלף לעיתו־נות כי איבצן יהיה השופט. בר־לב התעורר והודיע, שאם ימונה דן יחיד, יהיה זה שופט מחוזי בדימוס.

ביום הראשון השבוע שמר תורגמן על חזות רגועה לחלוטין. הוא שב מחופשה פרטית באילת, הישיר לטיקסי החילופין הרבים. אבל ליבו היה שותת־דם.

תורגמן ידע מזה זמן רב שהפירסו־מים עליו בעיתונות לא יאפשרו לבר־לב למנות אותו לתפקיד בכיר. לעומת זאת, הוא קיווה שאחרי הגל האחרון, מלפני חצי שנה, הוא יירד מהכותרות.

הוא ידוע ביחס מיוחד לתיקשורת. בשיחות־רקע רבות שקיים עם הכתבים הפליליים, היה שומע מהם תדירות שבחים עליו ועל דרכי עבודתו. הם הסבירו לו שהכתבות נגדו אינן שלהם, אלא של תחקירנים מיוחדים בעיתונים שבהם הם מועסקים. „אילו זה היה תלוי בכתבים הפליליים, הוא כבר היה מזמן מפכ"ל," העיר מקורב שלו ביום הראשון השבוע. לכן הוא היה נרגז כפליים, כשגילה שיחס התיקשורת כלפיו הוא שלילי באופן חד־משמעי.

מעבר לכך חש תורגמן שמצבו הנוכחי הוא כמעט ללא מוצא.

אם אכן יועמד לדין ויורשע, הוא באמת עלול לסיים את תפקידו בצורה מבישה.

ביום השני השבוע היה נדמה שנחושה דעתו של זמיר להעמידו לדין.

הדרך היחידה למנוע מעצמו ביזיון אישי היא לפרוש מרצונו. „חבריו" במטה הארצי הפיצו השבוע מידע ש־הוא פורש ופונה לפוליטיקה.

נראה שלמידע זה, בשלב הנוכחי, אין כל שחר, ורק בתוך כמה ימים יתברר סופית מה הוא יעשה.

רק בטיסה!

א בל אם בפרשת תורגמן אין כבר לקראוס הרבה מה להגיד, הרי שלפניו נמצא עניינם של עוד כמה קצינים בכירים, שהוא יצטרך להכריע מה יעלה בגורלם, ואם הם יקודמו או יסולקו.

אחד הבכירים שבהם הוא תת־ניצב ארמנד לוי, עד לפני כמה ימים מפקד

היחידה הארצית לחקירת פשעים חמורים ועתה סגן־מפקד מחוז תל־אביב.

מזה שנים רודפים את הקצין הוותיק חשדות במעשים חמורים וב־קשרים מפוקפקים עם ליווייתנים שמנים בעולם הפשע. מידע זה, ברובו הגדול, לא נחקר מעולם, כפי שהתברר במישפט הסחיטה נגד העיתונאי יגאל לביב. חלקו של החומר נחקר על־ידי סגניו או עמיתיו, לפני שטוייח.

לפני חודש וחצי נחשפו בידיעות אחרונות פרטים חדשים על לוי, ובמרכזן התנכלות לאיש־מישטרה שאסף נגדו חומר סודי. בחקירה התברר שלוי ראה תיק סודי של חקירה נגדו ונודע לו מי מקיים אותה.

החומר שפורסם עורר סערה במטה־הארצי. דובר המישטרה, משה צור, שפרש השבוע, מיהר להכחיש את מה שפורסם. אך עור בטרם יבשה הדיו על מיכתבו, התברר במישפט לביב כי החקירות הפנימיות נגד לוי טוייחו למעשה. חלקן היה חומר חמור ביותר שהגיע ממודיע מישטרתי.

עובדת הטיוח עולה מעדותם של שלושה קצינים שהעידו במישפט: תת־ניצב יורם גונן, המפקד חדש של היחידה הארצית לחקירות הונאה, ניצב־מישנה אלכס איש־שלום וסגן־ניצב שמואל נרקיס. שני האחרונים היו סגניו של לוי.

עתה, אומרים במטה הארצי, יאלץ קראוס להתחיל לברר באופן יסודי את החשדות נגד לוי. בשלב הראשון הוא יזומן לגלאי־השקר.

קודמו של לוי בתל־אביב, תת־ניצב יגאל מרקוס, הוא עכשיו עוזר ראש אגף־חקירות. גם נגדו ראיות מחשידות על קשרים מפוקפקים עם עבריינים, או על התנהגות מוזרה במישפט הדיבה של בצלאל מיזרחי נגד הארץ.

באותו מישפט סירבה המישטרה לחשוף את מיסמך ה־11 ולהסביר כיצד הוא חובר. מי שחיבר אותו לא הורשה לנסוע לשם, ואז התברר שניתן גם ניתן להגיע למקום בטיסה.

פחד ציתות

לוי ומרקוס ראו את עצמם מועמ־דים טיבעיים להחליף את ראש אגף־חקירות, יחזקאל קרתי. לוי נפסל מייד, בשל מידע שהועמד לרשותו של בר־לב. מרקוס קודם למטה־הארצי, אך עתה יתבקש המפכ"ל להכריע מה יעלה בעתידו המישטרתי של הקצין הבכיר.

השבוע הודלף שמרקוס נחקר אף הוא בפרשת תיק־לימון ולא נמצא דובר־אמת.

מרקוס הכחיש בתוקף את המידע, אבל לעומת זאת, מדובר־המישטרה לא ניתן היה לקבל תגובה. אולי מפני שהשבוע התחלפו גם הדוברים במטה הארצי. הדובר החדש הוא עדי גונן החרוץ.

פרשה חדשה שתומח בקרוב על שולחנו של קראוס היא חקירה סמויה של מיחלק חקירות פנים במישטרה.

החקירה הסודית עוסקת במערכת יחסים מפוקפקת בין עבריינים וקצין בכיר נוסף והקצין, ששמו מתפרסם לראשונה בהעולם הזה, הוא המפקד החדש של מישטרת חיפה, תת־ניצב יעקב חביב, עד לפני זמן קצר מפקד מרחב הירקון.

על־פי המידע, חביב התרועע עם העבריינים בנסיבות חברתיות תמוהות.

קראוס יצטרך להחליט מה יהיה דינו של איש־שלום, סגן ראש היחידה לחקירת פשעים חמורים במטה הארצי, שבעדותו במישפט לביב סיפר שאינו זוכר למי סיפר על המידע שהגיע אליו נגד הבוס שלו, לוי.

ובעיית הבעיות של קראוס היא, שוב, תיק לימון. המישטרה חקרה עד עתה את העיתונאים שפירסמו את המיסמך, שבמרכזו ציתותים לשיחות של איבצן עם מנכ"ל בנק המיזרחי

יריבים וחיקים שני המפכ"לים – היוצא, אריה איבצן, והחדש, דויד קראוס – משיקים כוס לחיים עם שימעון פרס בלישכת ראש־הממשלה. אחרי שקראוס קיבל את דרגתו החדשה. שני הקצינים הם יריבים ותיקים, אבל ביום החילופים הם שפעו חיוכים כשנתקלו.

ילדים ונכדים מישפחת קראוס, מימין לשמאל: הנכדה דנה (בת 9 וחצי), הרעיה יהודית, הנכדה שרון (בת 14 וחצי), הבן מיכה והבת פרי, שהיא אם לשלושה – שנייט מהם בתצלום. למטה: קראוס מתחבק עם הניצב החדש של שרות בתי־הסוהר, רפי סוויסה.

שוטר חייב לומר את האמת אם היא חשובה או שולית

להופיע בבית־המישפט. במקומו נשלח מרקוס.

ערב העדות שוחח איש־העסקים מוניה שפירא עם העיתונאי יוסי כר שהבטיח לו שלמחרת תהיה הפתעה גדולה במישפט. ואכן הופעתו של מרקוס באולם בית־המישפט גרמה נחת לרבים מבין אותם שהוזכרו במיסמך המפורסם.

מרקוס מוזכר במישפט לביב כמי שהאיץ בקבלן שלום אהרון גניש להגיש תלונה נגד העיתונאי ואף זמם ביחד איתו איך להפיל את לביב בפח.

לביב הגיש בזמנו תלונה נגד מרקוס, בחשד שקיבל טובות־הנאה מסוחר־המכוניות אברהם ("ג'ולי") חביב. סוחר זה הוא שהביא את גניש למרקוס. עתה צפוי גם מרקוס לביקור בגלאי־השקר.

פרשה אחרת, המתפרסמת לראשונה בהעולם הזה, מעידה אולי על דרכי־עבודתו של הקצין הבכיר מרקוס.

לפני כמה שנים התנהלה בתל־אביב חקירה מהגדולות בעולם, ובמהלכה תפסה יחידת מיפלג המירמה התל־אביבית את אחד מגדולי הנוכלים בעולם.

בתום החקירה הוגש כתב־אישום נגד הנוכל, ואז התברר בפרקליטות כי מיסמך מסויים, שלדעת הפרקליטות היה מבטיח את הרשעתו, חסר. הפרקליטות ביקשה מנציג־המישטרה בארצות־הברית, יגאל מרקוס, שיטוס לאיי סיישל שבאוקיינוס ההודי, ויביא מבנק מסויים את המיסמך.

מסיבות שלא נחקרו מעולם, הת־חמק מרקוס מלבצע את השליחות, בטענה שאפשר להגיע לאי רק בס־פינה, ולא במטוס.

הדבר עורר רוגז רב ביותר, ומה־פרקליטות נשלח מיכתב זועם למטה הארצי. מאוחר יותר אולץ מרקוס

אהרון מאיר ולשיחות של אברהם שפירא עם מאיר. משיחות אלה עולה, שאיבצן העביר פירטי חקירה לבנקאי, וששפירא ביקש באמצעות מאיר לדבר על ליבו של נורמן ("סגנו של בניומין") פייט, כדי שהיחידה הארצית לחקירות הונאה תרד מעל מישהו ממקורביו. במטה הארצי גוברת הדרישה שגם תוכן השיחות ייחקר, ולא רק השאלה מי הדליף אותן.

בפינה אחרת בשולחן המפכ"ל מצויים תיקים של עוד בכירים, בדר־גות נמוכות מתת־ניצבים, שמחלקת־חקירות־פנים כבר העלתה מימצאים חמורים בנוגע לטוהר־המידות שלהם.

המפכ"ל החדש כבר קיבל החלטה המאכזבת כמה בכירים במטה הארצי. הכוונה לעניינו של ראש לישכת חקירות בחיפה, יוסף קראוס (לא קרוב־משפחה של המפכ"ל). הוא חשוד בקבלת טובות־הנאה ומעשים חמורים ביותר.

למרות חומרת מעשיו, הוא לא הושעה, והמפכ"ל החדש יעביר אותו מחיפה לתפקיד רגיש דומה במרחב־העמקים.

אומרים על קראוס שהוא מביא סיגנון חדש למישטרה. אנשי מישטרה ותיקים, שפשטו באחרונה את מדיהם, הסבירו השבוע למפכ"ל, שהצלחתו תיבחן על פי מידת רצינותו במילחמה בקצינים בכירים שסרחו.

קצינים בכירים, שעורם במדים, לא העזו לומר לו דבר. אווירת הפחד השוררת במטה הארצי גורמת לכך, שגם הקצינים נקיי־הכפיים אינם מעזים לומר את דעתם בעניין. אפילו בינם לבין עצמם הם ממעטים לדבר, ובמיוחד הם נזהרים ממכשיר־הטלפון. כל טלפון הוא בעיניהם חפץ חשוד, שמאחוריו מסתתרים אמצעי ציתות.

בן־ציון ציטרין ■

מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה

מזל קיסר:
„מקריבים את השכיר על חשבון העשיר!"

ביום הראשון בלילה התבשרנו על עליות־מחירים, למרות עיסקת־החבילה. עיסקה אלף, עיסקה בית – אבל השכר הריאלי שלנו יורד מטה־מטה. העסקנים כבר לא מחדשים דבר. ספק אם מישהו מאיתנו מאמין להסברים שלהם לגבי נחיצות העלאת המחירים דווקא עתה, ערב־החג.

פניתי למזל קיסר מכמה סיבות. ראשית, היא עקרת בית, ובוודאי יודעת מה באמת קורה ברחוב. שנית, וזה העיקר, היא אשתו של מזכ"ל ההסתדרות, שהצביע בכנסת, ביום החמישי, נגד תקציב־המדינה. הוא גם אמור להנהיג את ציבור־העובדים נגד הממשלה מייקרת המחירים. דבר שהוא עושה בינתיים די בעצלתיים.

שאלתי אותה מה דעתה על מעשיו של מישרד־התעשיה־והמיסחר.

נדמה לי ששום ממשלה עוד לא העלתה מחירים לפני חג־הפסח. הרי הציבור קונה יותר לפני החג, ולא לכולם יש אמצעים למלא את המקרר. למי שיש לו — זה לא משנה. למי שאין — זו מכה.

● **ומה עושה קיסר בנדון?**

לפני שבועיים הוא הורה לרשתות ההסתדרותיות שלא להעלות מחירים עד אחרי החג, והם ימכרו במחירים הישנים.

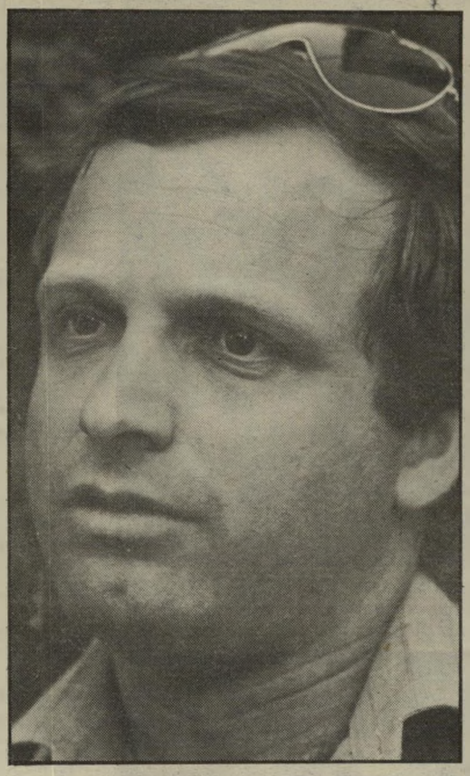
● **האם לדעתך זוהי הבשורה שצריכה לאמין גם ממשלת האחדות?**

חשבו שתבוא הצלה, והנה, תראה איזה מישחקים יש. דווקא מי ששייכים למיפלגת־העבודה יש יותר מודעות שלא לפגוע בשכירים ובחלשים. אבל יש שם גם שרים שאיש מהם לא היה שכיר מימיו. איך הם יבינו?

טוב, רוצים להוציא אותנו מהבוץ. אבל למה מקריבים את השכיר על חשבון העשיר? מדוע לא תופסים את בעלי ההון השחור? מדוע לא לוקחים ממי שיש להם?

● **את שואלת שאלות אלה גם את בעלך?**

איך אפשר? הוא מגיע בשעות המאוחרות ויוצא בשעות המוקדמות. מתי יש לי זמן לדבר איתו? אבל הוא יודע מה קורה. יש מי שמדווחים לו.

אמנון הלפר:
„פרשת־חפץ היתה הפוש לשינויים במישטרה!"

ביום הראשון בילית בירושלים בסידרת טקסים, שהיה נדמה שלא ייסתיימו לעולם, ובמרכזם חילופי מפכ"ל המישטרה ונציב שירות בתי־הסוהר. מי שהיו במדים לא יכלו לחוות דיעה על השינויים. מי שכבר פשטו את מדיהם, העדיפו משום־מה שלא לדבר.

לכן, כששבתי לתל־אביב, טילפנתי לאמנון הלפר, אחד מנושאי הדגל של מאבק הוועד למען אסף חפץ, שפשט את מדיו לפני שנה. הלפר, היום מבעלי קפה מילאנו בצפון־העיר, שהפך למקום־מיפגש לשוטרים במדים ושלא במדים, היה ראש מדור־בילוש ביחידה המרכזית, בדרגת סגן־ניצב. שאלתי אותו מה דעתו על השינויים במישטרה, והוא ענה בצרורות:

אני שמח שתקופתו של אריה איבצן הסתיימה. לדעתי מאוחר מדי. הוא לא הביא שום חידוש למישטרה, הוא הצעיד אותה אחורה. הוא לא תרם דבר לגאוות־השוטר.

● **מה דעתך על המינויים החדשים?**

רובם הם מינויים טובים. אני מכיר כמעט את כולם.

● **נדמה לי שאלה ביסאות מוסיקאליים ואין שום חידוש.**

לא מדוייק. דויד קראוס הוא מינוי מצויין.

● **מה דעתך על פרישתו של צבי ברי?**

חבל, חבל מאוד. הוא יהיה חסר.

● **ואברהם תורגמן?**

הוא היה צריך להיות מזמן בחוץ. היה צריך לעשות טובה וללכת ולפטור את חבריו במטה־הארצי מנוכחותו.

● **מה אומרים חבריך השוטרים, הפוקדים את בית־הקפה?**

הם מחכים לשינוי ומייחלים שיקרה משהו טוב.

● **היום, במבט לאחור, מה גרמה פרשת אסף חפץ למישטרה?**

לולא פרשת־חפץ, לא היינו מגיעים לסידרת־המינויים הנוכחית, שאנו מדברים עליה. פרשת־חפץ היתה הפוש לכל השינויים.

● **אמנון, היית חוזר היום למישטרה, שאתה מדבר עליה רק טובות?**

האמת? לא חשבתי על זה.

מיכאל רצון:
„צעירי חרות הם לא חנועת־מחאה!"

נא להכיר: ח"כ מיכאל (־מיכי") רצון. לא. זו אינה טעות־דפוס. רצון יהיה ח"כ בכנסת הבאה, כי הוא נמצא היום במקום הנכון. בשבוע שעבר הוא נבחר כיו"ר צעירי חרות. קודמיו בתפקיד זה השתחלו לכנסת. ביניהם: חיים קופמן, מיכה רייסר, רוני מילוא, מיכאל קליינר ומיכאל איתן ורצון אינו מסתיר את שאיפתו בעניין זה. רצון נמוך הקומה, הנראה צעיר מ־32 שנותיו, גבר על ישראל כץ, הבולדוזר של אריק שרון. הוא עצמו לא היה מופתע מתוצאות־ההצבעה. הוא נשוי פלוס שניים. השלישי בדרך. רצון אינו חי רק מהפוליטיקה. הוא בעל סוכנות־ביטוח גדולה בפתח־תיקווה, ומחלק את זמנו בין העסק הפרטי והעסקנות. נפגשנו, על־פי בקשתו, בבית ליסין בתל־אביב. כשהרמתי גבה, שאל: „למה לא? אני חבר הסתדרות. אז מדוע שאראיין כאן זה?"

רצון, רב־סרן במילואים, בן עדות המיזרח, הסביר את סוד הצלחתו:

אני הייתי מועמד של התנועה. כץ היה מועמד של מחנה אחד. לכן ניצחתי.

● **סיפרת לי לפני ההצבעה שהמפע היה ארוך ופתלתל.**

כשמוניתי כממלא־מקום בפועל, ביקשתי לערוך בחירות כלליות. לא נתנו לי. אנשי כץ ניסו באחרונה לדחות את כינוס המועצה, כי חששו להפסיד. הם עשו הכל כדי שהבחירות לא יערכו במצודת זאב. מעוז תנועת החרות, שבו נערכה ההצבעה אלא בקריית־שמונה או בירושלים, כדי לצמצם את הפער ביננו, לפני הכינוס מישהו מהם אף פנה לבעל־המלון והודיע על ביטול.

● **מיכי, האם הגעת לחרות במיקרה?**

לא. אני בן למישפחה לאומית. אני בקי בכיתבי זאב. כל ספריו נמצאים אצלי על המדף, ואת רובם קראתי.

● **מה לדעתך חייבים לעשות צעירי חרות?**

לא רק לדבר, גם להגשים. אם זה בענייני חברה ואם זה בהתיישבות.

● **וההסגנות?**

כשצריך. בעיקרון, אנחנו לא תנועת־מחאה והעיקר שלנו זה לא הפגנה, אלא פעולות אידיאולוגיות.

עתה, אקדיש זמן לסניפים ולאירגון.

● **שאלה בלתי־נמנעת: במי תתמוך אחרי שמיר?**

האיש שלי הוא מישה ארנס.

● **מה היה באמת סוד הניצחון שלך על ישראל כץ?**

פעילי. חרות מערימים חבית מלאה שלא מרעישה על־פני חבית ריקה שיש בה שתי מטבעות והיא מרעישה כל הזמן. שמונה שנים כבר מכירים אותי, אישית. אני מאמין בדרך עיקבית ולא בדרך של תופים ומחולות.

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

ציפי אשבל:
„הנס שעשה ה' לאבותינו עולה לי ממש הון!"

חופשת־הפסח של הילדים היא מכה לכיס של כל זוג הורים ממוצע. יש הנוסעים לטיולים בחו"ל, יש המסתפקים בטיולים בארץ, ויש הנשארים עם הילדים בבית, מחוסר תקציב, אבל גם זה לא בחינם. לציפי אשבל ולבעלה, שייקה, יש שלושה ילדים. כמה תעלה להם חופשת־הפסח?

שירה בת ה־14 יוצאת לטיול עם הצופים וזה עולה 10,000, לא כולל אוכל. רותם בת ה־10 יוצאת לטיול בן יומיים עם הצופים וזה „רק" 7,000, לא כולל אוכל. כלומר צריך להוסיף עוד 8,000 לאוכל וממתקים לשתיהן.

במשך 20 ימי־החופשה תלכנה הבנות לשני סרטים לפחות, כל כרטיס 2,500. לקירקס, המגיע הנה פעם בכמה שנים, אי־אפשר לסרב. אני אלך עם שלושת הילדים, כדי שלא ילכו לאיבוד. ארבעה כרטיסים עולים בערך 40,000. עם אריאל בן ה־3 אלך להצגה אחת, כי הוא לא הולך לסרטים. כרטיס אחד להצגה — 4,500. יום אחד נבלה כולנו בארץ הילדים, וזה ארבע פעמים 7,500 כלומר, 30,000.

זה נשמע כאילו המון בילויים, אבל צריך לזכור שלכל אחד מ־20 ימי־החופש יש 16 שעות־אור וצריך להעסיק את הילדים במשהו.

● יש בתל־אביב פעילויות שאינן עולות כסף ואפשר לקחת לשם את הילדים.

נכון. הפעילויות הן בעיקר במוסיאונים, אבל בגלל העובדה שהן לא עולות כסף, אי־אפשר להיכנס לשם בכלל. הכל מלא כבר שעתיים לפני מועד־הפתיחה.

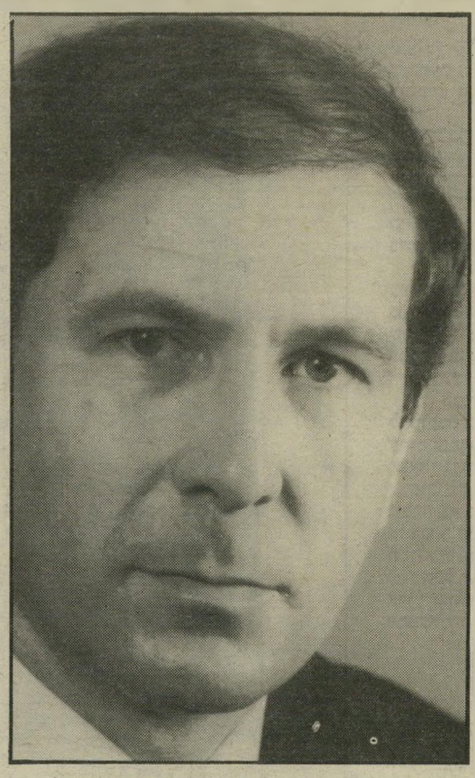
● מה את עושה עם אריאל הקטן בשאת הולכת לעבודה בבוקר?

עוזרת־הגננת פתחה קייטנית, וזה עולה לי 40,000 לשבועיים. גם בבית־הספר יש קייטנית כזאת, ב־35,000 לעשרה ימים, אז הוחלט שאי־אפשר יותר ושתי הילדות תישארנה לבד בבית בבוקר.

● בואי נעשה חשבון — כמה תעלה לך חופשת־הפסח?

עם תוספת ממתקים, קרטיבים, ספר פה ושם, ביקור ברולר־סקייט שהבנות אוהבות, ואכילה במיסעדה, בגלל זה שקשה לי להספיק הכל אני מעריכה שהחופש הזה יעלה לי קרוב ל־140,000.

באמת נראה לי מוגזם כמה הנס הזה, שעשה אלוהים לאבותינו במצריים. עולה לי כל שנה.

אלכסנדר רכטר:
„ההחמחות במשהו ספציפי מצמצמת את הלקוחות!"

כל מיני יצורים חריגים גרים בסיפריה שלי. השבוע נוסף להם ספר מהודר, בכריכה שחורה, הנקרא „דיני ההלומים" ואת מחברו, המישפטן אלכסנדר רכטר. ביקשתי שיסביר לי מה זה בדיוק.

זה ספר מיקצועי ליהלומנים. עד היום היה המידע, שהם זקוקים לו, מפוזר על פני דפים, אוגדנים, חוברות, נספחים והרבה מאוד רשויות. הספר הזה יספק להם מקור מידע מקיף, יסודי ומבואר בכל הקשור לעבודתם, בעיקר מהצד המיסחרי והמישפטי. מעין שולחן־ערוך של היהלומנים.

חצי מהספר הוא חומר שאספתי ממקורות שונים, וחצי הספר הוא הסבר וביאור המאטריה המישפטית הקשורה לעבודה בענף היהלומים.

● לא היה ספר כזה באנגלית או בשפה אחרת?

אין ספר כזה בשום שפה, שלא לדבר על כך, שאילו היה, זה לא תמיד היה עוזר כי החוקים בארץ הם אחרים, הבעיות אחרות והפיתרון, במיקרים רבים, אחר.

● השקעת בספר הזה עבודת־מחקר של שנים. כמה אנשים יקנו את הספר, לדעתך?

יש בארץ 3,500 יהלומנים. אם מחציתם יקנו את הספר, בתוספת כמה עורכי־דין ורואי־חשבון העוסקים בענף, זה מספיק לי.

● אתה אומר שאין ספר כזה בשפות אחרות. מדוע לא תתרגם ותתאים אותו גם ליהלומנים בארצות אחרות?

כבר קיבלתי הצעה כזאת, אבל, כמו שכבר אמרתי לך, הספר כמו שהוא היום מתאים רק ליהלומנים הפועלים בארץ. כדי להתאימו לארצות אחרות, צריך יהיה לעבר מחדש חלקים גדולים מהספר, וזו עבודה גדולה מאוד.

● חוץ מאנשי־מיקצוע, אף אחד לא יידע שאלכ־סנדר רכטר ישב שנים וכתב ספר עב־כרס. זה לא מתסכל אותך?

לא מתסכל אותי, מאחר שידוע לכולם שככל שהאדם מתמחה במשהו ספציפי, כך הוא מקטין את התפוצה לכתביו וללקוחותיו. לרופא מומחה עולמי בשטח שרירי־היד, למשל, יהיו פחות לקוחות מאשר לרופא כללי ממוצע. ככה זה.

שלומי אבאדי:
„המהפכה היפה: טיפוח יופי כהוצאה מוכרת!"

שלומי אבאדי עסוק מאוד בימים אלה. כמו כל שאר העצמאים במדינה, הוא עבד שעות נוספות על הספרים שלו, ספרים המוגשים למס־ההכנסה. למרות שעות־העבודה הרבות, יש לו זמן לרעיונות חדשים. אבאדי, ספר במיקצועו, בן 23, שמונה שנים במיקצוע, כבר הכין את טיוטת־ההצעה שלו, שאותה שלח למישרד־האוצר ולחברי ועדת־הכספים של הכנסת. לדעתו, זוהי הצעה מהפכנית בתחום המיסוי. והוא מפרט אותה:

אני מבקש שיכירו בטיפוח־היופי כהוצאה מוכרת לנשות־עסקים עצמאיות, כשלב ראשון.

● זה נשמע דמיוני, לא?

בכלל לא. זה קיים בארצות־הברית. ואנחנו הרי מחקים כל הזמן את האמריקאים.

● האם טיפוח־היופי הוא כליכך יקר, שיש צורך בתיקון חוקי־המיסוי?

זה לא זול. תיספורת עולה כיום בערך 15 אלף שקל. צבע ופסים — 25 אלף שקל ויותר. יש הוקוקות לספר לפחות פעם בחודש, אם לא יותר. לחלקן זו מתחילה להיות הוצאה כבדה. אשה זקוקה לטיפוח עצמה כחלק מעבודתה. הפיכת טיפוח־היופי, שהוא חיוני עבורה, להוצאה מוכרת, פטורה ממס, תאפשר לה מעמד שווה כמו לגברים אנשי־עסקים.

● האם יש האטה בביקורים במיספרות?

לדעתי, כן. חושבים פעמיים לפני שמוציאים כסף, ובטח לפני הליכה למיספרה. זה מונע מנשים רבות כניסה לעבודה סדירה, כי אצלן הטיפוח האישי חשוב ביותר.

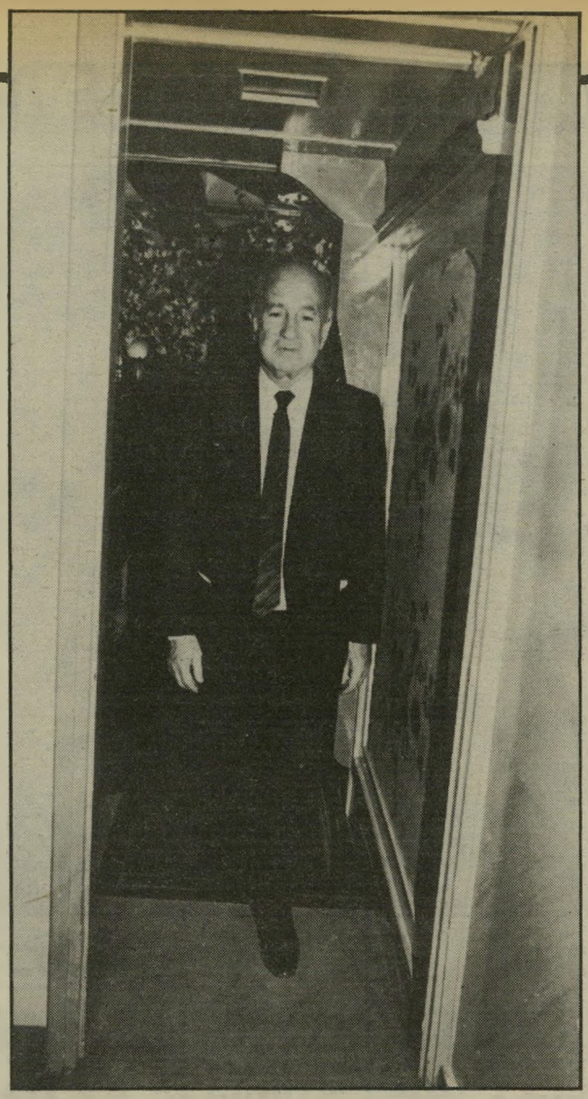
● אתה מאמין שמישהו יתייחס אליך ברצינות, במישרדים בירושלים?

אני מקווה. חוץ מזה, אני בטוח שאילו במישרד־האוצר היתה יושבת אשה שרה, היא היתה מקבלת את הרעיון מייד אחרי שהיתה מתמנית, והיתה פותרת להרבה נשים בארץ בעיה כספית מעיקה. היא היתה מצליחה לשנות את פני כל עולם־העסקים כאן, ומביאה הרבה נשים למיקצוע. הנשים במדינה היו נראות הרבה יותר טוב.

דניאלה שמי

האם הוא יוצא!

סביב המלונאי חיים שיף רוחשות השמועות. הוא מוכן להודות: אטפל בעיסקי מלון בבראזיל ואמכור את הרשת בארץ

דלשונות הרעות רודפות אחרי חיים שיף מאז ומתמיד.

לסיפור האחרון, הקשור בשמו של המלונאי־קבלן ואיש־העסקים השנוי במחלוקת, יש שני חלקים.

ראשית, כך נאמר. יוצא שיף לבראזיל. הוא יקים בריו דה־ז'ניירו מרכדתיירות, על־פני שטח של כמה עשרות דונמים. שיף יביא את הידע, ושני שותפים אמריקאיים יביאו את הכסף.

החלק השני של הסיפור גורס, ששיף מציע בימים אלה למכירה את רשת מלונותיו בארץ. האם הוא יסתפק במגורים ביבשת האמריקאית, או שיתגורר גם בווילה שהוא בונה ברמת־גן?

העולם הזה פנה לשיף וביקש לברר איתו מהי מידת הנכונות של הסיפורים שנפוצו עליו.

בתחילה הוא ענה חד־משמעית. בלשונו המפולפלת: „הכל כלאם פארי?" (בערבית: מילים ריקות). אחר־כך הסכיר שהוא יועץ לפרוייקט תיירותי בברזיל, אך מקום מושבו יהיה בארץ, והוא כלל לא יצטרך לבלות בריו לצורכי הפרוייקט החדש.

על השמועות שהוא מציע את הרשת שלו למכירה ענה שיף: „אם ישלמו מחיר טוב, למה לא? כל דבר עומד למכירה."

בהמשך הסביר בצורה מפורשת יותר, שהוא לא חיפש עדיין קונה, אבל לכל עסק, גם האהוב ביותר, יש מחיר.

שיף הכחיש שכרגע מתנהל משא־ומתן עם גורם כלשהו, וכי בימים אלה מתבצעת עיסקת־מכירה. אבל מדבריו היה ברור, שעמדתו לגבי קונה פוטנציאלי היא של פתיחות מופגנת.

שיף, „הילד הרע" של המלונאות, איש חד־לשון ובעל עמדות פוליטיות מובהקות הנוטות לימין הקיצוני, הוא חיה תיקשורתית והירה אך מתוחכמת. בדיקה של העולם הזה ברשת גילתה שהוא אכן מתכוון ברצינות למכור את בתי־המלון שלו, לכל המרבה במחיר, ואחר־כך לצאת לבראזיל, כדי לפקח מקרוב על הפרוייקט שם.

חתונה במעצר־בית

אם אכן יתבררו השמועות האחרונות על שיף כנכונות, הרי ש־יהיה זה פרק חדש בחייו רבי־התהפוכות.

המלונאי, חבר מרכז תנועת החרות, שניסה ללא הצלחה להיות ח"כ מטעמה, בא ארצה מפולין בשנת 1937. מישפחתו המסורתית לא נקלטה בקיבוץ מישמר־העמק, ועברה להתגורר בחיפה, בבית ערבי, בדירת־מרתף.

בגיל 13 הוא החל עובד בטחנת־אורז, אחרי זמן קצר שכר שתי חנויות בעיר הצפונית. לדבריו, היה זה בעזרת כסף שהביאה המישפחה עימה מחו"ל. הוא החל מוכר שקי־אורז, לדבריו במחירים נמוכים. לדיברי מתנגדיו — במחיר מופקע. בהמשך הוא מכר מזון שאותו ייבא מכל רחבי העולם.

לפי גירסתו, הוא הצטרף לאצ"ל, ירד למחתרת, ואמו נאלצה לנהל את החנויות. לדבריו, הוא התגייס אחר־כך לצבא הבריטי, למרות שהיסטוריון של אצ"ל, דויד ניב, קובע שאיש מחברי־אצ"ל לא קיבל הוראה להתגייס לצבא הכובש.

הוא שירת באיסמאעיליה, גנב נשק עבור המחתרת והבריח אותו ארצה. הוא שוחרר ואחר־כך נעצר על־ידי המישטרה הצבאית הבריטית, בצאתו מ־צריפין. הוא הורשע בגניבת נשק ונדון למאסר.

שיף ישב בכלא עכו יותר מחצי שנה, לא השתתף בבריחה המאורגנת משם, משום שעבר ללטרון זמן קצר לפני המועד שנקבע. הוא ניצל, לדבריו, מהגליה לקניה.

בלטרון ישב שיף כמעט שנה, ואחר־כך היה במעצר־בית. הוא הכיר אז את אשתו הראשונה, איילה, והתחתן איתה, לדבריו, מתוך בדידות.

ערבי בעל מלון בחיפה, שהיה חייב לו כסף, נתן לו תמורת החוב את המלון שלו, מלון וינדזור. וכך נפתח פרק המלונאות בחייו של שיף.

אחרי המילחמה מכר חלק מהמלון לשותף אחר ברווח ניכר, ואת השאר מכר בעצת אבא חושי ראש עיריית חיפה בסכום עתק לאותה תקופה, של חצי מיליון דולר.

אחר־כך בנה את מלון הנשיא בחיפה, בבירה, והרוויח בהזדמנות זו מעיסקת ייבוא־עצים.

בשנת 1957, אחרי משבר עמוק בתיירות, קיבל שיף הלוואה ממשלתית כדי לשלם חובות. לא היתה זו הפעם האחרונה שממשלה הסוציאליסטית, השנואה עליו כל־כך, פינקה אותו.

אחר־כך קנה במרכז ירושלים את מלון אור־גיל, בעזרת הלוואה מ־משרד־התיירות. ואחר־כך גם את המלון שלידו. כעבור זמן רכש את קולנוע חן בבירה ואת מלון דולפין בשביי־ציון שליד נהריה.

באמצע שנות ה־60 הוא רכש קרקע בירושלים, סמוך לגבול עם ירדן. הוא בנה שם מלון בשם גני יהודה. המלון, שכמעט גרם למילחמה (אגף שלם של המלון נבנה בתוך שטח ירדן) נקרא היום, כאחיו בתל־אביב, דיפלומט.

על הבניה מעבר לקו ספר שיף להעולם הזה, לפני שנתיים: „אני עיוור צבעים. לא ברקתי גבולות ולא מצאתי גבולות."

פוליטיקאים בכירים במפא"י, כמו גולדה מאיר ופינחס ספיר, עודדו אותו אז בסתר והעניקו לו הלוואות ממשלתיות שקיבל.

אכזבה פוליטית

שיף ניהל מישפט גירושין ארוך מאשתו הראשונה. עתה חיה לצידו שושנה וינר, לשעבר אשתו של איש־עסקים גרמני עתיר־נכסים, שנפטר לא מכבר.

וינר ושיף בנו שני בתי־מלון ברחוב הירקון בתל־אביב — דיפלומט ומרינה. גם למרינה יש אח תאום בעל אותו השם, בבתי־ים.

שיף, שזכה בכל העזרה האפשרית ממפא"י בגילגוליה השונים, תמך תמיד בחרות, במילים ובכסף. עם עליית הליכוד לשילטון הוא היה בטוח כי יזכה לפיצוי ציבורי־פוליטי מתאים. המציאות המרה טפחה על פיו. הכינוסים המיפלגתיים הרבים, שהוא אירגן בבתי־המלון שלו, לא העניקו לו כוח אלקטורלי חזק דיו במרכז־המיפלגה. דבר זה ציער אותו מאוד.

הוא פנה לעסקים אחרים: בניית מיבני־מגורים, כמו גבעת זאב ברמת־גן, ובניין־מישרדים שנוי במחלוקת ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב — בניין ליף, שמעל השקם.

תחילת פרשת־ליף היא בשטח שקיבל, ללא מיכרז, בסכום של מיליון דולר, לפני 14 שנה. ממלון־דירות שינה שיף את ייעודו למיגדל־מישרדים, על אפו וחמתו של ראש העיריה, שלמה להט.

מה לא נכתב על יחסו המשפיל לעובדיו, על מצב־התברואה הלקוי במלונותיו ועל הרגלי־התשלום הגרועים שלו?

למרות הכל הוא מחייך תמיד, חביב גם ליריבים פוליטיים, ותמיד מבכה את מר־גורלו ואת מר־גורלה של הכלכלה הישראלית. תמיד יש לו פיתרונות־בזק, בסיגנון הקאפיטליסט השמרני של המאה ה־19. אך גם ההבלים הגדולים ביותר שהוא אומר בתחום זה אינם מרגיזים איש: כי הוא עושה זאת בחן, תוך מתן הרגשה שגם הוא לא מתייחס לדבריו ברצינות.

מישהו מחבריו אמר השבוע, שגם השמועות האחרונות סביב המלונאי נראות כפרי דמיונו הפרוע של שיף, הנהנה להיות תמיד במרכזן של שערוריות פיקנטיות.

ימים יגידו עד כמה רצינית היא העיסקה הבראזילית של שיף, ואם רשת־שיף תעבור לרשותו של מישהו אחר.

בן־ציון ציטרין ■

חמרורים

האח הבכור

נחוג ♦ בתל־אביב, יום הולדתו ה־75 של **דויד שטרן**, יליד פולין וח"כ הליכוד לשעבר (הכנסת התשיעית), בנם של רופא־שיניים ומיילדת, הידוע יותר כאחיו הצעיר של מייסד לח"י, לוחמי חירות ישראל, אברהם (יאיר) שטרן. שטרן הבכור הוא מהנדס־בניין לפי מקצועו (אותו רכש בטכניון צ'כוסלובקי) והיה, בעבר, נשיא מרכז־הקבלנים.

● ● ●

קרבן הטרור

נפטר ♦ מהתקף־לב, במקום גלותו, ביריחו, בגיל 48, **בריס ח'ף**, עורך־דין לפי מקצועו, שהיה, אחר קאריירה קצרה כפרקליט־מחוז תחת שלטון ירדן וישראל, למשך תשע שנים לראש עיריית רמאללה, תפקיד ממנו הודח שנה אחר שאיבד את רגלו השמאלית בהתנקשות ארגון הטרור היהודי.

● ● ●

מספיד פלסטיני

נפטר ♦ בניו־יורק, בגיל 73, פרופסור (לכלכלה סובייטית) **אלכסנדר ארליך**, שנודע בדיעותיו המתקדמות וכבנו של עורך־דין שהיה מראשי הבונד (תנועת־ההמונים היהודית סוציאליסטית הלא־ציונית) בפולין ואשר הוצא להורג, במילחמת־העולם, על־ידי הסובייטים, בטענה, שהוא מרגל פולני. בין המספידים בטקס־האשכבה של ארליך, שסבו היה ההיסטוריון שימעון דובנוב: עמיתו לפקולטה באוניברסיטת קולומביה, הפרופסור (לסיפרות אנגלית) אדוארד סעיד, יליד ירושלים וחבר המועצה הלאומית הפלסטינית.

● ● ●

האשה המסורה

נפטרה ♦ בגיל 88, **שרה** („סוניצ'קה") **זריצקי**, מרפאת־שיניים ואשתו של הצייר יוסף זריצקי בן ה־94, אשר הרבה לצייר אותה מאז הכירה, לפני יותר מ־70 שנה, בארץ־הולדתה, רומניה. זריצקי גם התמסרה, חלק ניכר מזמנה, למכירת ציורי בעלה, שנמכרו לאחרונה בכ־10 כלפים דולר לציור שמן וכ־12 אלף דולר עבור אקוורל*.

● ● ●

הקצינה בעירייה

נפטרה ♦ בראשון־לציון, בגיל 88 **חנה לוין**, האשה היחידה ששרתה אי־פעם כראש־עירייה בארץ (ראשון־לציון, 1956־1960). לוין, עסקנית ויצ"ו ואחת מ־12 מדליקי־המשואות ביום העצמאות האחרון, התגייסה לצבא הבריטי בגיל 45 והיתה, כקצינת־החן של 4000 המתנדבות הארצישראליות, הקצינה היהודיה הבכירה ביניהן (בדרגת לפטננט, סגן). כעבור שלוש שנים נוספות עלתה לוין לדרגת רב־סרן, כממונה על קציני־הערים של צה"ל במלחמת־העצמאות.

● ● ●

הקשר המארוקאי

נפטר ♦ בסן־פול דה־ואנס, בריביירה הצרפתית, מזיקנה, בגיל 97, **מארק שאגאל**, האמן בעל שם־העולם, שציוריו השיגו לאחרונה מחירי־שיא (600 אלף דולר לציור שמן). שאגאל, שנולד ברוסיה כמשה סגל, ואחד מעשרת ילדיו של זבן בחנות למיכרי־מליחים, נודע לא רק ברב־גוניותו כאמן אלא גם בגיוון חייו הפרטיים: נוסף על שתי נשותיו יוצאות־רוסיה, בלה (אם בתו, אידה) ובאבא, גם ילדה לו, אנגליה צעירה, מחוץ לנשואין, את דויד, בנו היחיד של שאגאל, המנגן כיום בלהקת־רוק פאריסאית והנשוי ליהודיה יוצאת מארוקו.

---

* *זריצקי החל לצייר, עת עלה ארצה, בשנות ה־20, בצבעי־מים, מפני שאלה היו הצבעים היחידים שהיו מצויים באותן שנים בארץ.*

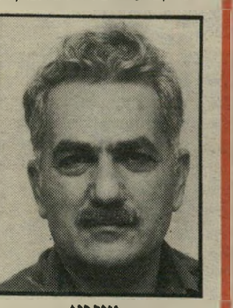
מקורה של אדישות

עוד חידה אנושית באה על פיתרונה.

מזה זמן רב אני עוקב אחרי החידה ששמה יהושע שגיא, ומחפש פיתרון.

מכל הספרים על מילחמת־הלבנון יצא שגיא כשלראשו הילה של צדיק. הוא ידע. הוא הזהיר. אילו שמעו בעצתו, זה לא היה קורה.

ואני קורא ותמה. איך יכלו הדברים לקרות בניגוד לדעתו המיקצועית של ראש אמ"ן? איך יכולים מנהיגים פוליטיים לטעון כיום כי לא היה להם מושג על המצב האמיתי בלבנון, אם ראש אמ"ן המציא את המידע הנכון? איך יכלה ישראל להתקשר עם פושעים מועדים, כמו ראשי הפלאנגות, אם ראש אמ"ן העמיד את הממשלה על טיבם. כפי שטוען שגיא?

שגיא

איני תמים, ואני יודע שקצין בכיר יכול להטות את דעתם של כותבי־היסטוריה לטובתו, אם הוא מציא להם מידע סלקטיבי. אני גם יודע שאחרי כל אסון צבאי בעולם ובישראל נמצאים אלופים, השולפים מתיקיהם נייר כלשהו, המוכיח כי בישיבה סודית זו או אחרת הם השמיעו אזהרה כלשהי. (אילו קרו הדברים אחרת, היו בוודאי שולפים מן התיקים נייר אחר.)

אך כל זה לא הסביר לי את התופעה ששמה יהושע שגיא. הקשבתי לדבריו בטלוויזיה, הסתכלתי בפניו ותמהתי. משהו לא היה בסדר בעיניי.

למשל: איך יכול היה שגיא להיות כל־כך בסדר, כפי שנאמר עליו, בעוד שוועדת־החקירה של פשע צברה ושאתילא תבעה להעבירו מתפקידו, ונימקה זאת בצורה כה חמורה?

הוועדה אמרה ברוח שלה על טענות שגיא: „מתקשים אנחנו לקבל טענה זו... לא נוכל להאמין... היה בדבריו כדי לעורר תמיהות... אין הסבר מניח את הדעת...“ כאשר שופטים עדיני־לשון מתבטאים כך, כוונתם היא להגיד שלדעתם האיש שיקר.

הוועדה ניתחה את התנהגותו של שגיא לפני הטבח, וקבעה: „הסיבה היחידה לכך שניתן להעלותה היא שהוא היה אדיש לגמרי... ולא גילה כל התעניינות בנושאים, שבתוקף תפקידו היה צריך להיות מעוניין בהם... גם העדר תשומת־לב בפגישה זו הוא תמוה ובלתי־מוסבר... התמונה שהתקבלה לפי עדות אלוף שגיא עצמו היא של אדישות ואי־איכפתיות בולטת, של עצימת עיניים ואטימת אוזניים לעניין שלגביו היתה מוטלת על ראש הזרוע המודיעינית של צה"ל לפקוח עיניים ולהאזין היטב לכל מה שדובר והוחלט.“

שגיא עצמו אמר לוועדה, שכאשר שמע על הכנסת הפלאנגות למחנות ידע כי מדובר בחבורה של רוצחים. ואיך הגיב? „שאני אראה פרצוף של נעלב? לא, אני פשוט זז הצידה בנושא הזה. זה הכל.“

תמיד תמהתי מה מריץ אדם „לזוז הצידה“ — כלומר לשתוק — כאשר הוא רואה שמכניסים חבורה של רוצחי נשים וילדים למחנה של פליטים. כאן הייתה החידה.

היא נפתרה בשבוע שעבר. בעיתונות התפרסם כי צבי שילוח, איש התחיה, אדם שבכל מדינה אחרת היו מגדירים אותו כניאו־פאשיסט או כאיש הימין הקיצוני המטורף, כינס אנשים כדי להקים קבוצה ימנית־קיצונית חדשה למען ארץ־ישראל השלמה. בראש רשימת המשתתפים בפגישה התנוסס שמו של האלוף (מיל') יהושע שגיא.

לי זה מסביר את הכל.

סנדלי צ'יץ

אם ימציא מישהו סנדלי־רנוור לבני־אדם, אני ממליץ להנעיל בהם תחילה את ראשי עיריית תל־אביב.

בינתיים הם רוצים להנעיל אותנו. הם מביאים לתל־אביב את ההמצאה השטנית, הקרויה סנדלי־רנוור, על שם העיר הגבוהה ביותר בארצות־הברית. במיתקן זה הם מבקשים לנעול את גלגלי המכוניות החונות על המידרכות ובמקומות אסורים אחרים.

אני בעד עצימת חוק, בגבולות סבירים. כאן מדובר על שמירת החוק בגבולות בלתי־סבירים.

אפשר לדרוש מבעל־מכונית להחנות אותה במקום מותר — אם יש מקום מותר. בתל־אביב, למרבה הצער, אין.

אני גר באיזור שבו הוקמו, ברדיוס של חמישים מטר, שני בתי־קולנוע, סופרמארקט ומועדון־לילה, הכל באישור העיריה והכל בלי אף מקום־חניה אחד. בשעות היום, בקיץ, תפוסים כל הכבישים על־ידי המכוניות של המתרחצים בים, שאיש לא דאג להם למקומות־חניה, ובערבים הם תפוסים על־ידי באי־הקולנוע.

מצב דומה שורר באיזורים רבים בעיר.

מה יעשה אדם החוזר הביתה במכוניתו, אחרי יום־עבודה מפרך? יקפל את המכונית ויקח אותה הביתה? יעלה אותה אל הגג? אין לו ברירה אלא להחנות אותה על המידרכה הרחבה (שהיא הרבה יותר רחבה מכפי שדרוש למיספר המצטמצם והולך של הולכי־רגל). ואז יבואו בעלי־סנדלים.

מה יעשו אבירי־העיריה מול תופעה של הפרת־חוק? הייתי אומר: ידאגו־נא קודם כל למקומות־חניה. יתקינו חניוני־חינם לתושבים מתחת לכיכרות העיר ורחובותיה, או לפחות חניונים בתשלום חודשי סביר. ואם אז ימצאו מכוניות על המדרכות, יבוא נא צ'יץ' בכבודו ובעצמו ויניעיל להם סנדלים.

אך כאשר ראשי־העיר מעניש את האזרח על חוסר־הכישרון שלהם, ומטילים עליו קנס כעונש על שבחר בהם — מהו מוסר־ההשכל?

לנין בצריך

באיחור מסויים קראתי את ספרו של אלכסנדר סולז'ניצין, לנין בצריך. זהו תיאור מרתק של המנהיג הקומוניסטי בשנות גלותו.

עם פרוץ מילחמת־העולם הראשונה הועבר לנין בחיפזון מן השטח האוסטרי אל שווייץ הניטרלית, ושם בילה את השנים הבאות.

במה עסק? בדברים די מגוחכים. הוא בילה כל יום שעות ארוכות וקבועות בסיפריה העירונית, כמו פקיד בבנק, ושם כתב תוכניות ומצעים למיפלגות שהיו קיימות רק על גבי הנייר. בערבים הלך להרצות בבית־מרוח לפני תריסר חברים — רובם אנשים חסרי כל חשיבות. איתם תיכנן הפיכה קומוניסטית בשווייץ. באותה מידה של סיכויים יכול היה לתכנן יישוב של אסקימואים בלב מידבר הסהרה.

אורי אבנרי

יומן אישי

מחשבה מעניינת של „אילו“: מה היה קורה אלמלא פרצה ברוסיה המהפכה בפברואר 1917? אילו החליט הצאר הרוסי, למשל, לפרוש מן המילחמה ולהסתדר עם גרמניה? מה היינו יודעים היום על אחד ולאדימיר איליץ' אוליאנוב, שכינויו היה לנין?

אולי היינו יודעים שהיה קיים אי־שם עסקן קומוניסטי גולה, אחד מיני רבים. שכל כוחו היה בכתיבת חוברות ותוכניות, שהפכו קוריוזים היסטוריים. אך שלא היה מסוגל לארגן אף מיפלגה קטנה.

„אוליאנוב?“ היו אומרים המעטים שהיו שומעים עליו. „כן, הוא היה תיאורטיקן לא רע. אבל הוא לא היה מסוגל לנהל דברים מעשיים. הוא ידע רק לבקר, לדבר ולכתוב. מה קרה איתו. בעצם?“

אבל ללנין היה מזל. המהפכה פרצה ברוסיה, בגלל טיפשותם העילאית של הצאר ואנשיו. תרומת הבולשביקים למהפכה זו, בפברואר, היתה אפסית.

לנין תפס את ההזדמנות בגרונה. כדי להגיע מהר ככל האפשר לרוסיה היה מוכן לעשות דבר שלא נראה יפה: הוא נעזר באוייב. קיבל ממנו כסף וקרון־רכבת, ועבר באמצע המילחמה את גרמניה, בחסות המטכ"ל הגרמני. באותה שעה עמדו חייליו של גרמניה על אדמת רוסיה, והרגו רוסים.

בשובו לרוסיה חולל שם את המהפכה השניה. הקרויה מהפכת־אוקטובר. ורק אז ניתנה לו ההזדמנות להראות למה הוא מסוגל. בעל החוברות מהסיפריה העירונית בצריך התגלה במפתיע כאיש־מעשה מעולה, כמנהיג מחונן, כמנצח על המלאכה הכבירה של בניין מדינה חדשה וצבא חדש.

הוא הדין לגבי לייב ברונשטיין, שכינויו היה טרוצקי. כאשר פרצה מהפכת־אוקטובר, ונמסר בווינה כי מנהיגה הוא אדם בשם טרוצקי, קרא וינאי מפורסם: „מה, האדון טרוצקי מקפה צנטראל“.

ואכן, במשך שנים ארוכות של גלות ישב שם טרוצקי, שיחק שח־מת, התווכח בלי הרף, כתב מאמרים ותוכניות. עוד מהגר רוסי שידע רק למתוח ביקורת.

אחרי המהפכה, שהוא היה ממחולליה, התגלה טרוצקי זה כמצביא גדול. הוא יצר את הצבא האדום, והנהיג אותו באחת המילחמות הקשות של המאה ה־20, כאשר הארץ הבולשביקית נלחצה אל הקיר, והאוייב עלה עליה מארבעה כיוונים. הוא הוביל את הצבא ממצב חסר־תיקווה אל הניצחון הגדול.

ולעומת שניים אלה — כמה מהגרים מכל הארצות כילו את ימיהם בגולה, ומעולם לא זכו בהזדמנות להוכיח מה הם מסוגלים לעשות? וכמה אנשי־אופוזיציה בכל הארצות סיימו את הקאריירה שלהם בכתיבה ובדיבורים, רחוקים מכל אפשרות להוכיח את עצמם בעשיה מעשית מפני שדגלו בדיעות אשר שעתן לא הגיעה — אף שאולי היו נכונות לחלוטין?

סיפרו של סולז'ניצין מעורר מחשבות רבות מסוג זה. למרות שהוא אנטי־קומוניסטי קיצוני, מעבר לגבול הדתי־קנאי־לאומני, הוא מתאר את האיש לנין בכישרון ספרותי, בלי שינאה.

תמהתי על כך באוזני מהגר אחר מברית־המועצות, והוא ענה: „מה אתה מתפלא? יש דמיון רב בין סולז'ניצין ולנין: בספר אין הוא מתאר, בעצם, את לנין, אלא את עצמו!“

אנשי המערות

שמעתי ברדיו אזהרה למטיילים: היזהרו־נא מן המערות באיזור בית־גוברין. בעונה זו של השנה פיתחי המערות עלולים להיות מכוסים בצימחיה, ואפשר ליפול פנימה ולהינזק.

נזכרתי.

נזכרתי איך הפכתי כמעט לגיבור לאומי.

זה היה באמצע מילחמת־העצמאות. איני יודע איך נולד הרעיון — אם הוא בא מלמעלה, או שצץ במוחו של אחד מאיתנו. הוא סובב סביב מערות בית־ג'יברין.

איזור חברון היה אז בידי הצבא המצרי, ששלח לשם כוחות כדי להקדים את הירדנים. בית־ג'יברין היתה אמורה להיות מיפקדה מצרית.

הרעיון היה להגיע לאיזור זה בלילה, להסתתר במשך היום באחת המערות, לערוך בלילה הבא סיור באיזור, ולבצע את הפעולה בלילה השלישי. הכוונה היתה לחטוף כמה קצינים מצריים, ולהביא אותם בלילה הרביעי לקווים שלנו.

זאת היתה צריכה להיות יוזמה פרטית, עם אישור מלמעלה או בלעדיו. דגלנו, קבוצה של ארבעה־חמישה איש, על המפות. בחרנו במערה שנראתה לנו מתאימה. התחלנו בהכנות. חיברנו רשימה של ציוד ומזון למשימה.

איני זוכר מה קרה. אולי העניין נודע למישהו, והוא שם לזה קץ.

על כל פנים — הפעולה לא יצאה לפועל, ולא הפכנו לגיבורים לאומיים. לעומת זאת, אני חי. ואין לי כל חשק לבקר במערות בית־גוברין.

צאצאו של ד'הר

על רקע המגעים עם אש"ף התפרסם לאחרונה עורך־דין נצרתי בשם כאמל ד'הר. הוא נמנה עם ראשי הרשימה המתקדמת לשלום. אין הוא רק גבר מרשים. אלא גם תיזכורת חיה לקטע מההיסטוריה של הארץ הזאת. כפי שמרמז שמו, הוא צאצא של אחד האישים הססגוניים ביותר בתולדות הארץ: ד'הר אל־עומר. שליט הגליל.

מוצא המישפחה מחג'אז. כמו שבטים אחרים של בדווים מחצי־האי ערבי. היא עלתה לארץ והתיישבה בגליל. שם נולד ד'הר הצעיר וחלם על מלכות.

בשנת 1730 בערך. כאיש צעיר, כבש את טבריה וחידש את ביצוריה. שהוקמו מאתיים שנה לפני כן על־ידי האציל היהודי מליסבון, דון יוסף נשיא. בן־האנוסים שחזר ליהדות והפך חביבו של הסולטאן התורכי. ד'הר קירב את היהודים אליו, ומשך אותם לטבריה. הוא גם היטיב עם שאר תושבי הגליל, דאג לפרנסתם ולרווחתם. וכך הקים תשתית כלכלית איתנה להמשך מעשיו.

ד'הר

במשך חמישים שנה ויותר לחם ד'הר בלי הפסק. תחילה מיגר את בעלי־שכם, וכמעט הצליח לכבוש את עירם. אחר־כך קידש מילחמה ארוכה על שליט דמשק, וניהל בין־השאר קרב ימי בים־כינרת. הוא כבש את עכו והקים את הביצורים. שעמדו לפני סוף המאה בפני המצור של נפוליון.

אחרי שהקים מעין־ממלכה בגליל, מראש־הניקרה ועד טנטורה, נשא ד'הר את עיניו לזירה רחבה יותר. הוא כרת ברית עם שליטי מצריים, שמרדו בתורכים, בעזרתם כבש את דמשק. כאשר הופיע לראשונה מול חופי הארץ צי רוסי, שבא ללחום בתורכים. השכיל ד'הר להבין את חשיבות העניין. הוא ניצל את כוחו של צי זה עד תום, ובעזרתו כבש את צידון. בשיא פריחתו שלט במרבית שיטחה של ארץ־ישראל המערבית ודרום־לבנון. הוא גם ידע להיעזר בשיעים שבדרום־לבנון כדי לגבור על הדרוזים בהנהגת מישפחת ג'ונבלאט, שעמדו בדרכו.

סופו של ד'הר היה מר. בניו ובעלי־בריתו בגדו בו. הצי התורכי כבש את עכו. ד'הר נהרג בשעה שניסה להימלט מן העיר.

הוא הותיר אחריו זיכרונות רבים, שרידי מיבצרים שבנה בכל רחבי הגליל, ומוניטין כשליט נאור. בעיני היהודים היה בעל־חסות וידיד־אמת.

אם יש מישהו שניתן להדביק לו כיום את הכינוי „אציל פלסטיני“, הרי זה כאמל ד'הר, צאצאו. הוא ממעט לדבר. דבריו שקולים תמיד, ויש לו הכאריזמה של מנהיג אמיתי. גון־עורו מעיד, אחרי כל הדורות האלה, על המוצא הברווי של המישפחה. המחזיקה עריין בארמות רבות ברחבי הגליל, פרי מאמציו של ד'הר אל־עומר.

האם זה רק מיקרה שצאצאו של שליט זה, שנודע ביחסיו החיוביים עם יהודי הארץ, פעיל כיום למען השלום בין שני העמים?

מה הקשר בין מאיר שיטרית והחזיר ומה כתב יצחק מודעי ללובאוויצ'ער

■ בפעם הראשונה מאז נבחר לתפקידו הצליח השבוע **שימעון סרם** להצחיק את מליאת הכנסת. היה זה כאשר סיכם את הדיון על התקציב במילים: „וזהו ערב גדול לדמוקרטיה." למרות העייפות, פרצו הנוכחים בצחוק.

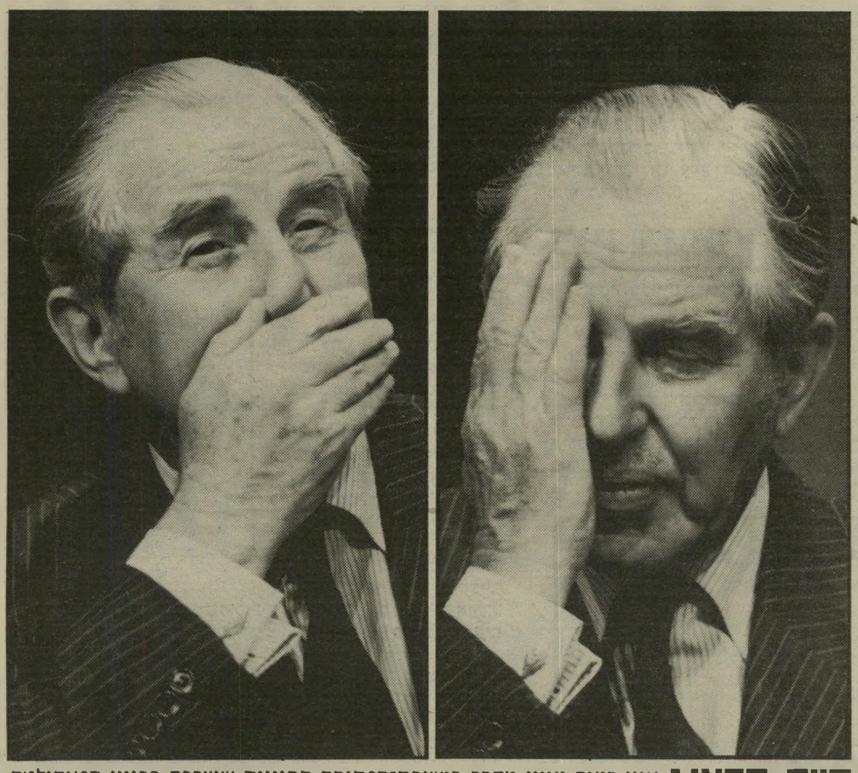
■ בדיון על חוק יסודות־התקציב קבל ח"כ אגודת ישראל **מנחם פוריש** על מיעוט המשתתפים. **יאיר צבן** ממפ"ם הציע לקבל את עיקרון המניין הרפורמי. מכיוון שבאולם היו עשרה נוכחים, רק בצירוף הח"כיות.

■ באותו דיון פתח **אברהם שפירא**, יושב־ראש ועדת־ה־כספים של הכנסת, בדברים נלהבים. תוך כדי דיון התברר לו, שהוא אמור להציג את חוק השקעות־ההון. פנתה אליו יושבת־ראש הישיבה, **חייקה גרוסמן** ממפ"ם: „אתה מדבר על חוק לעידוד השקעות הון." שפירא: „לא. על חוק יסודות התקציב." גרוסמן: „לא. אני מצטערת. דנים בחוק לעידוד השקעות־הון, וכך גם הודעת." שפירא: „זה לא מוכן." גרוסמן: „זה לא מוכן? הוא מונח לפניי פה. איך זה לא מוכן?" צבן התערב: „הנאום לא מוכן." אישר שפירא: „הנאום לא מוכן." וסיים צבן את הוויכוח: „ככה זה נראה. אני מציע הפסקה ומציע לשחק בחצר."

■ הכנסת עדיין לא יצאה לפגרה, וח"כ הליברלים **סינחם** („פיני") **גולדשטיין** כבר הו־דיע שהוא יוצא לארצות־הברית לחודש. במיפלגה בטוחים שהוא התברח, כי ההצבעה הגורלית על עתיד המיפלגה וצורת שותפותה עם חרות תיערך ביום השלישי בעוד שבועיים בכפר המכביה. וגולדשטיין הוא ממתנגדי הצעת האיחוד.

■ שליחיו של **מנחם מנדל** („**הרעבע מלובאביין**") **שניאורסון** החתימו השבוע בכנסת ח"כים ושרים על ברכות ליום־הולדתו של הרבי הקשיש. כמעט הכל נרתמו לחתום, מלבד מעטים. **רפאל איתן** חתם בברכה, אך הוסיף: „חת־מתי היא בת־תוקף אם הרבי יעלה ל־ישראל." **בני שליטא**, שלא תמך בהצבעה האחרונה בחוק מיהו יהודי הבטיח שבפעם הבא כשיובא החוק להצבעה — הוא יתמוך. ואילו שר־האוצר **יצחק מודעי** כתב לרב, שכלכלת ישראל זקוקה לרחמי־שמים.

■ בישיבת ועדת־הכספים נתן שפירא את רשות־הדיבור לראש עיריית עפולה, **עזבריה עלי**, והתפנה לעיסוקיו — עיון בניירות שהונחו לפניו. בטרם פתח עלי את פיו, פנה אליו שפירא: „עובדיה, גמרת לדבר?" ענה לו עלי: „עוד לא התחלתי."

חיים הרצוג אינו רואה ואינו מדבר בישיבת־הפתיחה החגיגית שנערכה בבניין הפאקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב. לרגל מסיבת 50 שנה לבית־הספר למישפט. הרצוג, שהוא מישפטן בעצמו, היה אורח־הכבוד, והמצלמה קלטה אותו כשהוא מבצע שלל תנועות יד.

■ לא במיקרה עלה **מאיר שיטרית** לדוכן־הנואמים כ־כנסת במקומו של יושב־ראש ועדת־הכספים. כדי להשיב בשם הוועדה על ההסתייגויות להצעת התקציב. שיטרית התחיל לת־קוף את התקציב. להפתעת ה־נוכחים באולם, שציפו כי הדובר יהיה שפירא, כמקובל. מעטים ידעו ששיטרית הועלה לדוכן משום שזו היתה הדרך היחידה למנוע ממנו להפריע להצבעה על הצעת־התקציב ולהציג את הסתייגויותיו הרבות. שהיו מעכ־בות את סיום הדיון.

■ נכבדי צפון הארץ התקבצו במוצאי־השבת בביתם החדש של כתב מעריב בטבריה, **שעיה סגל** ואשתו, הדוגמנית לשעבר **שרה ברגר**. רפול. ידידו של סגל, בא מתל־עדשים ועזב שלוש דקות לפני שבא השר **דויד לוי**, אף הוא בעל קשרים אישיים עם סגל. **יגאל ביבי**, ראש עיריית טבריה. סגר ענייני־יידיות עם הקבלן ה־טברייני ואיש־העסקים **יאיר זבמן**, כשעל כולם עטים כתבי הצפון שבאו למסיבה. **חיים הבט** (קול ישראל). **מנחם הורביץ** (הארץ. חדשות גלי־צה"ל ועוד שישה כלי־תיקשורת אחרים) ו**שימעון** („**שימי**") **ויס** (דבר). הכל עסקו בנושא אחד: גלי־צה"ל. רפול הבטיח להתערב ולוי התחייב להעלות את הענין לדיון בישיבת־המי־שלה הבאה.

■ לפני עשר שנים הציג ה־מחזאי הצעיר, **ישראל חב־רוני**, מחזה ליחיד פרי־עטו. בשם יוסף רוט. היום מועלה המחזה שוב. לפני תלמידי ישי־בת אור־שמח כשהוא מלווה בציטוטים מן המקורות. המחזה, בריוק כמו מחברו, חזר בינתיים בתשובה. ועטה כיסוי־ראש ו־ציצית.

■ דתיים חדשים אחרים. ה־ממשיכים בעיסוקיהם הישנים, בשינויים הנדרשים. הם **אמנון אריאלי, ואיקא ישראלי.** אריאלי, דתי מזה שנה וחצי, עורך את מאור. ביטאונה של ישיבת אור־שמח. קודם לכן עבד בחינמון קול תל־אביב. ישראלי, הוותיק שבין החוזרים בתשובה, תורם לביטאון מרי־שומיו.

■ בגיליון האחרון של מאור נשאלו אישים שונים מהי הג־דרת הציונות שלהם. מפקד חיל־האוויר לשעבר, **בנימין פלד**, איש חברת המחשבים אלביט. ציין בהגדרתו בת ארבעת ה־סעיפים כי ציוני הוא מי ש־„נאמנותו ומחוייבותו למדינת היהודים, כאשר ישבע לה אמו־נים, כאזרח מן השורה, תהיה עליונה עד כדי הקרבת חייו למענה ולמען חוקתה." מזכ"ל ההסתדרות לשעבר **יצחק בן־אהרון** אמר: „הציונות — תנועה שראשיתה וסופה ביהדות מיזרח ומרכז־אירופה." לסופר **יצחק אורפז** היתה הברקה אחרת: „קשה להישאר ציוני ב־ארץ־ישראל, כשם כקשה להיי־שאר יהודי מחוצה לה." למנהיג מפ"ם הקשיש **מאיר יערי** לא היתה תשובה: „לנסות להגדיר מיהו ציוני — זה כאילו יצקת מים לחבית ללא תחתית."

■ **אלון גלילי**, מפקד הסיירת הירוקה, לא הבין מדוע עצרה אותו המישטרה כאשר ירה בצעיר ברווי, שבו חשד כי התכוון לפרוץ למכולת בשדרה־בוקר. עד כה הוא היה רגיל לעמוד מן הצד השני של ה־מיתרס. הוא נהג להציק לבדווים של הנגב, כשהוא רוכב על ג'יפ ומזויין בנשק. כאשר היו מת־פתחות תקריות, הוא היה פותח באש או מוציא את המישטרה.

יחזקאל קרתי מרים תיק חשוד שמצא בפינת האולם שבו נערכה קבלת־הפנים לבאי המסיבה לבית־הספר למישפט של אוניברסיטת תל־אביב. קרתי (מימין), ראש אגף־חקירות במישטרת ישראל, שהיה אחד המוזמנים, גילה חיש קט שלא היה זה תיק ממולכד. התבוננו בו (למעלה) הפרופסור למישפטים עמוס שפירא. דיקן הפאקולטה, והפרופסור משה מני, (מזוקן) נשיא האוניברסיטה.

חיים קומר סגן קצין הכנסת והממונה על מתן האישורים למישכן, התעייף עד מאוד בישיבה המרתונית ביום החמישי האחרון בכנסת, שבסופה הצביעו הנוכחים על חוק התקציב. הוא פרש לצד, ונימנם על ספת אורחים. סדרני הכנסת האיצו בח"כים לסיים את הדיון.

אברהם שפירא ועמיתו לסיעת אגודת־ישראל, מנחם פורוש, נראים כאיש אחד בעל שני ראשים בישיבת הכנסת הארוכה, שחתמה את מושב החורף. למעשה, פנה כל־אחד מהם לצד אחר של אולם־המליאה. כדי להתריע על הכספים הייחודיים. במצלמה הם נראו כאיש אחד.

■ גם העובדה שהובא, כאחד הפושעים, לפני שופט — היתה חידוש עבורו. לפני שלוש שנים הוא הפגין זילזול במוסד בית־המישפט, כאשר הסיירת החד־רימה 272 עיזים ממישפחות בדוויות. העיזים נמכרו מייד ו־נשחטו, למרות שהיה קיים צו של שופט. אשר אסר על הסיירת להחרים, לתפוס או למכור את העדר. „בית־המישפט אינו מענ־יין אותי!" הכריז אז גלילי באוזני אחד מבעלי העדר. שסיפר לו על הצו.

■ גלילי, בן טיפוחיו של אריאל שרון, משוכנע כי ב־מעלליו הוא מבצע שליחות ציבורית. כשנסע פעם ליד קי־בוץ צורעה, באיזור שממנו הצליח לגרש בדווים, אמר: „אני נוסע כאן ואני מאוד גאה. אני עשיתי את זה. טוב לי על הלב. אני פיניתי אותם מכאן."

■ **דייוויד ניי־אנג**, ה־מזכיר הבינלאומי של הדוכס מאדינבורג, בעלה של המלכה **אליזבט**, שבא ארצה כדי לקבל את פרס ההתנדבות ביחד עם השחקן **דני קיי**, היה אורח מועצת פועלי עירית גבעתיים. **אפרים שטנצלר**, מזכיר ה־מועצה, הדהים אותו כאשר הגיש לו ולאשתו זר־פרחים לרגל יום־נישואיהם, שעליו נודע לו כ־שגרירות אנגליה.

■ **חיים רמון** עדיין לא נואש מפניות אזרחים אליו. הוא מקבל עשרות מיכתבים בשבוע. רובם בבעיות של מיסוי. רמון, חבר ועדת־הכספים של הכנסת, עדיין משיב לכל פניה באופן אישי.

■ הזכירו ל**אבנר ח"י שאקי**, ח"כ המפד"ל בתחילת שנות ה־70, שבזמנו הוא פרש מהמפד"ל על רקע כישלון חוק מיהו יהודי. הוא נשאל מדוע לא פרש עתה, אחרי ששוב נכשלה הצעת החוק. שאקי, פרופסור למישפטים, הסביר שעתה השתנה סדר־העדיפויות שלו, ועתה הוא מתרכז בבעיות הבשר הלבן: „מרגיז אותי שפעם יבנה (שראש המועצה שלה הוא ח"כ מאיר שיטרית) התפרסמה ברבניה והיום היא מתפרסמת בחזיריה."

פסוקי השבוע

● **שר־הביטחון יצחק רבין:** „נילחם בטירור כלי קי־לומטראז', תוך השארת אדמה חרוכה."

● **ח"כ מפ"ם יאיר צבן** על **משה שחל** שר־האנרגיה לא פסק מלפהק בישיבת־הכנסת שהצביעה על התקציב לשנה הבאה. הוא לא היה שונה משאר עמיתיו לשולחן הממשלה. שפיהקו כל הזמן, ורובם אף נימנמו זמן רב. אפילו שרון לא הצליח להישאר ער.

יהודית נגר הדוגמנית רוקדת על שולחן בקפה פילץ בתל־אביב, לצד השחקן אלברט אילוז. נגר חשפה רגל במסיבה משולשת לכבוד יום־הולדתם של בעל המקום, אברהם טולר, מנהל המיסעדה, אלברט אלקובי, והשף נפתלי.

במיזנון הכנסת: „הכל יוד־עים שהספינה טובעת, אבל הריקודים נמשכים."

● **המפרק הזמני של אל־על, עמרם בלום:** „לפי החלטת הממשלה, המטוסים לא ממריאים ולא נוחתים בשבת. אבל אין סיבה שהעובדים לא יעבדו בשבת."

● **הסופר משה שמיר** על טיבו של החיזוק: „הוא קל מאוויר, חזק מאבן."

● **יו"ר ועדת־הכנסת מיכה רייסר:** „לפעמים אני מרגיש כמו בגנון שצריך להש־לים בו בין הילדים."

● **שר־הבלכלה גד יע־קובי:** „חברים רבים במיפלגת העבודה רואים בי מועמד ל־ראשות הממשלה."

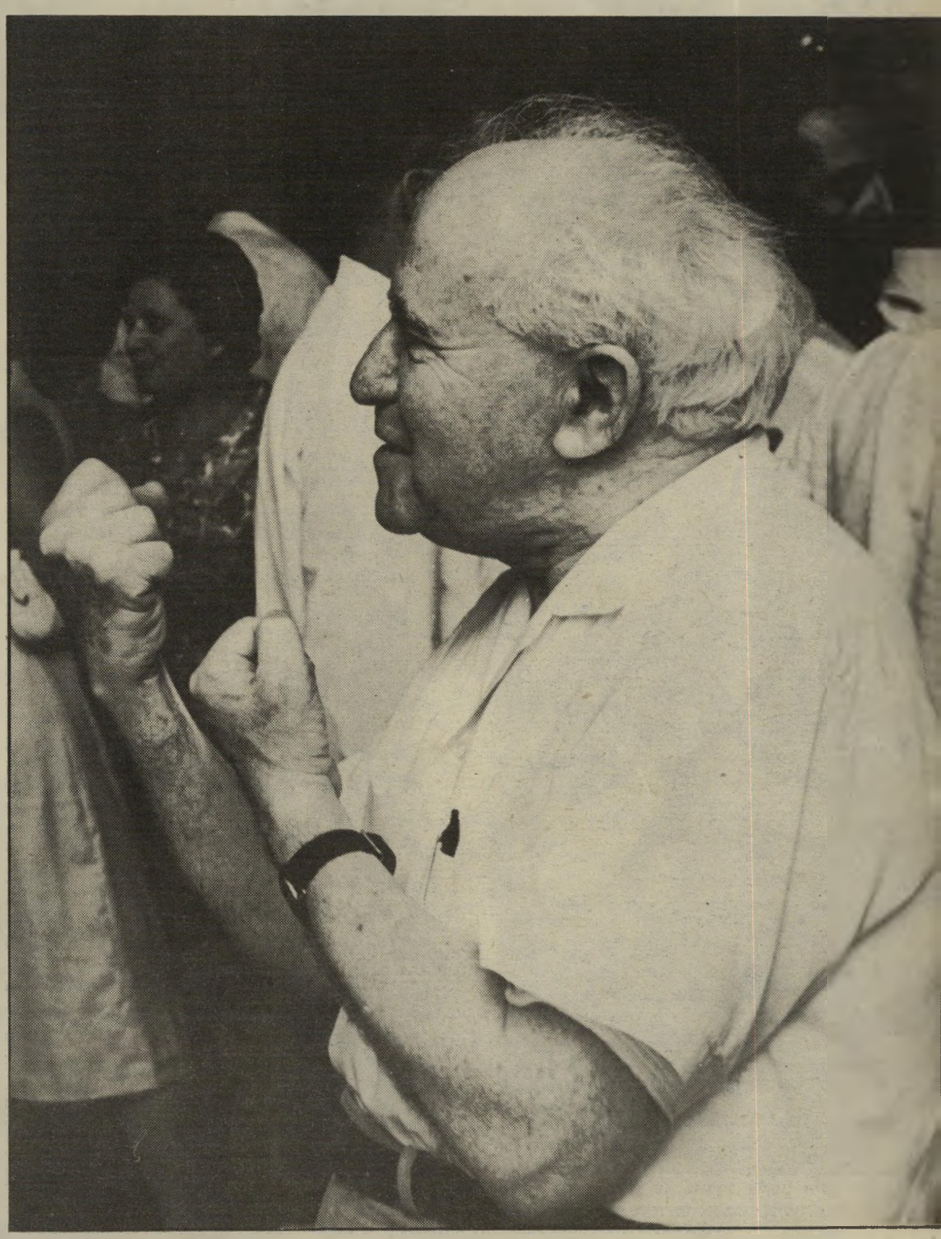
● **רפי נלסון** על השאלה מדוע הלכו בני ישראל 40 שנה במידבר: „כי משה התבייש ללכת איתם ברחוב."

● **מאיר שלו** ב„יתוש־בראש", על השאלה מי הנהיג אכילת אגוזים בפסח: „צ'י־קובסקי."

● **הפרופסור יוסף נד־בה** על הסופר ארתור קסטלר, שהתאבד בגלל מחלת הסרטן: „הוא התאבד כי נשאר עירום ועריה בממלכת־הרוח... יהודי שאין אמונה בליבו הרי הוא כאדם ללא צל."

30 שנה לפני שהכניס אריאל שרון את ישראל לתוך הביצה הלבנונית, נדון רעיון זה בסודי־סודות בצמרת המדינה, ונפסל אחרי דיון נוקב

פרולוג: "ההרפתקה המטורפת"

דויד בן־גוריון: „עכשיו שעת־הכושר להביא להקמת מדינה נוצרית!"

איך נכנסנו לבוץ הלבנוני? לא בטעות. לא בהיסח־הדעת. לא מתוך חוסר־מחשבה.

הרעיון של פיצוץ לבנון מבפנים נולד כבר למחרת קום מדינת־ישראל. הוא היה קיים, למעשה, תמיד. במשך תקופות ארוכות היה רדום, אך מדי פעם התעורר, כמו ג'ין המבקש לצאת מן הבקבוק. ברגע האחרון היססה היד הישראלית ולא חילצה את הפקק.

כל אשר קרה ב־1982 כבר נחזה מראש 30 שנה לפני כן. כדאי לחזור לפרשה זו, כי היא יוצרת פרספקטיבה היסטורית למאורעות.

כדי להבין במה חלתה ישראל ב־1982, וכיצד אחז הטירוף במערכת, כדאי לעיין בוויכוח שהתנהל 30 שנה לפני כן, בסודי־סודות, בחוד הצמרת של המדינה.

● בן־גוריון: לפוצץ את לבנון מבפנים

ביום השבת, ה־27 בפברואר 1954, נערכה פגישה מרובעת בביתו הפרטי של דויד בן־גוריון בתל־אביב. נכחו בה ראש־הממשלה משה שרת, שר־הביטחון פינחס לבון והרמטכ"ל משה דיין.

מאת

אורי אבנרי

בן־גוריון, שאיחר לפגישה בחצי שעה (שבה שיעשעה פולה, אשתו, את האורחים), בא במטוס משדה־בוקר. באותם הימים לא היה לבן־גוריון שום תפקיד. אחרי שפרש מכל המישרות התבודד כביכול בשדה־בוקר, אך רוחו ריחפה על פני המדינה, ומאחורי הקלעים היתה לו השפעה עצומה.

רשם שרת ביומנו:

„בן־גוריון פתח בעניין אחר. זוהי השעה לעורר את לבנון — זאת אומרת את המארונים שבה — להכריז על מדינה נוצרית.

„אמרתי כי זה חלום־שווא. המארונים מפולגים. הדוגלים בהתבדלות נוצרית ידם על התחתונה, ולא יעזו דבר. לבנון נוצרית פירושה ויתור על חבל־צור, על טריפולי, על ביקעת־לבנון. אין כוח שיחזיר את לבנון לממריה שלפני מילחמת־העולם הראשונה, מה גם שאו היא מאבדת כל זכות־קיום מבחינה כלכלית.

„בן־גוריון הגיב בשצף. התחיל מוכיח הצדקה היסטורית ללבנון נוצרית מצומצמת. אם תיווצר עובדה לא יעזו המעצמות הנוצריות לצאת נגדה.

„טענתי כי אין גורם שייצור את העובדה, ואם נתחיל לעורר ולדרבן נסתבך בהרפתקה שננחל בה רק קלון.

„כאן פרץ נחשול של תוכחה על חוסר־העזה וצרות־אופק... לשם מטרה כזו מותר לתלות על קרן־הצבי מאה אלף רולר, חצי מיליון, מיליון — ובלבד שיקום הדבר, ואז יבוא שידוד מכריע במערכות המיזרח התיכון ותתחיל תקופה חדשה.

„עייפתי מלהיאבק עם גלגל־סופה."

בימים ההם היתה לבנון מדינה שקטה ורגועה לגמרי. הפליטים הפלסטיניים שבה הוחזקו במחנות במישטר קשוח של פיקוח ודיכוי.

גבול ישראל־לבנון היה — בניגוד לכל שאר גבולות ישראל — גבול של שלום. החקלאים משני הצדדים נפגשו ליד הגבול ובירכו זה את זה לשלום. מי שעבר את הגבול בטעות הוחזר בלי פגע.

מה הריץ את בן־גוריון להציע הרפתקה כזאת?

אני מעז לנתח את מניעיו כך:

● התיקווה שהסכמי שביתת־הנשק של 1949 יביאו כמעט אוטומטית ובמהרה לחוזי־שלום התבדתה לגמרי. הערבים לא השלימו עם קיומה של ישראל, ובוודאי לא עם ישראל המסרבת להחזיר לבתיהם את מאות אלפי הפליטים, שגורשו (או, לטענת ישראל, ברחו) במהלך מילחמת־העצמאות.

● **בן־גוריון וחבריו לא חלמו על יוזמת־שלום ישראלית, שי־היתה מביאה לשיבת חלק מן הפליטים ולתשלום פיצויים לאחרים. להיפך, הפקעת אדמות־תיהם של הערבים בישראל נמשכה במלוא הקצב. לסיכך חיפש בן־גוריון דרך לשבור את החזית הערבית בכוח.**

דיין (עם פרס): „לקנות סרן נוצרי, לספח את הדרום"

● כעיני בן־גוריון, האוייבת העיקרית היתה הליגה הערבית, שנתפסה אז כגורם רב־עוצמה. בעיניו היתה הליגה סמל ההגמוניה המוסלמית־סונית־ערבית במרחב. הוא ביקש לקעקע אותה על־ידי התחברות ישראלית עם „המיעוטים" בעולם הערבי, שאינם מוסלמים (הקופטים במצריים, הנוצרים בלבנון), שאינם סונים (השיעים) או שאינם ערבים (הכורדים). זהו רעיון ישן, שנולד במחשבה הקולוניאלית הצרפתית, ושמצא לו אחיזה בחוגים רחבים בצמרת ישראל.

● מכיוון שלא היה סיכוי להמריד את הקופטים במצריים, נותרו רק הנוצרים בלבנון.

אני סבור שמתחת לשיקולים אלה היה קיים אצל בן־גוריון רובד נוסף, אולי בלתי־מודע. הוא תמך בחלוקת ארץ־ישראל, מפני שרצה במדינה יהודית הומוגנית. הוא לא האמין במדינה דו־לאומית, ועשה את הכל כדי שהערבים לא יישארו בשטחים שנכבשו על־ידי צה"ל.

את אמונתו במדינה לאומית הומוגנית לא הגביל בן־גוריון לישראל, אלא הטיף לה בכל מקום, בלהט מיסיונרי. כך הציע לשארל דה־גול לחלק את אלג'יריה, לרכז את מיליון המתנחלים הצרפתיים באלג'יריה ולהקים להם מדינה נפרדת. (דה־גול דחה את ההצעה בזילזול.)

למעשה רצה בן־גוריון להחיל תורה זו גם על לבנון: לחלק את הארץ ולהפוך את האיזור הנוצרי למדינה עצמאית נפרדת, שתהיה בת־חסות של ישראל ואוייבת הליגה הערבית.

מבחינה זו היתה תוכנית בן־גוריון ב־1954 צנועה מן התוכנית של אריאל שרון ב־1982. בעוד ששרון רצה להקים דיקטטורה נוצרית בכל שיטחה של לבנון הבלתי־מחולקת (בדומה לשילטון היהודי באי־ריז־ישראל השלמה) הסתפק בן־גוריון במדינה נוצרית קטנה, כשם שהסתפק במדינה יהודית בחלק מארץ־ישראל.

●„מהומה, מהפכה ומילחמת אזרחים"

ב אותו יום־שבת, ה־27 בספטמבר 1954, מייד עם שובו מהפגישה לשדה־בוקר, ישב בן־גוריון וכתב לשרת מיכתב, שבו פירט את רעיונו ביתר הרחבה.

וכך כתב, בין השאר:

„...לבנון היא החוליה החלשה ביותר בשלשלת ה'ליגה'. המיעוטים האחרים במדינות־ערב הם מוסלמים, פרט לקופטים. אבל מצריים היא המדינה הקומפקטית והמבוססת ביותר בין כל מדינות־ערב, והרוב המכריע הוא גוש מוצק אחד, מעור גיזעי — ממש — אחד, מדת ומלשון, ואין המיעוט הנוצרי פוגם ברצינות בשלמות המדינית והאומה.

„לא כן הנוצרים בלבנון. הם רוב בלבנון ההיסטורית, ולרוב זה יש מסורת ותרבות שונה לגמרי מאשר לשאר יושבי ה'ליגה'. גם בגבולות המורחבים — וזו היתה השגיאה הקשה ביותר של צרפת, שהרחיבה גבולות לבנון • — אין המוסלמים חופשיים במעשיהם, גם אם הם רוב, ואיני יודע אם הם רוב.

„כינון מדינה נוצרית כאן הוא דבר טיבעי. יש לו שורש היסטורי, וימצא תמיכה בכוחות גדולים בעולם הנוצרי, גם הקתולי וגם הפרוטסטנטי.

„בימים בתיקנם הדבר הוא כמעט בלתי־אפשרי. קודם כל מחסר יוזמה ואומץ־לב של הנוצרים. אבל בשעת מבוכה ומהומה ומהפכה או מילחמת־אזרחים משתנים הדברים וה־חלש יאמר גיבור אני.

„יתכן (כמובן שאין ודאות במ־דיניות) שעכשיו היא שעת־הכושר להביא לידי הקמת מדינה נוצרית בשכנותנו. בלי יוזמתנו ועזרתנו הנמרצת הדבר לא ייעשה, ונראה לי שזהו עכשיו תפקידנו המרכזי, או לכל הפחות אחד התפקידים המרכזיים של מדיניות־החוץ שלנו (הדגשות במקור).

„... בלי קיצוץ הגבולות של לבנון הדבר כמובן לא יתכן, אבל אם יימצאו אנשים וגולים בלבנון שיתגייסו להקמת מדינה מארוניסטית — אין להם צורך בגבולות מורחבים וביישוב מוסלמי גדול..."

כדאי להרהר היטב במיסמד זה. בתקופה של רגיעה גמורה בלבנון ובגבולה עם ישראל יש אדם בהרהרו בשדה־בוקר ותיכנן בקור־רוח את סיצוצה של מדינה שבנה — סיצוץ שהיה אפשרי רק — גם לדבריו שלו — באמצעות מילחמת־אזרחים. בלומר, מילחמה שבה ייהרגו אלפים — ואולי רבבות — בני־אדם.

שום שליט אימפריאליסטי, בתקופת־הזוהר של אירופה הקולוניאלית, לא יכול היה לתכנן בציניות רבה יותר התערבות עקובה־מדם במדינה שלווה וחפה־מפשע.

אולם המחשבה של בן־גוריון היתה צנועה ומציאותית יותר מזו של שרון כעבור דור, וב־1954 עדיין היתה קיימת בישראל מערכת מדינית שפויה, שבה יכול היה להיערך דיון עניני. וכזה אכן היה.

●שרת: „ספסרות הרפתקנית"

ל מרבה המזל התייצב מול בן־גוריון משה שרת, שכיהן אז כראש־הממשלה וכשר־החוץ. עדיין היה לו אז הכוח לעצור את בן־גוריון.*

כשלושה שבועות אחרי שבן־גוריון כתב את מיכתבו, ב־18 במרס 1954, השיב לו שרת במיכתב ארוך. (בעוד שבן־גוריון פתח את מיכתבו בפניה הפשוטה „משה", פתח שרת את מיכתבו במילים „לכבוד מר דויד בן־גוריון, שדה־בוקר".)

אחרי שתיאר בנימה בכיינית במיקצת את צרותיו הרבות, ואחרי התנצלויות והסתייגויות לרוב, הירצה שרת את נימוקיו. הוא הזכיר כי הטיל על מחלקת־החקר של מישרד־החוץ (שהיווה אז חלק חשוב מקהילת־הביון, לצד המוסד ואמ"ן) להכין תזכיר על נושא זה, אך לא קיבל עדיין לידיו את התוצאות.

וכך נימק שרת את התנגדותו להרפתקה המוצעת:

● „מי שיבוא כיום לעורר מבחוץ את השאיפה ללבנון נוצרית, כנושא של מדיניות מעשית, יהיה כתוקע לתוך הרוח." שרת הסביר שאפשר לעודד תנועה קיימת בארץ אחרת, אך אין סיכוי לנסיון ליצור תנועה כזאת יש מאין.

● „התושבים הנוצריים של לבנון אינם רוב, הם גם אינם מהווים חטיבה מלוכדת בתוך עצמה, לא מבחינה עדתית ולא מבחינה מדינית. המיעוט האורתודוקסי שבלבנון נוהה אחרי אחיו בסוריה. לא זו בלבד שאין הוא מוכן לקדש שם־שמיים למילחמה על לבנון נוצרית — זאת אומרת לבנון קטנה מזו הקיימת כיום, ומנותקת מ'הליגה הערבית' — אלא יש יסוד להניח כי גם רעיון האיחוד של לבנון עם סוריה אינו מעורר בו התקוממות נפשית." איחוד כזה היה הופך את האורתודוקסים, שמרכזם בסוריה, לעדה הנוצרית הגדולה ביותר בארץ המאוחדת.

● „אשר למארונים, הרי רובם הגדול תומכים זה שנים באותם אנשי־מעשה שבקרב המנהיגות המדינית של עדתם, אשר ונחו זה מכבר כל חלום על החזרת עטרת לבנון הנוצרית ליושנה, והשליכו את כל יהבם על קוואליציה נוצרית־מוסלמית בתוך לבנון." קוא־

* *הכוונה לעדה הנוצרית האורתודוקסית־יוונית.*

* *בעזרת השרים של הליברלים. המפד"ל והל"ע (בגילגוליהם של אז) חלש שרת על רוב מתון בממשלה. שחסם לא פעם את בן־גוריון וחסידיו.*

ליציה זו, והשתתפותה של לבנון בליגה הערבית, מונעות את געגועי המוסלמים לאיחוד עם סוריה, ומקרבות אותם לרעיון העצמאות הלבנונית.

● „התובנית בולה עלולה בסופו של התהליך להמיט על לבנון הנוצרית את השואה ההיסטורית של סיפוחה לסוריה וטישטוש גמור של ישותה בתוך המדינה המוסלמית הגדולה." חשש זה, ששרת ייחס אותו למארונים, היה בגדר נבואה.

● אשר לקריעת המחוזות המוסלמיים — חבל צור, ביקעת־הלבנון והעיר טריפולי — מלבנון הנוצרית, כהצעת בן־גוריון — „מניין כי מחוזות אלה יוותרו על־נקלה על שייכותם ללבנון ועל זיקתם המדינית והכלכלית לביירות?"

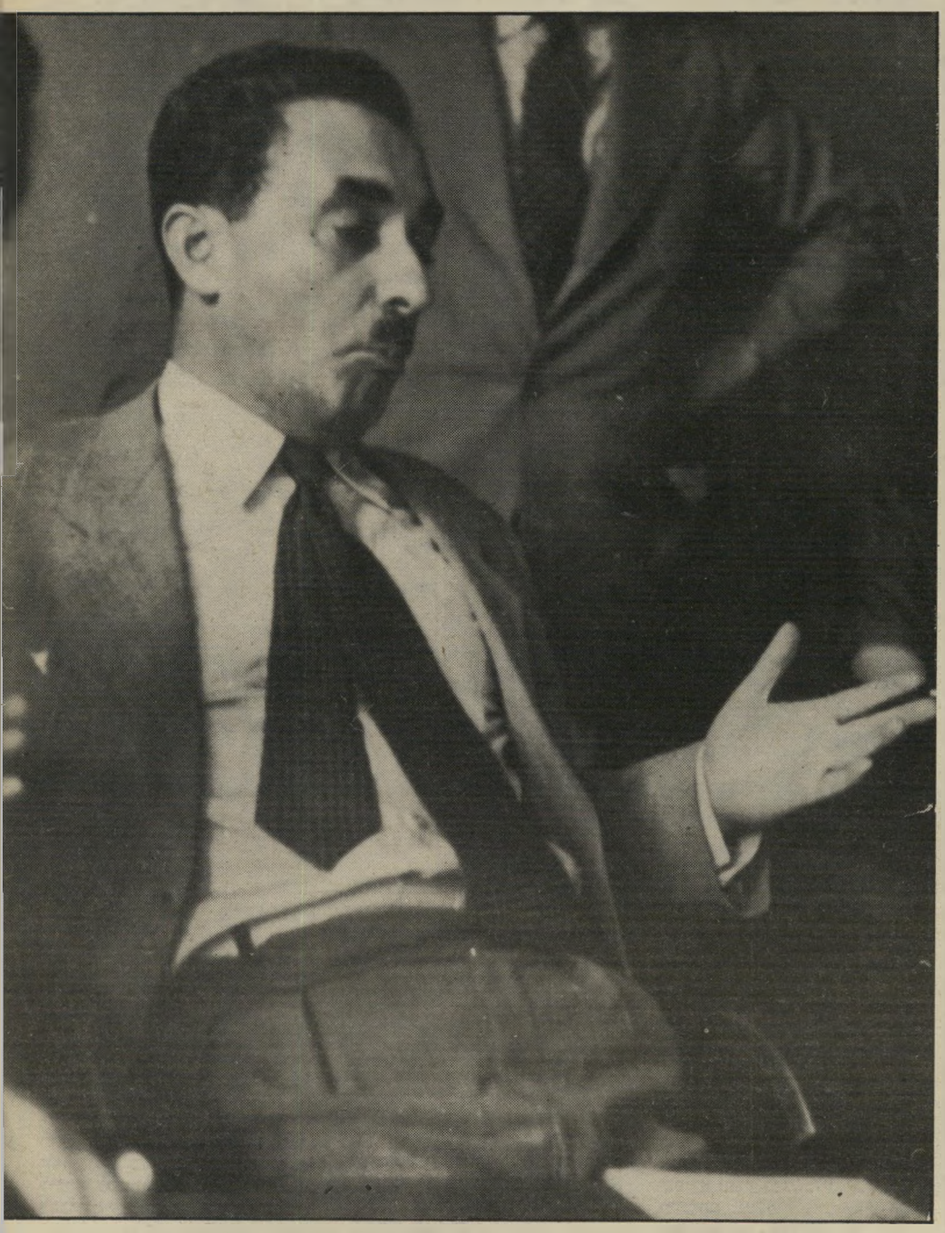
● „מניין כי הליגה הערבית תוותר על המעמד שיש לה כיום, תודות להסתנפות לבנון, באמצעות של החוף המיזרחי של הים התיכון," אחרי שהערבים איבדו את חוף ישראל ואת חוף אלכסנדרטה, שסופח לתורכיה?

● על הזיקה ההדדית של חלקי לבנון: „לבנון ההררית התמזגה ביניתיים עם שפלת־החוף של צור וצידון ועם ביקעת בעל־בק ועם העיר טריפולי לחטיבה אורגנית אחת, אשר כל חלקיה קשורים ומשולבים זה בזה מבחינה מישקית ומיסחרית... סיפוח שלושת השטחים וכן העיר ביירות למדינת לבנון הוא שעשה את כלכלתה למאוזנת." ניתוק חבלים אלה פירושו „לא סתם ניתוח, אלא ריסוק אברים אשר לבנון לא תעמוד בו."

בזהירות הרגילה טען שרת כי לא היה מתנגד לתמיכה בתנועה בדלנית אמיתית בלבנון, כדי להסיח את דעת הליגה הערבית מישראל.

אך בנסיבות הקיימות התוכנית תתקבל „בסימן לקלות־דעת ולשיטחיות, ואולי רע מזה — לספסרות הרפתקנית בשלומם ובקיומם של אחרים ולנבונות להקריב טובתם היסודית למען יתרון טכסיסי זמני בשביל ישראל."

אם יתגלה שבישראל חושבים על מזימה כזאת „אין לשער את הנזק ש־

משה שרת: „נסתבך בהרפתקה שננחל בה רק קלון!"

●דיין: לספח עד הליטאני

ד רעיון של המזימה הגדולה ספג מהלומה כבדה מידי שרת, אך הוא לא מת לגמרי.

בפברואר 1955, כאשר חזר בן־גוריון משדה־בוקר, רשם שרת ביומנו

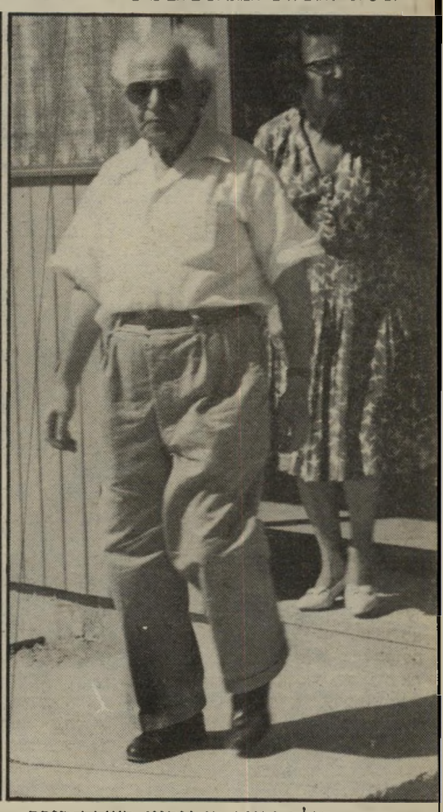
(המשך מעמוד 19)

שהרפתקן לבנוני התקשר עם אליהו ששון, שגריר ישראל ברומא (אבי השגריר הנוכחי בקאהיר). האיש טען שהוא בא בשם נשיא לבנון דאז, כמיל שמעון, מראשי המארונים (גם כיום), שהציע שלום נפרד עם ישראל תמורת ערבות ישראלית לגבולות לבנון נגד סוריה. שרת התייחס לרעיון בזילזול.

עם שובו למישרד־הביטחון העלה בן־גוריון שוב את רעיון ההתערבות בלבנון.

רשם שרת ב־16 במאי 1955: „מה ייעשה אם תפלוש עיראק לסוריה או אם יקום איחוד שתי הארצות בדרך אחרת... (בן־גוריון) פתח בבעית לבנון. חלומו מאז — להתערב בענייני לבנון ולהביא לידי הכרזת קהיליה נוצרית. היה לי פעם ויכוח רב איתו בעניין זה וניסיתי להוכיח כי המארונים הם מיש־

פולה ודויד בן־גוריון בשדה־בוקר ציפורה ומשה שרת במסיבת־קוקטייל

„הם מסוגלים להמיט עליה שואה..."

ענת קנה קצוץ, כי הם מפולגים בפנים וכי אין בהם גורם שיעז להסתכן ויוכל לשמש לנו מישען ובעל ברית של ממש. הוא בשלו ....נזכר כי יש גם דרוזים בלבנון, אשר ברור משום־מה כי יתנו יד להרפתקה של לבנון נוצרית...

„הרמטכ"ל" (משה דיין) החרה אח־ריו וגילה צפונות מחשבותיו המרחי־קות. לדידיו, כל מה שדרוש זה למצוא קצין, ולוא בדרגת סרן, לרכוש את ליבו או לקנותו בכסף, על מנת שיסכים להכריז על עצמו כמושיע האוכלוסיה המארונית. או אז ייכנס צה"ל ללבנון, ריתת, אלא מילחמת ישראל־סוריה."

כאן הוסיף שרת ביומנו הערה, שהיתה נבואית ממש לגבי ימינו: „חוסר־הרצינות שהתגלה מצד האגף הצבאי של ההתייעצות בכל גישתו לענייני הארצות השכנות — ובייחוד לבעיה המורכבת ביותר של מצבה הפנימי והחיצוני של לבנון — היה פשוט מבהיל.

„ראיתי בעליל ביצד אלה, שהצילו את המדינה בגבורתם ובחירוף־נפשם במילחמת־ה־קוממיות, מסוגלים להמיט ע־ליה שואה, אם תותר להם הרצועה בימים כתיקנם."

שרת התכוון בעיקר למשה דיין, אך הדבר נכון גם לגבי אריאל שרון, בן־חסותו של דיין דאז, ולגבי דורות של קציני צה"ל, עד לצמרת צה"ל כיום.

סיכם שרת: „(בן־גוריון) עדיין רואה ולפני שאש"ף העביר את מרכזו מירדן ללבנון, בעיקבות ספטמבר השחור (1970). לא קדמה לדברים שום סרובקציה שהיא.

התוכניות של בן־גוריון ודיין לא מתו, כאשר נתקלו בהתנגדות שרת. הם רק הוכנסו למקרר — ושם מצאו אותם יצחק רבין ושימעון פרס ב־1975, כאשר הם התחילו לעודד את הפלאנגות, בנסיונן להשתלט על לבנון ולכונן בה דיקטטורה נוצרית. פרס, עוזרו הראשי של בן־גוריון בתקופה שבה עלה הרעיון לראשונה, לא שכח את הדברים. אין פלא שתמך ביוני 1982 בהתלהבות בתוכניתו של אריאל שרון לפלוש ללבנון.

כאשר נערכו הדיונים ב־1954 והלאה, היה אריאל שרון קצין צעיר, בן־חסותו של משה דיין וחביבו של דויד בן־גוריון. תוכניתו ב־1982 היתה המשך ישיר, אם כי פחות מתוחכם ויותר גס, לתוכניות בן־גוריון ודיין מאז.

ההבדל המכריע בין 1954 ו־1982 הוא שבינתיים נעלמו כל הבלמים במערכת הפוליטית הישראלית.

בן־גוריון נאלץ להתווכח עם שרת, ושרת יכול היה לסמוך על תמיכת חלק גדול מחברי־הממשלה, אנשים אחר־איים כמו השרים פינחס רוזן, משה שפירא ופרץ ברנשטיין. אנשים אלה ודומיהם נעלמו מזמן מן המפה. במקומם באו עסקנים חסרי־אחריות את לבנון כאשר בימי הקיסרות ה־עות'מאנית פלך עצמאי, שהמרבית המכרעת של תושביו נוצרים־מארו־נים... כל ניסיון של ישראל לדרבן את המארונים לצעד מהפכני עלול להביא לידי גילוי קלונה של ישראל ברבים ולהנחיל לה כישלון חרוץ."

ב־28 במאי 1955 חזר שרת ביומנו לעניין זה. בהזכירו את תוכניתו של דיין לקנות קצין לבנוני ולשלוש ללבנון הוא רשם: „זו תהיה, כמובן, הר־פתקה מטורפת."

יכבוש את השטח הבא־בחשבון ויכונן שילטון נוצרי בברית עם ישראל. השטח שמדרום לליטאני יסופח סיפוח גמור לישראל והכל על מקומו יבוא בשלום. אם בקול הרמטכ"ל לוא שמע־נו, עשינו זאת מחר...

„לא ראיתי להיכנס בוויכוח נרחב ונוקב עם בן־גוריון על התוכנית הדימיונית וההרפת־קנית — המפתיעה בגולמיו־תה, בנוכחות קציניו. הסתפק־תי בהערה כי פירוש הדברים אינה התעצמות לבנון הנוצ־

דיין התחיל, כדרכו, לפברק תקר־יות־גבול כדי לערוך „פעולות תגמול", אך נעצר בידי שרת.

הרעיון גווע זמנית, כאשר נוצרה הברית הישראלית־צרפתית, שהובילה להתקפה הגדולה על מצריים, באוק־טובר 1956. צרפת ראתה בלבנון את בת־חסותה ההיסטורית, ואי־אפשר היה לבן־גוריון ודיין לבצע שם קנוניות, בעודם פועלים בברית עם צרפת.

יש לזכור כי כל התוכניות האלה חוברו כאשר לא היתה בלבנון „תשתית מחבלים",

מסוגם של יוסף בורג, זבולון המר, יצחק מודעי ואברהם שריר — אנשים בעלי רמה ירודה מבחינה מוסרית ואינטלקטואלית, שלא יכלו ולא רצו לעמוד בפני ההשתוללות של אריאל שרון, שנתמך בהתלהבות על־ידי מנחם בגין. גם שרות־הבין איברו בינתיים את הכושר לשמש כבלמים.

הזרע נזרע ב־1954. ב־1982 צמח ממנו יבול נורא.

(הכתבה הבאה בסידרה זו תנתח את חלקה של ישראל במילחמת־האזרחים הלבנונית.)

במדינה

התנחלויות
רשימת המעשים הטובים

יש קבלות: שרי המפ"ל דאגו למתנחלים

שר־החינוך לשעבר ומזכ"ל המפ־ד"ל בהווה, ח"כ זבולון המר, הסתכסך בשנים האחרונות עם כמה מקיצוני גוש־אמונים, ואף הביע בפומבי כמה

בורג והמר
מידרשיות ומחשבים, מיקוואות ועירובים

מייחסים לחינוך, ובנה מערכת חינוך למופת. אין כל ספק שיש לה מקום כבוד בין הגורמים שהביאו, ומוסיפים עד היום, לתנופת ההתיישבות ביש"ע."

אפילו מלמד! יהלום אינו מקפח, חלילה, את עסקני מפ"ל האחרים. על שירותיו של שר־הפנים לשעבר ושר־הדתות כיום הר"ר יוסף בורג: „בכל יישובי יש"ע, גם אלה המאוכלסים עדיין — בעבר או כיום — במיספר קטן של משפחות, ניתנים שירותים מוניציפאליים למופת. רק משום שמישרד־הפנים תיקצב את כל הישובים, על מועצותיהם האזוריות והמקומיות, ולפעמים יותר משהוא תיקצב כל תושב אחר במדינה.

„כל זה נעשה במסירות, בדלת פתוחה לשר יוסף בורג ולצמרת מישרדו, ותוך מאבק מתמיד של מישרד־הפנים עם האוצר על הגדלת תקציבי יש"ע ואי־קיצוצם הדראסטי בעיתות משבר כלכלי."

ומישרד הדתות: „האם לא הוקמו, במקביל לכל המועצות האזוריות והמקומיות, מועצות דתיות, שכל תקציבן מגיע שוב מקופת הפנים והדתות? האם לא נבנו ביישובים בתי־כנסת, מקוואות ועירובים בסיוע רציני של אותה קופה? ורבנים אזוריים, ותשמישי קדושה, וסיוע מיוחד לישיבות, בעיקר הגבוהות, שישובינו התברכו בהן במיספר לא קטן?"

וגם חלקו של הח"כ לשעבר אברהם מלמד, שרימה את כל העולם לאורך חלק ניכר מהזמן שהוא „יונה", הדבק בפיתרון המחייב הקמת מדינה פלסטינית, לא קופח: „והאם שכחתם את פעילותם של כל חברי סיעת המפד"ל, ובפרט את פעילותו של חבר ועדת־הכספים אברהם מלמד, שטיפל בצורה 'כבדה' בכל בקשה שהעלו בפניו ישוב. או אפילו מתנחל בודד?"

הגיגים הומאניים. גם עמדתו במילחמת לבנון היתה פחות קיצונית מזאת של כמה שרים והוא נתפס כמעט כ„יונה".

בגליון האחרון של ביטאון גוש־אמונים, נקודה, מובהרת דמותו האמיתית של המר. „הכמעט יונה" במרכז הגליון מופיע מיכתב גלוי ארוך ומפורט, שאותו כתב המתנחל שאול יהלום מאלקנה לבני קצובר, אחד מראשי גוש־אמונים ותנועת התחיה, אשר סיפר לכתב היומון הארץ. כי המישרדים הממשלתיים של המפד"ל קיפחו את ההתנחלויות, אפילו במש־שלות הליכוד.

יהלום מוקיע את „השמצותיו" של קצובר, ומפרט את עלילות שרי המפד"ל, בעיקר המר, למען המתנ־חלים.

„הרשה־נא לי להזכיר את אווירת הימים שקדמו לכניסת נציג המפד"ל, זבולון המר, לתפקיד שר־החינוך־והתרבות," מוכיח יהלום את קצובר, „אז נלחמתם אתה וחבריך על דרישתכם הצודקת להקמת בית־ספר בישובכם, ואילו מישרד־החינוך דרש מכם להסיע את ילדיכם לכפר־סבא.

„מה עשה המר מייד עם כניסתו לתפקידו? הקים יחידה מיוחדת לטיפול ותיכנון החינוך ביש"ע (יהודה, שומרון וחבל עזה) בנוסף לטיפול הרגיל הניתן ע"י כל מחוז ומחוז. וכך החלה תנופת החינוך ביש"ע — תנופת החינוך בכלל והחינוך הדתי בפרט: בכל מקום בו אפשר היה לקבץ כיתות, ולוא גם קטנות — הוקם בית־ספר, כיתות גן וכיתות א־ב' כמעט בכל ישוב שדרש זאת; מערכת חינוך תיכון מגוון על פני כל ישובינו; ישיבות ואולפנות, כמעט לכל ישוב שיזם ודרש; מיכללת השומרון באריאל ובקדומים, ומיכללת אורות הנבנית באלקנה; מערכת הדרכה לגיל הרך —

ייחודית ליש"ע, בנות שירות לאומי; סניפי בני־עקיבא, מתנסי"ם ושלוחות מתנ"סים; מידרשות תורניות ומכונים ציוניים, תמריצים לעובדי הוראה, גנים לגילאי שלוש וארבע, מרכזים פרגוגיים וסיפריות; מחשבים ושיטות הוראה חדשניות ועוד מאות פרטים המצטרפים לתמונה כוללת של מער־כת־חינוך משוכללת ומטופחת למו־פת."

מסקנתו של יהלום: „שר דתי־לאו־מי, שצמח מתוכו של ציבור המת־נחלים, הבין את החשיבות שהם

„המארונים הם מישענת קנה קצוץ, הם מפולגים בפנים ואין בהם גורם שיעז להסתכן ויוכל לשמש בעל־ברית של ממש!"

עורכי ירחון של שכירי־חרב מיקצועיים, בעלי נטיות נאציות וסאדיסטיות ביקרו בארץ כאורחי צה"ל וחיל־הצנחנים — ומתפארים בכך!

סוחרי המוות ב"יד ושם"

ענקני הקהילה היהודית ב־ארצות־הברית התפוצצו מכעס. עורכי סולג'ר אוף פורצ'ן, הירחון המיקצועי של שכירי־החרב, דיווחו לכל יהודי אמריקאי, ללא הבדל השקפה פוליטית, היתה זאת סטי־רת־לחי. בארצות־הברית, ולא רק ב־קרב היהודים, ידוע הירחון כתועבה.

לקוראיהם בגאווה על ביקורם ביש־ראל. לא היה זה סתם ביקור־תיירות. אנשי־הירחון היו אורחים רישמיים של צה"ל ושל חיל־הצנחנים, בור־עידה בינלאומית לענייני צנחנים.

למי שאינו בקי בנטיותיהם הפר־ליטיות של האורחים, התברר הדבר כבר באחת הפיסקות הראשונות של הדיווח, שבה תואר אחד מהם בהתל־הבות כך: „בשחבש את קסדת־הצנחנים הוא נראה בדיוק כמו אוטו סקורצ'ני?" סקורצ'ני היה איש הס"ס ומפקד יחידת־צנחנים נאצית במילח־מת־העולם השניה, ששיחררה את מוסוליני אחרי שנכלא.

האמריקאים אוהדי הנאצים עשו, כמובן, את המסלול המחייב את כל האורחים הרישמיים בישראל: טיפוס על פיסגת־המצדה וסיור ביד ושם.

* „חייל של מזל". כינוי מקובל לשכיר־חרב.

מיסדי הירחון בחרו את שמו בקפדנות: סולג'ר אוף פורצ'ן הופך בקיצור לאס־או־אף — ראשי־תי־בות המזכירים את אס־או־בי (באמ־ריקאית: „בן־זונה"). והוא אכן עושה שימוש נרחב בראשי־התיבות של שמו. כותרת־המישנה שלו היא: „עיתון של הרפתקנים מיקצועיים."

עיתון זה נוסד בבולדר, קולורדו, לפני 10 שנים, על־ידי ותיקי מיל־חמת וייט־נאם, שלא יכלו להשלים עם התבוסה. באותה שנה, ב־1975, חזרו הביתה רבבות חיילים, פגועים בנפשם ובגופם, כשבליבם משטמה עזה נגד ממשלתם, אשר שלחה אותם לטבח הנפשע. בודדים מבין החוזרים פיתחו רגשות הפוכים: היה צריך להתעקש עוד, להפציץ עוד, להשמיד עוד, לטבוח באוכלוסיה של דרום־מיזרח אסיה — עד לניצחון. אנשים אלה נפרדו משדה־הקטל בריגשות־צער. הוא היה עבורם בית, סיפק להם עיסוק גברי ומעניין ותחושת־ערך עצמית.

רגשות דומים להפליא פיעמו, 55 שנה לפני־כן, בקרב החיילים המ־שוחררים בגרמניה, שהתקבצו בקבו־צות־שוליים סהרוריות סביב דמויות כמו אדולף היטלר.

במהרה נתגבשה בארצות־הברית קבוצה קטנה של מאוכזבים. שגם עיכבו מצע פוליטי. עיקרו: יש להי־לחם בקומוניזם בכל רחבי העולם — בבירכת הממשלה או על אפה וחמתה. הירחון אס־או־אף הפך להיות ביטאונם.

מאז מלווה הירחון את כל המיל־חמות המלוכלכות בעולם. לעורכיו יש קשרים מצויינים עם הרודנים ה־דרום־אמריקאיים. הוא מפאר ומשבח את פלוגות העינויים במרכז־אמריקה, עוקב אחרי עלילות־הגבורה של שכי־רי־החרב באנגולה ובקונגו, ומשמש שופר למישטרים פאשיסטיים באסיה.

במהרה הוא הפך לירחון המיקצועי של כל שכירי־החרב בעולם. בין דפיו הם מוצאים מידע חיוני על חידושים והמצאות בציוד המיקצועי שלהם, ושם הם גם יכולים לפרסם את עצמם או להיענות להצעות־עבודה.

רוברט בראון, העורך הראשי של אס־או־אף, היה מקורב בעבר לקבוצה ניאו־נאצית. כשהציעו לו חבריו להשתתף בניסיון לרצח הנשיא קנדי, הוא היסס וסירב. אולם הוא לא מישפטי בליגה היהודית נגד השמצה. ראשי הליגה טענו כי הוא „כמו היטלר", ולהירוש החזיר להם ואמר כי „היה רוצה לשרוף אותם למוות, בפומבי." הוא הפסיד במישפט הדיבה.

העסקנים היהודיים הנרגשים, שקראו את הדיווח על האירוח הרישמי בישראל, מחו בזעם בנספחות־צה"ל בוושינגטון. הם בטוחים כי חלה טעות נוראה, וכי המארחים פשוט לא ידעו מיהם האורחים. אך לשכירי־החרב לא איכפת. כמו הפאשיסטים בכל העולם הם מתעבים יהודים, אבל מעריצים את ישראל. את הפלישה ללבנון, לפני שלוש שנים, הם ליוו בדיברי הלל ושבח. עכשיו הם עורכים הרשמה לסיור נוסף בארץ.

גיורא נוימן ■

שער ירחון שכירי־החרב
לשנוא יהודים ולאהוב את ישראל

מודעות בירחון שכירי־החרב
„חיילי צה"ל דומים לגיבורי־הס"ס

סאדיזם בע"מ

על אופיו של אס־או־אף ועל קהל הקוראים שלו מלמדים מדורי המודעות שבו, יותר מאשר מאמרי־המערכת והכתבות. ניתן למצוא שם כל מה שיכול להרגין את נפשו של סאדיסט מופרע וצמא־דם. תמורת דולארים מעטים מציעים לקורא ולקוראת גולגולת־אדם אוריגינאלית, תקליטים של נאומי היטלר, סמלים ומדים נאציים, וכלי־נשק מכל הסוגים.

תמונה כלי־נשק מקבל באס־או־אף משמעות רחבה ביותר. המפרסמים מציעים, למשל, „ערכות הישרדות, הכוללות רובה־צלפים, חלימת חגור, רימונים, אזיקים ועתר." ניתן להשיג גם „כלי־ניתוח לצורכי שעשוע." אבדו לך עיטורים שקיבלת בצבא ארצות־הברית, בוורמאכט או בס"ס? תוכל להשלים את המלאי. ברצונך להסיר את ראשו של יריבך בשבריר שניה? מוצעת לך חרב סמוראי. את צנועה יותר, וברצונך רק לרטש בטן? תוכלי להסתפק בסכין־גורקא מעוקלת. המזכירה בעורתה בומראנג. אתה עומד לנסוע עם הבחורים לביקור בג'ונגל? לרשותך „חליפת עסקים" (כך זה מתואר שם!). הכוללת קסדה, חגור, רובה מכודן ורובת של חיצי־דעל, לפעולה שקטה. לא נפקד גם מקומם של כלבים מנזע רוטווילר או רועה גרמני, שאומנו לטרוף בני־אדם, לצד מיני־עוזי אופנתי.

המערכת מציעה לקוראים חולצות־טי עם הדפס דיוקנותיהם של מצביאים מפורסמים, כמו נפוליון, פאטון וארווין רומל הגרמני. היא גם מציעה מיגוון עצום של סיפרות מיקצועית. כמו למשל: המדריך המלא לטריקים מלוכלכים – במילחמה. בעסקים ובפוליטיקה; כיצד להחליף זהות – ולזכות בתעודות אמריקאיות חדשות; מדריך טכני לרוצח השכיר; המלאכים השחורים – ההיסטוריה של יחידת העילית של ס"ס; אנחנו פילסנו את הדרך – התרפקות נוסטאלגית על עלילות וייט־נאם.

ובין שאר הספרים, גם אפתעה: מילחמות ישראל־ערב. מאת חיים הרצוג.

לא מיקרה הוא, כי בדוכני העיתונים בארצות־הברית ניתן למצוא את סולג'ר אוף פורצ'ן במדור אחד עם סוג מסויים של פורנוגרפיה – על המדף המיועד לסאדיסטים.

מסר לשילטונות על המזימה. הדבר נתגלה במיקרה, בעת חקירת רצח־קנדי.

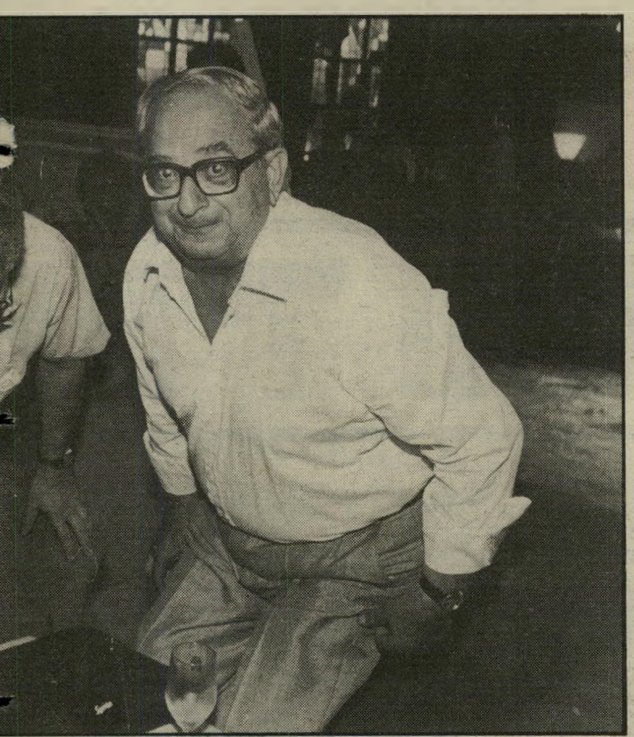
במשך השנים היה בראון מעורב בגיוס אנשים למחתרת הרודזית הלבנה, ובאימון צבאות פרטיים בכל רחבי תבל. הוא גם פעל כמאמן בלתי־רישמי של סוכני סי־איי־אי במרכז אמריקה, באגף ה„טריקים המלוכלכים". כלומר: ברצח ובחבלה.

לצידו של העורך עובדים בירחון כמה אלופי־מישנה בדימוס, בעלי קשרים עם אירגונים נאציים בדרום־אמריקה, ותת־אלוף (מיל') אחד, בשם ג'ון זינגלאוב. אותו זינגלאוב הוא גם ראש הסניף האמריקאי של האירגון האנטי־שמי הידוע לשימצה הליגה האנטי־קומוניסטית העולמית.

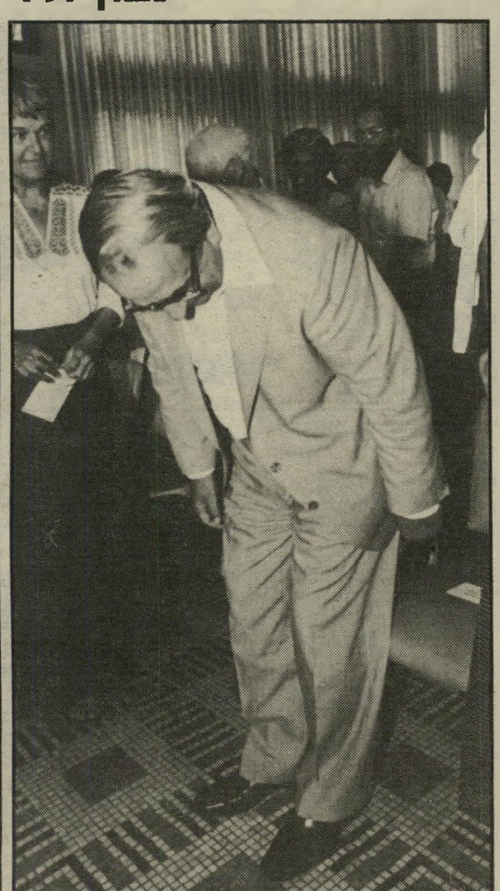
אחד התומכים המובהקים בירחון הוא המיליונר לינדון להרוש, שהיה בשנה שעברה מועמד עצמאי בבחירות לנשיאות. להרוש ניהל מאבק

אדם ניכר בכיסו, בכוסו ו
ללמוד על אופיים של אישי
רגע־האמת של הפוליטיקאי

שמח! ע

נבון ולוי: מבוכ

נבון: קידה תוך ישיבה

ה

פרס וברלב: מבט דרוך

הרב יוסף, שמיר ונבון: תיאום מוקדם

שמיר ובגין: הזמנה וחיוך

כעסו. פוליטיקאי ניכר בכיסאו. האם ניתן
ם אלה על־פי הצורה שבה הם שואפים אל
הרגע שבו יוצר גופו מגע עם הכיסא?

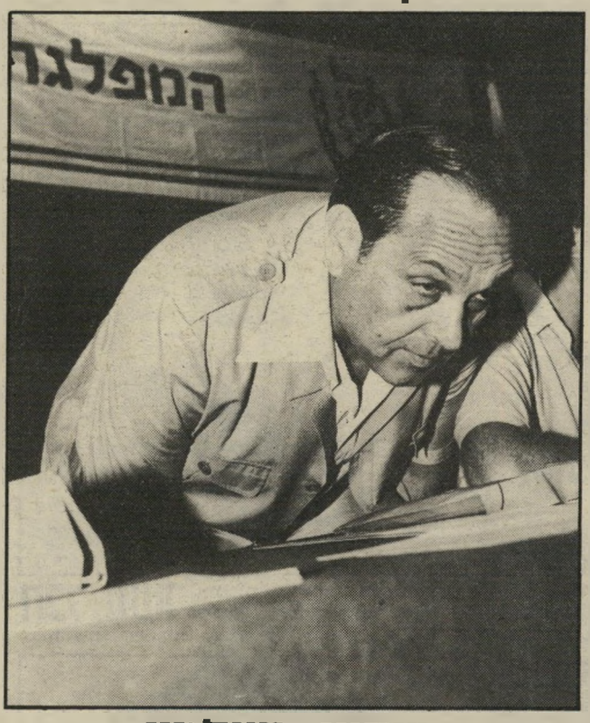
שבת!

רבין: לתפוס את העניבה

בגין: חוסר־יציבות

מודעי: שילטון

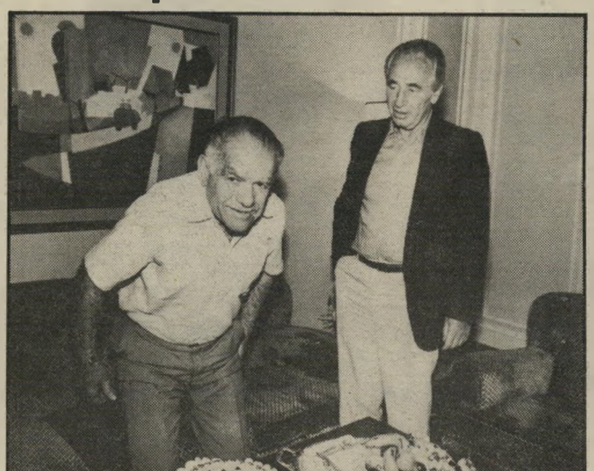

רצוג: זהירות

דולצין: ישיבה מקצועית

פרס ושמיר: רוטאציה

מלאכותי זה מלכותי

כפפות ארוכות גם הם אביזר אופנתי וחיוני, בעיקר לשעות הערב. כפפות שחורות או לבנות, עשויות תחרה, ניילון או סאטן, מוסיפות לשימלת־ערב, קצרה או ארוכה.

דם האביזרים עושים את הבגד? האם הבגד עושה את האביזרים? בגד בלי אביזרים הוא כמו ארוחה בלי תבלינים. אביזר יכול להוסיף או לגרוע, ולכן צריך להתאים אותו לאופי הבגד וגם לאופייך האישי.

תעשיית האביזרים פרחה בשנים האחרונות והיום קיימים בשוק חיקויים כל־כך מוצלחים, הדומים לאוריגינ־ליים, שממש קשה לדעת מה הוא מה — עגילים, צמידים, שרשרות וטבעות עשויות זהב, יהלומים או פנינים — כולם חיקויים מושלמים. ואביזרים יכולים להיות גם מעור, בד, נוצות ומתאים כדי לקשור אותו בקשר־פרפר על הראש, ואם רוצים, מוסיפים לו סיכת־בגד ציבעונית במרכזו. צעיף פנוי. הקשור ברישול על המותניים, משלים את ההופעה.

עגיל עשוי עור. פעם היה הפאפיון אביזר גברי. היום הוא הפך נשי בעיקר. יש פאפיונים מבד, מפלס־טיק וגם מעור.

לילישו הן לילי ושולמית, שתי צעירות, שלמדו אמנות במיכללה לציור ופיסול, שינו כיוון והתחילו לעצב בגדים, אביזרים וחגורות־עור רחבות בסיגנון טרנזי, הגזורות בצורה אסימטרית ועליהן אפליקציות מעור ואבנים מבריקות.

השתיים עיצבו גם עגילים תואמים, מדהימים ביופיים, מעור שחור, הכל עבודת־יד: עגילי־מניפה ארוכים ומ־שולשים, משולבים באבנים נוצצות.

גם את אזור הצוואר הן לא הזניחו ועיצבו פאפיונים אופנתיים מעור

שחור, משובצים באבנים נוצצות, התר־אמות לעגילים.

המעריפה צעיף עור, עשוי מעור נפה רק, בסיגנון קולר, תוכל להשיג גם אותו אצלן. ואגב, הן סבורות כי לא חייבים לקנות שני עגילים. גם עגיל אחד הוא יפה ומקורי על כל בגד, ג'ינס או שימלת־ערב.

פאפיון על נעל. גם המעצבת פרח ראובן מתאימה לדגמיה פאפיונים לכל עת, והראייה לכך היא חולצת־חרוזים יקרה ויוקרתית חושפת־טבור, ולה פאפיון מבד־חרוזים תואם. את הפאפיון אפשר לענוד על הצוואר החשוף, על פרק־היד, על הזרוע או על השיער, כסיכת־ראש.

לא צריך להיות גאון כדי לעשות פאפיון לבד, במו ידיכן. לוקחים פיסת־בד מלבנית, תופרים בצדדים, מכווצים באמצע והפאפיון מוכן. פאפיונים אפשר לשים גם על נעליים, בעיקר נעלי־סירה חלקות, ובכך לשנות את מראן ולחדש אותן.

הכל מעור אומרות ועושות במו ידיהן לילישו – לילי ושולמית מהר־צליה. שתי הצעירות, שלמדו ציור ופיסול, מעצבות עגילים מקוריים מעור שחור ובתוכם יהלומים נוצצים, להם הן מתאימות פאפיונים, צעיפים וחגו־רות־עור. הן גם מעצבות בגדים ומציירות עליהם.

אבנים טובות היא מילת־המפתח לקיץ 85'. אבנים ציבעוניות, יהלומים מלאכותיים, זהב מצופה, חיקויים נהדרים של פנינים לבנות ואפורות. כל מה שנותר לעשות הוא להתאים את האביזרים לבגדים ולפעמים להעדיף קניית אביזר טוב ואופנתי על־פני קניית בגד נוסף.

חגורה על הראש. תמי בן־עמי, הדוגמנית, משתוללת על המסלול באביזרים גדולים ובומבאסטים, הנר־אים למרחוק. היא אוהבת לעשות את זה בגדול, כמו חגורת־עור הנרכסת על הראש, חגורה גדולה, רחבה וצבעונית על הפדחת. כי מי אמר שחגורה טובה רק למותניים? אפשר להשתמש בה גם ככובע מקורי.

אפשר ללמוד מתמי בן־עמי גם כיצד להשתמש בצעיפים ושאריות־בד למיניהן. כל בד, בכל צבע, הוא יפה וקונכיות. ומאידך — גם סרט לשיער הוא אביזר וגם כפפות־תחרה.

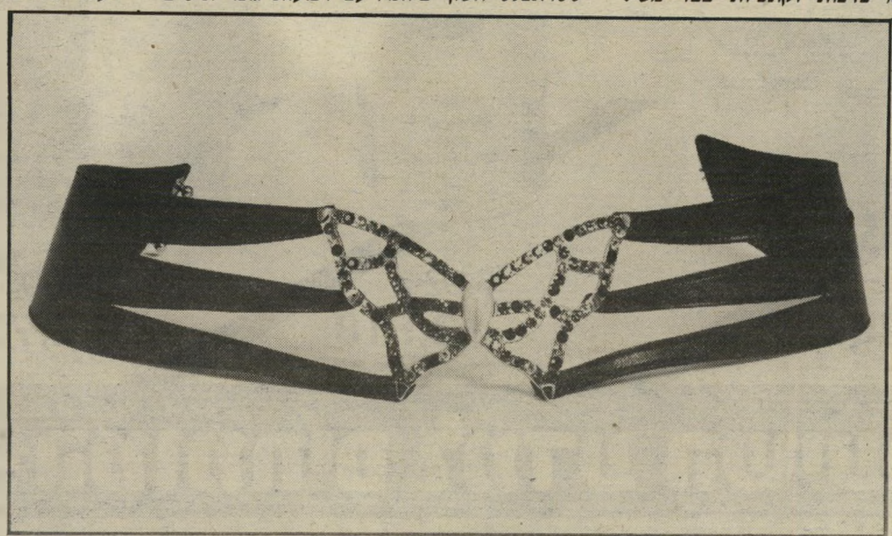

חרוזים עם כל דבר – חולצה מבד, שכולו עמוס חרוזים קטנטנים, עיצבה פרח ראובן. היא חשבה שגם פאפיון גברי יכול להיות נשי, צעיר ועכשווי ועיצבה גם אחד שכזה, ממש פאפיון לכל אשה.

נוצות לבנות ורגילות, אותן צובעת רחל קפליוק. היא עושה מהן קולרים לצוואר, כתרים לראש ועגילים לאוזניים. היא גם שוזרת חרוזי־עץ, פלסטיק, פאיטים, צדפות וקונכיות בבדי־משי.

תחרה בכל מקום אפשרי: אפשר ללפף על השיער או ככפפות־תחרה עם בגד־ים, סטראפלס חשוף ביותר, עם רצועות גומי וניטים ממתכת, בקו החדש סמאש. **למטה:** חגורת־עור באיכות משובחת, שמקשט אותה אבזם מקורי, העשוי חרוזים ואבנים טובות. ציבעוניות ומלאכותיות.

תחרה על המצח. רחל קפליוק, מלכת־הרעיונות, יוצרת יש מאין. כל חומר המתגלגל לידיה הופך להיות יצירה חדשנית ומקורית. היא רוכשת נוצות לבנות ורגילות בשוקים וצובעת אותן בנקודות ופסים. בעזרת מעט דמיון הופכות הנוצות לסיכה סגנונית בצורת פרח. לעיתים מוסיפה קפליוק לנוצות אבזם דמוי־הלומים, וכך הן הופכות לענק מלכותי לצוואר.

גם עגילים אקזוטיים מנוצות עושה קפליוק במו ידיה. היא מקבצת אותם ומוסיפה להם קרס תואם לאוזן. וכיצד היא משפרת את מראהו של ברט פשוט, שכבר עשה את שלו? היא תופרת עליו פנינים וכך היא הופכת אותו למשהו מיוחד.

ומה היא עושה עם מישקפי־שוק זולים? היא משבצת בהם אבני־שטרסים שטוחות (אבנים מבריקות), שהיא רו־כשת בחנות סידקית. המלאכה פשוטה: מדביקים את האבנים בדבק־מגע על מיסגרת המישקפיים.

לחגורות־עור היא מצרפת אבזם ענק מתכתי, משובץ באבנים סגנוניות. ומעטרת את החגורה בפרחים עשויים עור וחרוזים. וגם צמידי־פלסטיק זולים היא הופכת לאחרים, בעזרת רצועות פאייטים, שאותם היא רוכשת בחנות סידקית לפי מטר. היא מלפפת את הצמידים והצמיד ממש מדליק.

היא אוספת גם צדפים וקונכיות, צובעת ושוזרת אותם על חוט ניילון, וביניהם היא משחילה חרוזי־זהב ויוצרת מחרוזת יפהפיה. או שהיא רוכשת חרוזי־עץ גדולים, מציירת עליהם מוטיבים מופשטים ושוזרת אותם על מיטפחת־משי, כשהיא עושה קשר בין חרוז לחרוז ויוצרת מחרוזת אוריגינלית.

ולאותן שעבודות־היד קשות ומסר־בכות להן — הן תמיד יכולות לקחת פיסת בד־תחרה שחור או לבן, לקשור אותו על המצח, ללפף אותו על השע־רות ולהשחיל את אצבעות הידיים בכפפת־תחרה קצרה או ארוכה.

״וולה״ חופפת לך את הראש
ביתר מקצועיות ובפחות כסף!

״האביב של וולה״
שמפו
ב־30% הנחה

במסגרת מבצע אביב מיוחד לזמן מוגבל, מעניקה ״וולה״ הנחה של 30% על כל סוגי השמפו של ״וולה״.

ל״וולה״ הפתרונות המתאימים לכל בעיות השיער. ״וולה״ מתמחה אך ורק במוצרים לטיפוח השיער, מוצרים המעניקים לו — תודות למרכיב הקרטין שבהם — גמישות, ברק וניחוח נעים.

בכל שמפו של ״וולה״ — ריכוז החומרים החיוניים לטיפוח שיערך גבוה ביותר. כך את נהנית מתמורה גדולה יותר עבור כספך, בתוספת הנחה של 30%.

להשלמת הטיפול — השתמשי במטפחי השיער (Conditioners) של ״וולה״ הכלולים במבצע.

חפשי את הלב האדום על מוצרי ״וולה״ ותזכי גם את בהנחה הגדולה על השמפו והמטפח הנכונים — המתאימים בדיוק לשיערך, במחיר המתאים בדיוק לתקציבך.

~~3,505~~ **2,454** ש״

~~5,025~~ **3,518** ש״

~~3,900~~ **2,730** ש״

ללא סוכר

וולה - המומחים למדע השיער

WELLA

קולנוע

כוכבים

הרגליים משכנעות יותר

הרקדנית בתפקיד של מישפטנית

לפני שש שנים הופיעה על הבד תגלית ארוכת־רגליים, שניכר בהן כי עוד ירבו לדרוך על בימות הקולנוע. אן רייקינג, רקדנית ו־שחקנית תיאטרון, שהופיעה לראשונה בקולנוע בסרט סרט, הדהימה את העין בריקוד מזהיר בכל הג'אז הזה. עיניים ירוקות ענקיות, חוש־הומור שופע ורגליים בלי סוף הסבירו את מקומה הקבוע על בימות ברודוויי עוד לפני התהילה בקולנוע.

למרבה הצער, בסירטו האחרון של בלייק אדוארדס, מיקי ומוד (ראה שעון), רייקינג אינה רוקדת כלל, כי אם מגלמת את אשתו ה־מישפטנית של שדרן־הטלוויזיה דאדלי מור. אף שהקאריירה שלה עומדת בראש מעייניה, היא מאוהבת ללא תקנה בבעלה ומוכנה לסלוח לו כעקרת־בית ממוצעת לכל דבר.

סיטואציה ביגמיסטית. לבד מאמונתה השלמה בבימאי בלייק אדוארדס לא יכלה רייקינג לעמוד בפיתוי ובקסמיו של הפארטנר הראשי שלה, דאדלי מור. מה, לדעתה, עושה את הקסם שאי־אפשר לעמוד בפניו אצל מור, שאינו בדיוק התגלמות סופרמן עלי אדמות? כיצד זה יתכן ששתי נשים מפוכחות נופלות באותה הרשת?

„סיבות רבות לכך," קובעת רייקינג, „ראשית הוא כן מאוד, מקורי מאוד, ובעל מידה עצומה של רוך. הוא כל־כך נחמד גם כלפי אשתו וגם כלפי אהובתו, שאף אחת מהן אינה מסוגלת לכעוס עליו.

„הוא מצחיק מאוד, וגורם לאנשים שבסביבתו להרגיש טוב. וכל אדם הגורם לאחרים להרגיש טוב עשוי להתחבב על כולם בלי בעיות."

האם, לדעתה, מסוגל גם הקהל להאמין בסיטואציה ביגמיסטית כמו זו שבסרט?

„אני מאמינה שהגיבור, כלומר בעלי בסרט, אכן אוהב גם אותי וגם את יריבתי במלוא הכנות. אני גם מאמינה שהשתיים אוהבות אותו ומוכנות ללדת את ילדיו. אני חושבת שזו סיטואציה אמינה, אפילו שהיא נראית כמעט בלתי־אפשרית. גם כשהסרט הופך להיות יותר ויותר

אן רייקינג ב„מיקי ומוד"
שותקת

מטורף, ומגיע למעמד המפורסם של בית־החולים, שם מתרוצץ דאדלי מור באחוז־קדחת בין שני החדרים, שבו יולדות שתי נשותיו, הנושאות את שמו, אך לא יודעות האחת על השניה.

תדריך חובה לראות:

תל־אביב: אמדיאוס, כרמן, היו זמנים באמריקה, מטרופוליס, מאחורי הסורגים, אני הול.
ירושלים: אמדיאוס.
חיפה: מטרופוליס, אמדיאוס, כרמן.

להיוולד בריבוע

2010 (תל־אביב, ארצות־הברית) – **הסרט הזה צריך להיות המשך עלילתי לאודיסיאה בחלל. אם כי, לדיברי הבימאי פיטר הייאמס, ללא היומרות הפילוסופיות שהיו לסרט של קובריק. מדובר כאן במישלחת משותפת, רוסית־אמריקאית, היוצאת תשע שנים אחרי המסע שתואר בסרט הראשון, כדי לברר מה עלה בגורלה של ספינת החלל דיסקוברי שנותרה בשיממונה, אי־שם ליד כוכב־הלכת צדק, ומה קרה לאנשי־צוותה או לפחות לאחרון שבהם, פראנק באומן, שעבר כזכור תהליך מיסטי של לידה מחדש בסוף העלילה הקודמת.**

הבסיס הוא גם, במיקרה זה, ספר של ארתור קאלרק. אולם כפי שהספר הזה תורגם לסרט הוא נראה פשטני ושיטחי למדי. לפי הסרט הזה, כל מה שקרה במסע הקודם לחלל לא היה התמודדות בין אינטליגנציה מיכנית, של מחשב, לאינ־טליגנציה אנושית, אלא פשוט טעות בחזנת הנתונים שלפיהם פעל האל 9000. המפורסם שבין כל המחשבים שהופיעו פעם בקולנוע.

גם שאלות אחרות, כמו שיתוף־הפעולה בין הגושים, זוכות כאן להסבר בנאלי מאותו הסוג. הרוסים מסוגלים להניע כלי־רכב לכוכב המרוחק, אבל האמריקאים הם היחידים שיכולים לקרוא שם את האינפורמציה. לכן, למרות היריבות, מסכימים הגושים להניח את הנשק לזמן קצר. אשר לגורלו של פראנק באומן – זה נותר עדיין במישור המיסטי, כאשר השחקן שגילם אותו בסרט של סטאנלי קובריק, קיר דאליה, מופיע כאן מדי פעם בכל מיני גילים והתגלמויות, ללמד שהוא נמצא

בוב באלאבן: מה קרה להאל?

עתה באיזה מימד אחר, משם הוא צץ כדי להזהיר את בני מינו לשעבר, כי אל להם לדריך במקום שבו עדיין אינם ראויים ורצויים.

כל זה די מפוקפק ומעורפל מבחינה רעיונית, ומה שנותר, אם כן, זהו הצד החזותי. כרגיל, הוליווד שולטת להפליא בכל מיגזר האפקטים המיוחדים, שום דבר לא נחסך כאן כדי להעניק חוויה לעיניים, וכדי להפיח בהרפתקת־החלל מידה של בסיס מדעי איתן ככל האפשר, להגברת האמינות. בשטח הזה אין מי שיתחרה עם האמריקאים. חבל שהאנשים אינם מרתקים ומעניינים כמו המכשירים שהם מפעילים.

ההר הוליד עכבר

מיקי ומוד (מוגרבי, תל־אביב ארצות־הברית) – **אין ספק שזהו המצחיקון העצוב ביותר שילד הבימאי בלייק אדוארדס אי־פעם. מי שעשה את הסאטירה הפרועה מהומה בהוליווד ואת הסאטירה האלגנטית ויקטור ויקטוריה, זקוק כנראה באופן דחוף לזריקות ההצערה של הגברת אסלן מרומניה. שאם לא הסניליות, מה יכול להסביר את בחירתו בתסריט של ג'ונתן ריינולדס לבימוי כבד־תנועה ומסורבל בסירטו האחרון מיקי ומוד?**

הסיפור לא מקורי ביותר, אך אפשרי כנקודת התחלה: שדרן טלוויזיה לענייני־רקק חולם בכל מאודו להיות אב למשפחה מרובת־ילדים, אך אשתו האהובה והנערצת (אן רייקינג) מגורה יותר על־ידי הקאריירה שלה מאשר על־ידי המאגנטיזם של בעלה. בעוד שהיא טסה כשמיזוודת־עסקים בחיקה, מוצא הגיבור ניחומים מוסיקליים ואחרים בזרועותיה של נגנית־צ'לו מקסימה ורומנטית ללא תקנה (אמי אירווינג). כמעט כמו שזה עלול לקרות בחיים, נכנסות השתיים להריון כמעט באותה השעה. אבל שלא כמו בחיים, הגברבר (דאדלי מור) אינו צריך להחליט. הוא יכול, אליבא דתסריטו של ריינולדס, לחיות עם השתיים לכל אורך הריונן, בלי שאף אחת תריח את ניחוחה של השניה, ואפילו להתחתן עם אהובתו, כשהורידה של אשתו רואים אותו בביגדי־חתן ליד הכנסיה ובולעים את הצפרדע

אמי אירווינג ודאדלי מור: מה קרה להם?

המפרפרת שהוא מאכיל אותם, וגם את הצופים התמימים. אם לא ירגישו מבוכה אדירה למראה סצינה עלובה זו.

אומנם יש רגע אחד הגובל בטירוף שאפשר לסלוח לו – כשהשתיים אן רייקינג (החוקית הוותיקה) ואמי אירווינג (החוקית החדשה) יולדות בעת ובעונה אחת בשני חדרים נפרדים לאותו הבעל – אבל הצחקה אחת אינה מולידה מצחיקון שלם.

אן רייקינג (מימין) ב„בל הג'אז הזה"
רוקדת

תל־אביב

★★★★ **אמדיאוס** (לב, ארצות־הברית – מוצג גם במיטשל, ירושלים ובאורה, חיפה) — מי שרוצה להיווכח מה מזכה סרט בשמונה אוסקרים שלמים יכול לעשות זאת בסירטו הנפלא של מילוש פורמן (פרס הבימוי והסרט), להתפעל מן השחקן הראשי מארי אברהם בתפקיד סאלייריי, ומכל הזמעלות האחרות. אחת הפעמים הנדירות שמחזה לא רע הופך לסרט מעולה.

★★★ **היו זמנים באמריקה** (צפון, ארצות־הברית) מחווה של סרג'יו ליאונה לאמריקה של מהגרים, במיקרה זה מישפחות של גאנגסטרים יהודים במשך חמישים שנה. תמונות קולנועיות שאי־אפשר לשכוח ושני שחקנים בראש הצוות — רוברט דה־נירו הטוב כתמיד וג'יימס וודס, ההפתעה של הסרט.

★★★ **מאחורי הסורגים** (תכלת, ישראל) — המפסיד בכבוד של האוסקרים וההישג הגדול ביותר של התעשיה הישראלית. יחסים מתחדרים בכלא בין ערבים ליהודים, ורוח האדם מנצחת.

★★★★ **מטרופוליס** (פריז, גרמניה־ארצות־הברית – מוצג גם בקרן־אור המחודש בחיפה) — גירסה ערוכה מחדש של יצירת־המופת המפחידה של פריץ לאנג משנת 1926. חוויה חזותית מדהימה, העומדת במיבחן הזמן, עם מוסיקת־דיסקו בת־ימינו, מאת ג'ורג'יו מורודר.

תשבצופן השלם הזה 2483

פתרון תשבצופן 2481

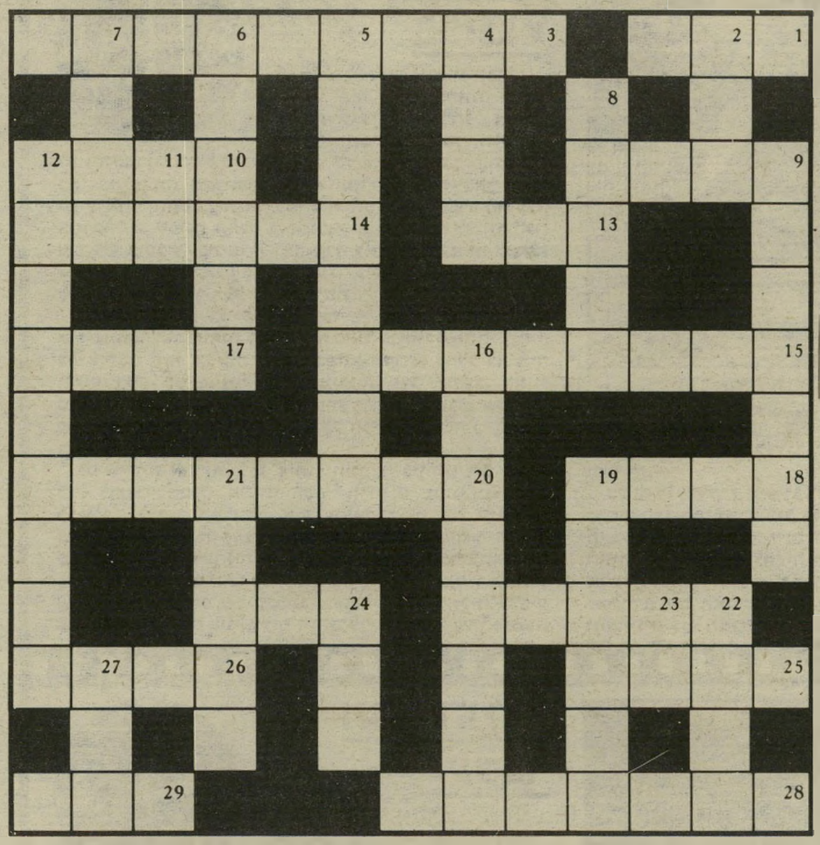
מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. ממרחק כזה הוא עוד יכול לחזור (3)
3. שמענו — המקל הוגף על המפעל בקריה מפני שהשתמשו בחומר גלם גרוע? (4, 5)
9. כלה יהודיה קרה כמו גוש קרח (4)
10. תרגיל בטן זה לא בשבילה, נאנחה חנה (4)
13. מצליח בריצה, כי רגליו גבוהות וחזקות (3)
14. ברקו את חיל המשמר ובהצהרות קבעו — הם חסונים (6)
15. שמענו שהקמח הורד רטוב מהאניה, לכן הלחם דל מאוד (4, 4)
17. זה חורש שהוא מנודה מן הציבור בגלל כישוריו הגבוהים (ה) (4)
18. יגיל קבל שכל (4)
20. הווטרינאר עושה מעט, אבל בהצלחה מרובה (2, 6)
22. למרות הזוהמה כאן, יש אולי נסיך בביצה (5)
24. קוראים לי אביגיל בת נוח (3)
25. רכב שנוסע מעצמו? (4)
26. קוסם למופת, אין מה לדבר (ה) (4)
28. טרגדיה של מחזאי — אחריתו לעג וחרפה (7)
29. פלש למקום תורה (3).

מאונך:

2. כשהתכופף הכרנו את השדרן (3)
4. ברך אותן לשלום במחנה (4)
5. ספירת מלאי של בנאי (5, 3)
6. בגואם שבאוקינוס השקט מעדיפים מגורים אינדיאנים (מ) (6)
7. "..... (מ) עקרה לא ילדה" (ישעיהו) (4)
8. עסוק בתורה ובמשנה, ותבריא (5)
9. הסוציאליסטים לא שמנים! (7)
11. נזם זהב באף חזיר (2)
12. פקודה לעיתון שלא להופיע יותר? (5, 4)
16. הדרן למרגל שרגלו השניה ערה (5, 3)
19. מה עשו לבעל הראש המשר לש? (4, 2)
21. החלקה על התמכרות למשקה (5)
22. פספס הטמבל (4)
23. מעט מזער, פחות מקורט (2)
24. הגול שזעזע (3)
27. קח פרח ושב למטה (3).

הווי

מכל מלמדי השכלתי

לונדון נדהמו אנשי־עסקים, רו־אי־חשבון ועורכי־דין ישראליים, שנתכנסו שם לסמינר בנושא הקטנת נטל־המסים על־ידי הקמת חברות בינ־לאומיות, כאשר גילו כי בין הנוכחים גם הפשל"ם (פקיד־שומה לחקירות מיוחדות) מתל־אביב ויועצו המישפטי.

★ ★ ★

יד ימין ויד שמאל

ירושלים מכרו אנשי האגף ה־מיסחרי של הטלוויזיה את החסות למישדר שהוקדש לבעיות דיאטה ליצרן־נקניקים ואת החסות למישדר, שבסיומו הופיע זוג מתאבדים שרוצץ על מיזרן, ליצרן־מיזרונים.

★ ★ ★

אין סופו

צה"ל הודו אנשי־המחשבים, כי המחשבים שבהם משתמש הצבא הם אומנם מן הסוג החדיש ביותר, אך בתוכנה שלהם לא מצויות חמש האו־תיות העבריות הסופיות, והן מודפסות בצורתן האמצעית בלבד: כ, מ, נ, פ, צ.

★ ★ ★

מה אתה אומר, שטקר?

ירושלים הודה אחד הנאשמים במישפט אירגון הטרור הייהודי, כי רכש, בשעתו, ארבעה שעוני־שבת כדי להפעיל בעזרתם חומר־נפץ באוטובו־סים ערביים. חזר בו ברגע האחרון והרכיב, במקום זה, את השעונים בארבע דירות בקריית־ארבע, וכך חזרו השעונים לייעודם המקורי — כש־עונים לכל דבר. המפעילים או מפסי־קים את החשמל בבתיהם של חרדים ביום השבת.

★ ★ ★

תפריטראפיה

ירושלים הסבירו שני משתתפים בתחרות טבחים באחד ממלונות־היוקרה בבירה כיצד הגיעו לתחרות: האחד חלם על מתכון של עוף מטוגן ולמחרת קרא הודעה בעיתון על התחרות והשני, טבח בקיבוץ גלילי, בא מתוך תיסכול על שאין חברי המשק מסכימים שהוא יחליף את התפריט הקבוע, והם עומדים על כך שיגיש את אותו התפריט יום אחר יום.

★ ★ ★

שברו את הכלים!

ירושלים הביאו אנשי קליטה, המטפלים בעולים מאתיופיה, ראיה נוספת ליהדותם של אלה: הקפ־דתם על דיני ישראל מגיעה לכדי כך שהם הודיעו, כי ערב פסח ישברו את כלי־האוכל, שבהם הוגש להם מזון חמץ במשך כל החודשים האחרונים והם יעמדו על כך כי כלים אלה יוחלפו לקראת הפסח, בכלים חדשים.

★ ★ ★

אי בודד באופק

ירושלים הודה פקיד בנק יש־ראל, כי ברשימת מטבעות־החוץ, שעליהם חלים חוקי־ההגבלה המקובלים בארץ, מצויים 22 מטבעות קשים בלבד, ולא כלולים בה הדר־לארים של איי־באהאמה, שהם שווי־ערך לדולארים האמריקאיים כמטבע עובר לסוחר, ובכך הם הפכו לאפיק חוקי להברחת הון מן הארץ.

שולה
ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך גורג' 89
טלפונים:
284919
295318
השתלת ציפורניים

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
הצלחה מובטחת

דיאנה
● קורסים מקצועיים ברמה גבוהה ל:
● ספרות נשים • קוסמטיקה ואפור • פדיקור • מניקור
● אפילציה (הוצאת שיער לצמיתות)
● מכון ליופי וסלון תסרוקות חדישים ל:
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים
טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות ובשעות.
תעודות למסיימים והכנה לבחינות
הסמכה ממשרד העבודה
30 שנות נסיון והישגים בהדרכה מקצועית
3 שנים ברציפות 1984
בעוף בחי ספר לספרות נשים
ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4)
229388, 226066

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט
ויזה
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

מדוע יתד? כדי להציג תמונה יותר מלאה של המציאות החברתית.
בגליון: דויד לוי לא הועיל לבית־שאן ● את מי משרתת הטלוויזיה הלימודית ● הפרימיטיבים באים, הפרימיטיבים באים ● אינטרסים אישיים במסווה של "טובת החברה".
להשיג בתיבת־דואר 44923, חיפה
יתד

מעבדות לחירות וחוזר חלילה

פסח. פרעה, משה בתיבה, מצות, קניידלך, 20 יום חופש לילדים, נקיון כללי, מתנות, לילי־הסדר, מישפחה נעלבת, פיתות ביפו, אורחים מחוץ לעיר. יש לכם אולי משהו חדש? אין לכם? אז גם לי אין.

כל שנה אותו הדבר בדיוק, אלא שמשנה לשנה זה נעשה מהיר יותר ומתוחכם יותר.

למשל: הנקיון. פעם זה היה להוריד את כל הווילונות, לכבס, לעמלן, לגהץ, לתלות, לרחוץ את כל החלונות ואת כל התריסים, להוריד את כל התמונות, לרחוץ את הקירות, לשפשף את המיסגרות, להוציא כל ספר מהספריה, לאבק אותו, להחזיר למקום, לרחוץ ארונות־מטבח, להחליף את הניירות, לדפוק שטיחים על ראשי השכנים, לצעוק ולריב, לקנות דגים, להרוג, לטחון, להעביר במסננת, לעשות כדורים, לבשל, לעמוד שבועיים במיטבח, לבשל, לערבב, להשחים... לא שנגמרו לי תיאורי־הזוועה, רק שהתעייפתי מעצם איזכורם.

ועכשיו? פסח זה צחוק־ילדים לעקרת־בית מודרנית. עקרת־בית מודרנית היא זאת המשאירה הכל לרגע האחרון. תאמינו לי, אני יודעת.

ובכן, קמים ב־8 בבוקר. שותים קפה, קוראים עיתון ושמים איזה אריק אינשטיין או מתי כספי על הפטיפון, שיעבור קצת. אוספים את הילדים שלא הלכו לבית־הספר, מפאת החופש, ומסבירים להם שבשביל להביא את חג הפסח, הם צריכים לדעת את הפירוש המדוייק של „עברים היינו לפרעה במצריים". לפני שהם מבינים שזו המצאה של האמא שלהם, תוקעים לילד אחד ביד פאן שערות ואומרים לו ללכת ולייבש את השיער של הספרים בסיפריה. המטומטם הקטן חושב שזה מצחיק, ותוך 10 דקות הספרים שכחו שהיה עליהם אבק של שנה.

בינתיים ממנים את הילד השני לזבלן ראשי והוא מוריד את כל חבילות־הזבל שהצטברו במשך השנה, ושנוהגים לקרוא להם רכוש. המאבק גמר את עבודתו, ולפני שהוא מספיק להבין מה קורה, נותנים לו ביד שואב־אבק ואומרים לו „סע!"

בינתיים העקרת בעצמה עושה קצת ספונג'ה (אקדמיה, איפה אתם?) רחיצת־חלונות ועוד אי־אלה דברים רטובים, כדי שהילדים לא ישחקו במים ולא יקבלו דלקת־ריאות, חס וחלילה.

כשהחדרים כבר יבשים, מחזירים הילדים את הרהיטים למקום ותולים את התמונות.

הפסקה. קפה, שוקו, עוגיות. שיחה על עבדות וחרות, החלפת התקליט.

נשאר המיטבח. ילד־אלף מוציא את כל הכלים מהארונות, אמא עוברת על הפורמייקה בעזרת מטלית לחה, וילד־בית מחזיר הכל למקומו. בינתיים מורידה האמא את כל וילונות הניילון, בגלון ושאר הפלסטיקים הבלתי־מתקמטים, וביד אמן דוחפת אותם לתוך מכונת־הכביסה. לחיצה קלה על הכפתור והחשמל מכבס בעצמו. בזמן הכביסה הילדים קצת רבים כדי לחזור לנורמליזציה, אבל האמא לא שמה לב, כי היא בדיוק עורכת את רשימת־הקניות לליל־הסדר.

ב־1 בצהריים תמו ההכנות לחג, פחות או יותר. אין אוכל בבית וחבל ללכלך שוב את המיטבח, אז הולכים למיסעדה ובדרך עוצרים בסופרמרקט ובעזרת הרשימה קונים הכל ומבקשים שישלחו את זה הביתה. עוד 500 שקל, ביג־דיל.

אחרי־הצהריים שולחים את שני הילדים לטייל עם אבא שלהם ונכנסים למטבח לבשל ארוחה־חגיגית לליל־הסדר. הסיפור הזה שהבי־שול לליל־הסדר לוקח שבועים הוא לא אמת. המציאו אותו האמהות שלנו, שהדרך היחידה שלהן להשיג סימפטיה היה לספר כמה קשה הן עובדות וכמה הן עייפות מזה. כבר בשנה שעברה העברתי לכם תפריט־בזק לארוחת־חג, וממיכ־תבי־התודה שקיבלתי אני מסיקה שגם הפעם אתם מעוניינים שבמשהו כזה.

בבקשה:

מנה ראשונה — דג אמנון ברוטב לימון;

מנה שניה — מרק־עוף עם כופתאות;

מנה עיקרית — בשר אפוי עם תפוחי־אדמה אפויים;

תוספות — קישואים, סלט גזר ואננס, סלט חסה;

מנה אחרונה — תות־שדה שיכור;

מנה אחרונה־אחרונה — „עוגת עלית את אפית" כשרה לפסח וקפה.

אופן ההכנה (לשמונה סועדים):

לארבעה רגי אמנון בינוניים חותכים את הזנב והראש ווזורקים לזבל או נותנים לחתולים. את מה שנשאר מהדג חותכים לשתי מנות. בסיר שטוח מחממים קצת שמן. כשהשמן חם, בוזקים עליו כף קמח, כוס וחצי מים ומערבבים מהר־מהר. מוסיפים מלח ומכניסים את חתיכות־הדג לרוטב שנוצר. מבשלים על אש קטנה כ־10 דקות. מורידים מהאש, מוסיפים הרבה פטרוזיליה קצוצה ומכניסים את כל הסיר למקרר עד להגשה. בזמן ההגשה מקבל כל סועד חתיכת דג, קצת רוטב וחצי לימון, לסחוט אותו על המנה.

איך עושים מרק־עוף תלמדו אצל מישהו אחר. אני לא אעשה צחוק מעצמי.

הבשר: קונים בסופרמרקט בשר שנקרא „פאלש־פילה", ושהוא זול בחצי מהפילה האמיתי. מורחים את כל החתיכה בחרדל ומכניסים לגרילר. כל רבע שעה מסובבים קצת. זמן האפיה תלוי בכמה אפוי אתם רוצים שהבשר יהיה. חתיכה של קילו וחצי בערך שעה ורבע, אבל אל תתפסו אותי במילה ותנסו. אגב, את תפוחי־האדמה אפשר לשים ליד הבשר, כשהם עטופים בנייר־כסף. הם יהיו מוכנים ביחד.

את הקישואים תפרסו לפרוסות בעוביו של חצי סנטימטר, כולל הקליפה. לחמם קצת שמן בסיר רחב ושטוח, לזרוק עליו את הקישואים ומדי שתי דקות לערבב בכף־עץ. אחרי חמש־שבע דקות הם אכילים ולא קווצ'ים. אפשר להוסיף להם רק מלח ושום כתוש, אפשר שמיר ואפשר נענע. זה הכל.

סלט־הגזר הוא משגע באמת. למרות שהמר־כיבים שלו נשמעים משונים. קילו גזר מרוסק, חצי קופסת אננס, חתוך לחתיכות קטנות, 50 גרם קוקוס טחון, שתי כפות מיונז מעורבבות בשתי כפות לבן. מערבבים הכל ביחד ומגישים ליד הבשר.

תותים: קונים קילו תות, אבל לא אלה שנראים כמו אמנות קונצפטואלית, אלא תותים שנראים כמו שפעם תותים היו נראים. רוחצים וחוצים כל אחד מהם לשניים. משכיבים אותם לנוח כשעה בתוך קערת־זכוכית המכילה חצי כוס ליקר לפי הטעם שלכם, כף סוכר ושלושה מסמרי ציפורן. אפשר להגיש את התותים הרטובים לבד ואפשר לשפוך עליהם קצפת מתוקה.

בקשר לעוגת־עלית וקפה, תשברו את הראש לבד.

שיהיה לכם בתיאבון ואל תאכלו יותר מדי.

מה עוד נשאר? מתנות? מי שטרח והקדיש מחשבה וקנה כבר מזמן, לא צריך אותי. העצות שלי זה לעצלנים שתמיד נזכרים ברגע האחרון. לשכנים טובים שמדי פעם עושים טובה, אפשר לקנות בקבוק־יין או בקבוק־ליקר תוצרת־הארץ, אפשר בונבוניירה, או מגש תותים. זה מה שנקרא אצל החסכוניים „תשומת לב".

לעוזרות, מטפלות וכל שאר הבאים איתנו בקשרי־עבודה אני מציעה צ'ק. ביררתי, הם אוהבים את זה מאוד.

אם אתם מוזמנים לליל־הסדר אצל החברים, צריך משהו למארחת. בסופרמרקטים מוכרים עכשיו חבילת־קרטון, המכילה 20 פילטרים ממולאים בקפה טעים. רק להניח את הפילטר על ספל ולשפוך מים רותחים. 2,500 שקל. מתנה זולה ומקורית. אם זה זול מדי, אפשר סלסלה של פירות מיובשים או משהו למיטבח או אפילו הגדה של פסח, שכל פעם חסרה אחת מהן. הגדות יפהפיות נמצאות למכירה בחנויות הספרים ומחירן מתחיל ב־3,000 שקל ונגמר באין סוף.

להורים הפרטיים שלנו קונים תמיד את מה שהם מבקשים, כי אחרת הם נעלבים. אמא שלי, למשל, אוהבת מפות־שולחן. יש לה כבר 30 אלף מהן, אז שתהיה עוד אחת.

זהו, הגענו. מתנות לילדים. הגמדים האלה לא מבינים מה זה שחיקה ומה זה יתרות־המטבע. הם רוצים סחורה בחג. הנה מה שאני בחרתי הפעם לשמח את לבבכם:

● בול פגיעה תוצרת אורדע. מישחק המזכיר את מישחק־הצוללות שאיתו בילינו חלק מילדותנו. החלק המהנה במיוחד הוא הניחוש איך משחק הירייב ואיך לדפוק אותו. אם זה לא מחנך לחיים, אני לא יודעת מה כן. לילדים מגיל 6 ומעלה, לפי דעתי.

● מישחק חשבון זכרון 5×5 תוצרת מיש־חקי־יצירה. המישחק מורכב מכרטיסי תרגילי־חשבון ומכרטיסי פיתרון־התרגילים. שצריך להתאימם האחד לשני.

● סיפורים לפני השינה. בהוצאת עם עובד. 18 סיפורים קצרים מאת ילן־שטקליס, חוה שנהב, נורית זרחי, ע' הילל, נירה הראל ועוד. אותיות גדולות ומנוקדות, שילד בחופשת הפסח של כתה אלף כבר מסוגל לקרוא בעצמו, וזו מתנה בפני עצמה.

● ספר חדש לאוהבי פוצ'ו, האח הקטן והאמיץ של איה הג'ינג'ית. הוצאת מסדה. יומנו של עימנואל השובב, הבטלן, הסתום והפסיכי, שכל חייו סובבים סביב אחותו איה. הילדים הפרטיים שלי מצאו כמעט בכל אחד מפירקי־הספר משהו משל עצמם. וזה מה שילדים אוהבים בספרים, אני חושבת.

זה הכל להפעם. פינת בן־יהודה ופינת הקמצן נדחו לשבוע הבא, בגלל קדושת־החג.

דניאלה שמי

מרים בנימיני

מזל החודש:

טלה

הצרות של ראש־השנה האסטרולוגי

ראש השנה האסטרולוגי חל ב־21 במרס, עם כניסת השמש למזל טלה. מזל זה הוא הראשון בגלגל. השנה החדשה מתחילה עם בוא האביב. במקורות היהודיים – בתורה, במישנה ובתלמוד – מוזכר שראש השנה חל באלף בניסן, זה למעשה התאריך שבו חגגו בעבר את תחילת השנה.

היום שכחו את התאריך ואת משמעותו. ההגיון וההרגשה אומרים, שכאשר בא האביב, העולם כאילו נולד מחדש. ראש השנה באלף בתשרי נחוג בתחילת הסתיו, את ראש השנה הכללי, לפי ספירת הנוצרים, חוגגים בחורף, כשהכל זקן ומשאיר טעם של עייפות וחוסר־מרץ.

מזל טלה נחשב לתינוק של גלגל המזלות. אופיים, התנהגותם ודרך־חייהם של ה־טליים מזכירה התנהגות של תינוק, הרוצה לספק את מאוויו כאן ועכשיו. כושר־היצירה שבו הם מבורכים ומזכיר את הילד שעדיין לא התקלקל ואין עליו מעצורים של דעת־קהל – הוא עושה מה שהוא מרגיש, והתוצאות מדברות בעד עצמן.

המזלות של האביב נחשבים למזלות הילדותיים. גם המזלות של הקיץ עדיין שייכים לקריטריון זה. המזלות של הסתיו חופפים את גיל־העמידה. מזלות החורף – את הזיקנה. בחורף נמצאים אותם האנשים שלמדו מהניסיון של המזלות שקדמו להם. הם חשים יותר מחוייבות כלפי הכלל, ואינם יכולים להתרכז רק בעולמם הם.

אם ראש השנה חל ב־21 במרס, זה כמעט מתבקש מאליו לתת סקירה כללית על השנה האסטרולוגית החדשה. מה אופיה, מתי מתאים לעשות מה באותה שנה, המתחילה במזל טלה המסתיימת במזל דגים?

החודשים מרס־אפריל של שנת 1985 הם אולי החודשים הקשים והמאכזבים ביותר, בעיקר במיספר שטחים, וחבל שדווקא בתקופה זו אתם די מבולבלים. מצד אחד אתם מוקפים באנשים האוהבים אתכם ומעוניינים בחברתכם, מצד שני יש יותר מדי אי־הבנות, ויכוחים ו־אי־הסכמה ביניכם ל־בין הסביבה. הסכסוכים העיקריים, הם עם בני משפחה, ועדיף בי־מים אלה לבלות מחוץ לבית. פגישות מיקריות עשויות להביא להיכרו־יות חדשות או מתחדד־שות. בשטח הרומנטי אתם מאוד קוסמים למין השני, אבל אין סיכוי לקשר יציב כעת.

* * *

בתקופה זו אתם חשים חוסר־סבלנות להמשיך בשיגרה. אתם חייבים למצוא איזו דרך לשינויים. במקום שבו אתם עובדים עלול לפרוץ ויכוח עם אחד העובדים. כדאי לוותר ולא להתעקש – מאוחר יותר תמצאו הזדמנות יותר טובה להשליט את רצונכם. פגישות עם אנשים חדשים יביאו לקשרים ממושכים. הנ־סיבות שבהן אתם נפג־שים, הן די מוזרות. פעילות ספורטיבית אינה טובה, הגב רגיש ועלול לגרום לבעיות.

* * *

בימים אלה אתם נהנים מפופולאריות ומפגישות עם אנשים מהעבר הרחוק. קישרי־חיבה חדשים עשויים להיווצר, ואלה יוסיפו עניין רב ויביאו לשינוי רצוי ביותר. בני הזוג אינם שבעי־רצון, אך יהיה עליכם לארגן את העתיד כשהקא־ריירה שלכם עומדת בראש מעיינכם. ה־4 וה־5 בחודש יהיו נעי־מעיינים, לא נוחים ועלולים לגרום למתי־חות. המצב שוב משתפר ב־8 וב־9 בחודש.

השנה, כבר בתחילת השנה, מיספר כוכבים נכנסו להילוך אחורי – מה שמסמל התחלה קשה. זה לא אומר שכל השנה תהיה קשה.

בראש וראשונה כדאי להזכיר את כוכב ונוס, הנמצא בנסיגה בימים אלה, אנשים מרגישים את ההשפעה במישור הריגשי. אי־הבנות בקשרים רומנטיים, מריבות יותר מהרגיל וכבה הערה קטנה מקבלת פרופורציה מוגזמת, והופכת לעניין שלם. אפילו במישפחות שבהן יש חיים הרמוניים נוצרות בעיות, חיכוכים וחוסר־חיבה. קישרי־ידידות שנמשכו שנים רבות מתערערים לפתע. את הקשיים האישיים קשה להעריך בצורה אובייקטיבית, וכל ביקורת גורמת לתוצאות מרחיקות־לכת. היחסים מתוחים והניתוקים לא מאחרים להגיע. עדיף לחכות כמה זמן לפני שמסיקים מסקנות מהירות. קשרים המתחילים כשוונוס בנסיגה אינם מחזיקים מעמד, ורצוי לא לקבוע תאריך־נישואין באותה תקופה. הזמן אינו מתאים לפגישות עיסקיות וראיונות ראשונים. בשטח הכלכלי היציבות מתערערת. אסור לבצע שינויים. כדאי פשוט להמתין שוונוס תחזור לכיוון הנורמלי – זה יקרה ב־26 באפריל 1985.

עד ה־26 באפריל לא כדאי להתחתן – כי קשר כזה לא יחזיק מעמד

כוכב מרקורי הצטרף גם הוא לוונוס ונמצא בימים אלה בנסיגה. נסיגה כזו מדברת על צרות בתיקשורת. שיחות־טלפון ומיכתבים מגיעים באיחור, טלפונים מתקלקלים, עיכובים, דחיות ותקלות בנסיעות, חפצים נעלמים, תעודות וכספים ורכוש נגנבים, קשה לתכנן תוכניות ועדיף שלא לחתום על חוזים ועל מיסמכים חשובים. מאוחר יותר, אחרי שמרקורי יתיישר, יזדמן משהו טוב יותר.

כוכב נוסף שעלול לגרום לבעיות הוא מרס. מיקומו משפיע בצורה חזקה על תאונות־דרכים, על פיגועים ועל אבידות ברכוש ובנפש. עם כניסתו של מרס למזל שור, השנה בחודש מרס, שמענו על אסונות כבדים בלבנון ועל תאונות דרכים קשות. הזוויות שנוצרו בין כוכב מרס לפלוטו היו הגורם העיקרי. בין ה־14 באפריל וה־27 בו שוב יהיה מצב מסוכן, כשמרס יימצא מול סטורן ויעבור למזל תאומים. בתקופה זו יהיה חשוב להשגיח בשבע עיניים ולהימנע מלהסתכן, אם רק אפשר.

מצב מסוכן יתקיים שוב בין ה־15 במאי עד ה־23 בו. כוכב מרס ניצב מול אוראנוס. באסטרולוגיה זה מצביע על תקופה קשה.

רעיונות חדשים יתעוררו בתקופה זו, והרצון לשנות ולחדש יהיה חזק. זה יתבטא בעיקר בתחום העבודה: אתם עלולים להסתכסך בגל־לל התעקשותכם. אבל מאוחר יותר יתברר שטעיתם. השאירו את המצב כפי שהוא. ה־4 וה־5 בחודש נראים רו־מנטיים ומלהיבים במ־יוחד, אולם קשרים המ־תחילים באותם ימים אינם עתידים להחזיק מעמד – רצוי לא לבנות תוכניות לטווח ארוך. הזדמנויות חדשות, ב־8 וב־9 בחודש.

* * *

בימים אלה עליכם להיות זהירים מתמיד, ביחוד כשמדובר על נסיעות וטיולים. אינכם חזקים במיוחד וזקוקים למנוחה ושינה. יותר מדי מאמץ עלול לאלץ אתכם להישאר בבית, בגלל הרגשה לא טובה. מתחת לפני השטח מת־רחשים דברים חשובים, עליכם לגלות עירנות בעיקר במקום שבו א־תם עובדים. כי משהו חותר תחתיכם, וחשוב לגלות זאת בזמן ולפעול. בשטח הרומנטי אתם שופטים לא נכון את מה שקורה.

* * *

בשטח העבודה העניינים די יגעים, אתם נוטים להתפרץ ולהתרגז על עמיתים, והפעם הצדק לצידכם. רצוי לשוחח עם הממונים, הרואים בכם ידידים. ה־4 וה־5 בחודש יהיו מפתיעים, בעיקר בת־חום הרומנטי. פגישה מקרית תביא להתרג־שות רבה. אולם ב־8 וב־9 בחודש, יתברר שהציפיות היו גדולות מדי. ב־6 וב־7 בחודש רצוי לוותר על נסיעות וטיולים, או לפחות להיות מאוד זהירים. צפויה הנאה מנסיעה.

תחום הקאריירה מעסיק אתכם בימים אלה. אתם מסתכסכים עם אנשים שלמילה שלהם יש השפעה על המשך הקאריירה שלכם. נר־אה שכל מה שאתם אומרים, אינו מתקבל נכון, ומבינים אתכם לא כפי שהתכוונתם. עדיף לדחות שיחות חשובות או החלטות דראסטיות. בתקופה זו רצוי להת־רחק מעט, לקחת חופ־שה, לבלות עם המיש־פחה ולנוח. ידידים הרוצים לבוא לעזרתכם – כוונתם טובה, אולם הם עלולים לקלקל.

* * *

אתם עסוקים מאוד בימים אלה, אולם עוד השבוע תתבשרו על נסיעה קרובה לחו"ל. הצעות מלהיבות ומע־יינות יושמעו באוזניכם. עדיף שלא לענות כעת תשובה מחייבת. המ־תינו כשבועיים, ואת תשובתכם עדיף לתת בכתב מאוחר יותר. בשטח הכספי צפויה הפתעה ב־3 בחודש. טיולים ונסיעות יהיו מהנים מאוד ב־4 וב־5 בחודש. ה־6 וה־7 יהיו קשים, עלול לפרוץ סיכסוך מישפחתי. נסו להסביר את עצמכם.

* * *

התקופה אינה קלה. מצב הבריאות שלכם או של בני־מישפחה אחרים, מעורר דאגה ואינכם מתפנים לעיסו־קים אחרים. נושא הבריאות דורש מכם זמן יקר. ה־4 וה־5 בחודש טובים מהבחינה הכספית, תוכלו ליהנות מסכום כסף או ממתנה יקרה. ה־6 וה־7 בחודש אינם מתאימים לנסי־עות, אך אם אין ברירה – לפחות תהיו מאוד זהירים בנהיגה או בחציית־הכביש. ב־8 וב־9 בחודש תצטרכו כנראה, להישאר בבית.

השבוע מתחיל בכמה קשיים. דברים שונים אינם פועלים או מתקלקלים בביתכם. בדיוק בזמן הבלתי־מתאים, תצטרכו לחפש מישהו שיתקן את הקילקול. קרוב־משפ־חה מארץ אחרת עשוי להפתיע אתכם, וזה יביא לשיפור היחסים ביניכם לבין בני־משפ־חה אחרים. ה־4 וה־5 בחודש חשובים מאוד מבחינת הקאריירה. ה־בעיות הקאריירה מעסיקות אתכם ואתם מתלבטים, אולי כדאי לשנות משהו בעבודתכם? רצוי לא לעשות שינויים פתאומיים, אך אין ספק שהגיע הזמן לחשוב על שינוי. ב־4 וב־5 בחודש יהיו מפגשים מעניינים, ואולי אף יתחיל רומן חדש. ב־6 וב־7 בחודש יהיו מתוחים, ויש להיזהר מתאונות. ב־8 וב־9 בחודש יהיו מוצלחים יותר.

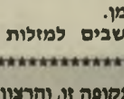
* * *

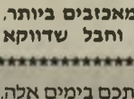
בזמן האחרון אתם חשים אי־שביעות־רצון. יותר מדי עומס מוטל עליכם, וכמה שאתם מנסים להשתחרר – בכל פעם צצים עיכובים ממקומות לא צפויים. ה־4 וה־5 בחודש נראים מעייפים במיוחד. אתם עלולים לסבול מבעיות בריאות – הקפידו על שעות שינה. ה־6 וה־7 גם הם אינם קלים. תהיו מתוחים וקרוב לוודאי שבלי כוונה תסתכסכו עם האנשים הקרובים והחשובים לכם. ה־8 וה־9 בחודש נראים טובים יותר.

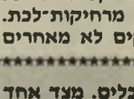
* * *

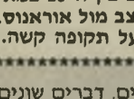
בימים אלה אתם די חשים את עצמכם, ומעוניינים לעשות משהו בשבילכם. ה־4 וה־5 בחודש יהיו מוצלחים, ויביאו הזדמנויות חדשות. ב־6 וב־7 בחודש יהיו מתוחים, ויש להיזהר מתאונות. ב־8 וב־9 בחודש יהיו מוצלחים יותר.

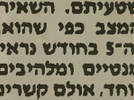

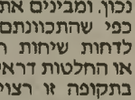

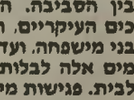

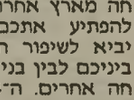

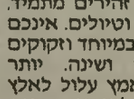

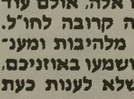

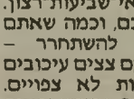

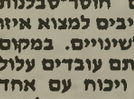

שידור

מאחורי המירקע

במקום יומן השבוע

יומן השבוע בוטל, כידוע. בינתיים עובר **מיבה לימור** על תוכנית חלופית ליומן שתשודר, כנראה, ביום החמישי בערב, ותהיה בעלת מתכונת קצת שונה מן היומן ששודר במשך 17 שנה.

בהנהלת הטלוויזיה הועלתה הצעה לגבש תוכנית חדשה ליום השישי בערב, שתהיה מורכבת מראיונות, כך שבכל ערב־שבת יופיעו שני מראיינים על המירקע.

ההצעה הופנתה **לשימעון טסלר** והוא פנה **לדן רביב**. היושב כבר חודשים רבים מובטל מאונס, אל **יעקב אחימאיר** ואל **ישראל סגל**.

אחימאיר אמר שהוא מוכן לראיין, אך אינו מוכן שהשתתפותו בתוכנית זו תבוא על חשבון עבודתו ככתב פרלמנטרי בכנסת. הוא טען שהוא אוהב מאוד את עבודתו בכנסת ואינו מוכן להתפטר ממנה לטובת התוכנית החדשה.

סגל עדיין לא נתן תשובה לפניה.

התוכנית אמורה לעלות על המירקע בתוך שבועות ספורים.

בעד ונגד

עובדים במחלקת־החדשות של הטלוויזיה מתחלקים לשתי קבוצות — בעד **יוסף בראל**, המנהל הממונה, ונגדו.

קבוצה שלמה של כתבים בכירים החליטה לעבור בשיתוף פעולה עם בראל. הם מאוד מאושרים מהחלטתו להחזיר את יומן השבוע אל המירקע. הם טוענים שהוא פועל בקצב להבראת הטלוויזיה ושעריך שיעמוד בראל בראש ה־ טלוויזיה, מאשר מישהו אחר.

קבוצה שניה של עובדים בכירים טוענת, שאסור לתת לבראל להתבסס בכיסאו, מכיוון שהוא נוהג בשיטות בלתי־אתיות, שהביא איתו מן הטלוויזיה הערבית. עובדים אלה טוענים, שבראל „קנה" את כל הלוחמים הגדולים של מחלקת־החדשות בכך שנתן להם זמן־מסך והחליט לצאת בסידרה של הפקות חדשות. אבל, אומרים אותם עובדים, תוכניותיו של בראל אינן עולות בקנה אחד עם התקציב המצומצם של הרשות. מכיוון שבראל מונה לשלושה חודשים, הוא יגמור, כך טוענים העובדים, את כל תקציב־ ההפקות של הטלוויזיה בשלושת החודשים האלה. מתוך גישה ש„אחריו המבול".

לא האפילו את המסך

• אגודת־העיתונאים קיבלה השבוע החלטה, ל־ פיה יאפילו עובדי הטלוויזיה את המסך למשך דקה ביום השישי בערב. זכר לביטולו של יומן השבוע.

היום השישי בערב הגיע והמסך לא הואפל. לא היתה דקה דומיה. מסתבר שאנשי וועד עובדי עיתונות־הפקה בטלוויזיה החליטו שלא לבצע את החלטת האיגוד הארצי.

החלטתם נבעה, בין השאר, מן הפחד ש**אורי פורת**, מנכ"ל הרשות, יסגור את הטלוויזיה לחלוטין. לפי החלטת הוועד־המנהל מלפני כמה חודשים, יש בידי המנכ"ל סמכות להחליט לסגור את הטלוויזיה אם העובדים ינקטו צעד על המסך.

ביום השישי שעבר, כאשר האפילו העובדים את המסך לדקה, החליט פורת להתעלם ממעשה זה שלהם. אך היה ברור שבפעם הבאה לא יעבור המעשה בשתיקה.

מאחורי המיקרופון

ימישך או לא ימשיך?

השמועות במיסדרונות הרדיו עקשניות לגבי **גידעון לב־ארי**. מנהל קול ישראל. לפני כמה חודשים הודיע לב־ארי לכל מקורביו שהוא אינו מתכוון להמשיך קדנציה שלישית בתפקידו. בימים האחרונים מתגברות השמועות האומרות שלב־ארי בכל זאת ישאר עוד זמן־מה גם אחרי סיום הקדנציה.

במאי תגמר הקדנציה השניה של לב־ארי. לפני שבועיים קרא לו לשיחה **יצחק נבון**, שר־ החינוך והשר הממונה על רשות־השידור, וביקש ממנו להשאר בתפקידו. נבון נימק את בקשתו בבלגאן שישנו לגבי המיכרז על בחירת מנהל הטלוויזיה. שישפיע גם על המיכרז לבחירת מנהל־הרדיו. הוא גם אמר לו, כך השמועות, שיש כוונה להחליף את **אורי פורת**, מנכ"ל־הרשות, ולמנות במקומו את לב־ארי. הוא הסביר ללב־ארי שיהיה יותר קל למנות אותו כמנכ"ל אם יהיה בתפקיד מנהל הרדיו, שהוא קרש־קפיצה מצויין, מאשר לקחת אותו מתוך תפקיד אחר ברדיו.

לב־ארי הבטיח לנבון שיחשוב שנית על כוונתו לפרוש.

צ'קים פתוחים

את שכרו של עורך־הדין **מיכאל חשין** ואת הגשת הבג"ץ נגד הרמטכ"ל מימנו עובדי גלי־ צה"ל מכיסם. 30 העובדים העומדים מאחורי הבג"ץ, ושהם עובדים אזרחיים, נתנו כל אחד שלושה צ'קים פתוחים.

על הבג"ץ עצמו חתומים עשרה עובדי מחלקת־החדשות: **יוסי עוזרד** (מנהל המחלקה), **יעל דן, עוזי סרנקל, עדי טלמור, אורי פז, ירון וילנסקי, מיכה סרידמן, שאול סתיו, זאב חספר** ו**ארי מילשטיין**.

אליהם הצטרפו שלושה עובדים מייצגים ממחלקת־התוכניות: **שמואל** („אוקון") **נחוש־ תן, דני וסלי** ו**יוסי עבאדי**.

אל עובדי גלי צה"ל הצטרף גם **דויד מנע**, חבר מליאת רשות־השידור, והוא אף תרם מכספו בדי לממן את הבג"ץ.

תאונה בשער התחנה

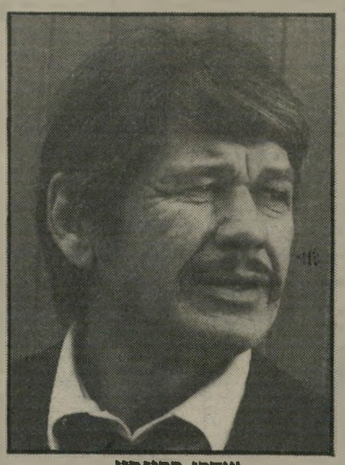
סוגיה חשובה הועלתה בישיבה שקיימו חברי הוועד המנהל של רשות־השידור ושניים מחברי־ המליאה בחדרו של **רון בן־ישי**, מפקד גלי־ צה"ל. מה יקרה אם שני אוטובוסים יתנגשו ליד תחנת גלי צה"ל ביפו, האם אירוע כזה הוא חדשות לגבי התחנה או לא?

אז הסתבר שאירוע כזה יכול להיות משודר בתחנת גלי צה"ל רק אם יעבור דרך הטלפרינטר של המערכת, ואז יהיה מאוחר מדי.

מנהל לב־ארי
קרש־קפיצה

הסרט נעלם

שחקן ברונסון
לא היה תרגום

בטלוויזיה, בשיקופיות הנקראות תחת הכותרת „מחר נשדר", הודיעו שביום הרביעי ישודר הסרט אקספרס **לגיהינום. מישהו טרח אפילו להראות על המירקע שיקופית מן הסרט, עם תמונתו של צ'רלס ברונסון, הכוכב, המשחק את התפקיד הראשי. אך ראה זה פלא: היום הרביעי הגיע, מישדר מוקד הסתיים ועל המירקע התחילו להקרין סרט אחר לח־ לוטין.**

מסתבר שלקראת זמן שידור הסרט המתוכנן, גילה מי שגילה שהחלק שעליו תרגום הסרט לעברית פשוט נעלם. כאי־ לו בלעה אותו האדמה.

בעוד מישדר מוקד **בעיצומו, אותת יאיר שטרן, מנהל מחלקת־החדשות, לניסים מישעל, עורך מוקד, וביקש למ־ שוך עוד כמה דקות את השידור. כדי שהאחראים לסרט יוכלו, במאמץ אחרון, למצוא את התרגום. אך ההארכה לא הועילה. ברגע האחרון שלפו מן המחסן סרט אחר, בעל תרגום, ואותו הקרינו על המירקע.**

צה"ל מכיסם. 30 העובדים העומדים מאחורי הבג"ץ, ושהם עובדים אזרחיים, נתנו כל אחד שלושה צ'קים פתוחים.

על הבג"ץ עצמו חתומים עשרה עובדי מחלקת־החדשות: **יוסי עוזרד** (מנהל המחלקה), **יעל דן, עוזי סרנקל, עדי טלמור, אורי פז, ירון וילנסקי, מיכה סרידמן, שאול סתיו, זאב חספר** ו**ארי מילשטיין**.

אליהם הצטרפו שלושה עובדים מייצגים ממחלקת־התוכניות: **שמואל** („אוקון") **נחוש־ תן, דני וסלי** ו**יוסי עבאדי**.

אל עובדי גלי צה"ל הצטרף גם **דויד מנע**, חבר מליאת רשות־השידור, והוא אף תרם מכספו בדי לממן את הבג"ץ.

תאונה בשער התחנה

סוגיה חשובה הועלתה בישיבה שקיימו חברי הוועד המנהל של רשות־השידור ושניים מחברי־ המליאה בחדרו של **רון בן־ישי**, מפקד גלי־ צה"ל. מה יקרה אם שני אוטובוסים יתנגשו ליד תחנת גלי צה"ל ביפו, האם אירוע כזה הוא חדשות לגבי התחנה או לא?

אז הסתבר שאירוע כזה יכול להיות משודר בתחנת גלי צה"ל רק אם יעבור דרך הטלפרינטר של המערכת, ואז יהיה מאוחר מדי.

מנהל לב־ארי
קרש־קפיצה

של סוכנות עיתים. שיהיה, לפי הוראת הרמטכ"ל, המכשיר היחידי שיקשר את התחנה הצבאית עם סוכנויות־הידיעות שבחוץ.

עיתים. אגב, מפסיקה את שידוריה בטל־ פרינטר בחצות, אז מופיעה על המכשיר כתובת מודפסת: „בזאת תמו שידורי עיתים ללילה זה, לילה טוב."

אמנים במילואים

המצב הכלכלי, כידוע, רע מאוד. המצב הכלכלי בגלי צה"ל עוד יותר רע. אבל מה עושים כדי להמשיך את השרשרת? ישב **מולי שפירא**, מנהל מחלקת תרבות ובידור בגלי צה"ל, וחשב, עד שהעלה רעיון פשוט ומבריק.

הוא החליט לארגן קונצרטים לחיילים, בהשתתפות טובי האמנים בארץ, ולא סתם לחיילים, אלא לחיילים המשרתים בלבנון.

שפירא שם לב שרוב האמנים, גם הכוכבים ביניהם, מופיעים בזמן האחרון ללא תיזמורות, בגלל חוסר־תקציב. הוא גייס את תיזמורת־צה"ל, הקיימת ממילא ומורכבת מחיילים בשרות סדיר, גייס את יצחק („זיקו") גרציאני, המנצח. ענף הווי ובידור של צה"ל, שהוא בעצם מישרד האמרגנות הגדול ביותר בארץ, גייס את האמנים לשרות מילואים פעיל, גלי צה"ל תרמו את הידע הטכני והנה קמה סידרה של קונצרטים, שייערכו בתל־אביב, יוקלטו על־ידי גלי צה"ל וישודרו לחיילים.

את הכרטיסים למופעים יחלקו רק לחיילים המשרתים בלבנון, חינם אין כסף.

כששמעו על היוזמה אמניות, זמרות שאינן חייבות בשירות מילואים, התנדבו גם הן להופיע.

הקונצרט הראשון ישודר למחרת לילי־הסדר, ויופיעו בו אילנית ומוטי גילעדי.

את הקונצרט השני קנה הוועד למען החייל, והוא מכר את הכרטיסים במחירים גבוהים. כל הכספים — תרומה לשירותרום.

בתוככי הרשות

דראמה מקומית

חברי הנהלת רשות־השידור הוזמנו ביום הראשון לישיבת הממשלה לדיון על תקציב־ הרשות.

אורי פורת, מנכ"ל הרשות, **מיכה ינון**, יו"ר הוועד־המנהל, **דויד אדמון**, חבר הוועד ויו"ר ועדת הכספים, **ורדן נחמן**, המישנה למנכ"ל רשות־השידור, התייצבו ב־9 וחצי בבוקר ליד חדר־הישיבות של הממשלה בירושלים. הם המתינו והמתינו, המתינו והמתינו, עד שלבסוף נפתחה הדלת, דרכה יצאו משה לוי, הרמטכ"ל וחבורת הקצינים הבכירים שאיתו, שסיימו דיון על לבנון, ואנשי רשות־השידור יכלו, סוף־סוף, להיכנס פנימה.

השעה היתה אחת בצהריים והשרים כבר התחילו לחכך את ידיהם, כשהם מתכוננים לצאת בהתקפה על הרשות, דברים בנוסח: מדוע הוא לא חייך במבט ומדוע הוא כן חייך במבט.

אורי פורת הסביר לשרים שבמשך 17 שנה, מאז קיימת הטלוויזיה (במיסגרת רשות), לא עשתה הממשלה דבר למען רשות־השידור ואיש לא טרח לטפל בחוק שהשבוע מלאו לו 20 שנה, ושנחקק עוד לפני שהיתה טלוויזיה. הוא הסביר שלמרות הקשיים יש עובדים מסורים, הפועלים בתנאים קשים במיוחד ובמיבנים הראויים להיכלל במיסגרת הפרוייקט לשיקום־שכונות. פורת הזכיר את שידורי האולימפיאדה, את שידורי הבחירות, את התוכנית מבט שני, שזכתה בפרס כינור דויד, ואת התוכנית כולבוטק, שזכתה בפרס הצרכנות.

הוא אמר לשרים שהוא מכיר את העניינים גם מצידו השני של השולחן, מכיוון שעבר במשך שלוש שנים בלישכת ראש־הממשלה.

פורת אמר עוד לשרים, שבחוק רשות־השידור הבריטי יש סעיף המחייב את הפרלמנט לערכן את החוק אחת לשנתיים. על פי הנסיון שהצטבר.

במהלך הדיון הציעו השרים יגאל הורוביץ ואריק נחמקין לסגור את הטלוויזיה, לנקות אותה ואז לפתוח אותה מחדש עם מינימום אנשים, כך שכל ההפקות ייעשו בחוץ.

השרים החליטו לבסוף, לפי הצעתו של השר יוסקה שפירא, לדון רק בתקציב־הרשות ולדחות את הדיון על התכנים להזדמנות אחרת, ואז עברו לדבר על כסף.

דויד לוי אמר שכסף זו דראמה. ושימעון פרס ענה לו: „דראמה מקומית."

אחד השרים דיבר על כתבים הנוהגים להשתמש בביטויים כמו: „חוגים באוצר אומרים..." ופרס ענה: „מעניין שהחוגים האלה אף פעם לא אומרים דברים טובים."

לבסוף היתה ההצבעה, אחרי קצת יותר משעה של דיונים. משה ניסים, אריק נחמקין ויגאל הורוביץ התנגדו לאישור התקציב, אך כל השאר תמכו בו והוא אושר.

התקציב כולל פיטורים של 220 עובדי רשות־השידור, אך אישורו פתר גם את בעיית המשכורות של חודש מרס. שלגביהן היה קיים ספק.

נכנס ויצא, יצא ונכנס

ניצב תורגמן
חיכה לנהג

ביום השישי התמזל מזלו של **אורי בהר־ אהרונוב**, כתב הטלוויזיה לענייני מישטרה. הוא בא בבוקר, ביחד עם צוות־צילום, אל מישרד־המישפטים בירושלים, כדי לצלם את פגישתו של ניצב אברהם תורגמן עם יצחק זמיר, היועץ המישפטי לממשלה. כשהגיע כהן־אהרונוב לחצר מישרד־המישפטים, גילה שתורגמן נמצא כבר קרוב לשעה אצל זמיר.

כמה דקות אחרי כן יצא תורגמן מן הבניין. צוות־הטלוויזיה צילם, כהן־אהרונוב ראיין ותורגמן פנה לדרכו. אז התברר לו שהנהג עם המכונית אינו. תורגמן הסתובב ונכנס בחזרה לתוך בניין מישרד־המישפטים, כשהוא מביט בשעונו. הצלם הזריז של הטלוויזיה צילם את כניסתו של תורגמן לתוך הבניין. וכך, באותו הערב, במהדורת החדשות, שודרה הכתבה על תורגמן. כשהצופים בבית רואים אותו בכניסתו לבניין וביציאתו, אבל לא יודעים ששני המהלכים צולמו בהפרש של רקות ובסדר ההפוך — יציאה וכניסה.

את העיקר החמיצו צופי הטלוויזיה: את היפות והיפים שהשתתפו בלהקות

טלי יאיר, החברה של אריק סיני
רוקדת אצל המתחרה

מהקהל נשלל התענוג מפני שכל השירים צולמו במשך שלוש שת הימים שקדמו לתחרות. הצילומים נמשכו 17 שעות ביממה. היו שירים שהוסרטו שבע פעמים, עד שקיבלו את אישורם הסופי של המבצעים. בעריכה הסופית של השירים דאגו הזמרים, כמובן, להבליט בעיקר את עצמם.

מיכאל מלאכי
היחידה בלי חזיה

הגדיל לעשות הבימאי צדוק צרפתי. כשהופיע הזמר יגאל בשן בלוויית הזמרת התימניה היפהפיה עינת בראני, צעק עליה צדי: "פוס־טמה!" עינת פרצה בבכי, שקילקל את כל האיפור שלה. מאוחר יותר היא היתה כל־כך מבולבלת, שהיתה צריכה לחזור שבע פעמים על ביצוע השיר כמו צועניה.

שירה של ירדנה ארזי, עוד נגיע,

ריבי נוביק עם דורון מזר
השחקנית מתשדיר האשכולית

החתיכות של האירוויזיון

הוסרט אף הוא שבע פעמים. ואילו של יזהר הוסרט ארבע פעמים.

בצוות של יזהר, שכלל חמישה מלווים, היתה האשה היפה יותר. היתה זאת רקפת בן־דויד, צעירה תימניה, בתו של יהלומן מנתניה.

רקפת רוקדת בלט מזה תשע שנים. כבר ארבע פעמים כרקדנית בפס־טיבלי־ילדים, בפסטיגל ובפסטיבל המיזרחי.

היא נערה המסיימת בימים אלה את לימודי־התיכון בציונים של 9־10.

"אני בחורה נורא אמביציונית, ולא מוכנה להיות בינונית בשום רבר," אמרה רקפת. אמביציה זאת עלתה לה

יונתן מילר
בנו של רב מניו־יורק

כמעט בחייה: לפני שלוש שנים היא לקתה באנורקסיה נברוזה. היא הרעיבה את עצמה ונראתה כמו שלד מהלך. מאז היא החלימה והתאוששה.

לפני ההופעה הרגישה רקפת ברע. כשעלתה לבימה, הרגישה שהיא עומדת להתמוטט. היא הסתובבה בצורה מיקצועית, ירדה בריצה לשרו־תים ושם הקיאה.

מעטים הבחינו שצעירה אחרת שהופיעה לצידו של יזהר היתה טלי יאיר, חברתו של זמר אחר שהופיע בתחרות, אריק סיני. מתברר שיזהר לקח את טלי והתחיל איתה בהופעות. כמה ימים אחר־כך, כשהחליט אריק שהוא מצטרף לתחרות היה מאוחר מדי לנטוש את יזהר. מה שנשאר לטלי לעשות זה לעזור לאריק לביים את המופע.

התחרות בין האמנים היתה גדולה, כשברור היה שהיא מתנהלת בין

מדמוני אלימור
התימניה של שימי

שימעונה דוויג
הבלונדית של אריק סיני

היפה ביותר, רקפת בן־דויד, התימניה מנתניה
בתו של יהלומן

אורית כהן
החומה של יגאל בשן

עינת בדאני
דמעות שהורידו איפור

רקפת בן־דויד על הבימה
כמעט התמוטטות בזמן ההופעה

איריס בן־דויד
השחורה של ירדנה

שלושה זמרים: ירדנה ארזי, יזהר כהן ויגאל בשן. כל אחד מזמרים אלה לקח בימאי והשקיע מליוני שקלים בהפקת המופע.

התחרות העיקרית היתה בין שתי מישפחות. הראשונה היתה מישפחתו של נתן תומר, בעלה של ירדנה ארזי, שליווה אותה בנאמנות כל הערב. בערב הקודם הוא הגיש לה תליון וטבעת בסיגנון עתיק, משובץ באבני רובין וביהלומים.

בצידו האחר של החדר נראתה עדה תומר, אשתו לשעבר של נתן, שהיא חברתו הנוכחית של המלחין קובי אושרת, אשר חיבר את שירו של יזהר כהן.

שותף אחר לשירה של ירדנה הוא הזמר אבי טולידאנו. אבי היה נרגש ביותר, כי הוא בא לחזרה הכללית, שנערכה באותו היום, הישר מטקס ברית־מילה של בנו השלישי. הסנדק היה שר־השיכון דויד לוי. אבי סיפר לחבריו על הלידה של אשתו, שבה היה נוכח.

הצ'אנס השני של יזהר

יזהר כהן עם אחותו ורדינה
נוסעת איתו לשטוקהולם

המנצח נזכר בגעגועים בידידתו, שנהרגה בתאונת־דרכים, ומכריז: „ידעתי שאצליח!"

ירדנה ארזי
הפסטיבל האחרון

„היה רגע שנראה בעיניי כשנה, הרגע שלפני העלייה לבימה, כדי לבצע לפני הקהל ב־בנייני האומה את השיר עולה עולה.

„אז צפה לפני דמותה של דבורה בקון. ידעתי שאני צריך לעלות בזינוק לבימה, זינקתי וצעקתי: דבורה! למזלי, העלים הפליי־בק את קולי. זה היה רגע קדוש בעיניי, הרגשתי אותה לידי. כנראה שזה בא בגלל העובדה שכל־כך רציתי שהיא תזכה לראות את פירות העמל האיום שהשקיעה בי. אני מרגיש שבזכותה הצלחתי להגיע ולחזור לבימה," סיפר יזהר כהן, הזמר שזכה במקום הראשון בקדם־אירוויזיון ביום הח־מישי.

יזהר כהן עבר הרבה תהפוכות בחייו. לפני שמונה שנים, כששירו קיכל את המקום בתחרות הכלל־אירופית, הוא זכה לראשונה בתהילה. אחר־כך הידרדר עד שהתמוטט. מן המצב הנפשי הקשה שאליו ניקלע, הוא נחלץ לאט־לאט, במידה רבה בעזרתה של ידידתו דבורה בקון. כשנהרגה האשה גרוטלת־ המימדים בתאונה, ניחתה עליו מכה חדשה.

בדיוק לפני שנה סיפר לי יזהר: „היום אינני מאשים אף אחד במה שקרה לי. אך זה, אחרי שזכיתי להצלחה הבינלאומית שלי, עם השיר אב־ני־בי, בדיוק לפני שבע שנים, התחלתי להרגיש במשך השנים כמו בלון או בועה מנופחת, שכולם מנסים לנקוב בה חור ולפוצצה. הרגשתי נבגד על־ידי הקהל. כמו ילד קטן ופגיע. כשעמדתי על הבימה הרגשתי כאילו אני עומד לפני כיתת־יורים. כאילו מכוונים אליי תותחים.

„הנפילה הקריטית היתה בינואר 80, זה היה פשוט גיהינום. כי בדיוק כשכולם ציפו לכל־כך הרבה ממני, פחדתי לצאת לרחוב. לקיתי ב־קלאוסטרופוביה איומה. איבדתי כל ביטחון. איבדתי כל עניין בחיים. היו צריכים אפילו להוביל אותי לשי־רותים.

„ואז הופיע בחיי מלאך בצורת אשה. זו היתה דבורה בקון, שהקדישה לי את כל כולה.

„אף אחד לא ידע מה אני עושה עם האשה הגדולה הזאת (120 קילו). אז הייתי בנקודה של מתחת לאפס. שנתיים היא לא זזה ממני מטר. היא ויתרה על כל חייה הפרטיים. אנשים שאלו מה היה טיב היחסים בינינו. כסף לא נתתי לה, גם לא היה לי מיל. וכמובן שיחסים אחרים לא היו, אני פשוט לא הייתי קיים. אילו היתה ניתנת לי ההזדמנות לעשות את ה־הגנה שלי. התחלתי לנחם את עצמי.

„כאן בדיוק קרה לי מה שקרה פעם. עם השיר אב־ני־בי. אז, כשהתחילה הספירה, קרא לי פיתאום פועל־בימה וביקש ממני לצאת מייד החוצה. זה די הרגיז אותי, אבל כשיצאתי, הוא בישר לי שזכיתי במקום הראשון.

הפעם היה זה דודו ראש־העיר. „שבתי בחדר הצר, כשאני מוקף בחברי הלהקה. מולי ישבה ירדנה. הגיעו רק תוצאות משלושה מקומות. פתאום קלטתי מבט של דודו, שהיה מלווה בתנועת־יד, ממנה הבנתי שזכיתי במקום הראשון.

זאת היתה הרגשה אדירה, לדעת את מה שאף אחד באולם עוד לא יודע.

חבל רק, שהקהל שישב לפני המקלטים לא ראה את השידור החי של השיר, שאותו ביצענו אחרי הזכיה. זה היה באמת מסע של נצחון מהמם.

חזרנו לתל־אביב בשיירת מכוניות צופרות. רק במכונית הרגשתי את הצביטות בקיבה. כל־כך הצטערתי שלא לקחתי איתי את הסנדוויץ' שהכינה לי אמא למופע, או את תפוח־העץ שניסה אבי לתחוב לי לכיס. שכחתי כל היום לאכול.

רק ב־5 לפנות־בוקר הייתי מסוגל להכניס משהו לפה. הצלחתי בקושי לישון שעתיים, כשהתחילו הטלפו־נים והפרחים להציף את דירתי הקטנה. הרגשתי שאני מוכרח לחזור ולהיות יזהר של יום־יום. ב־7 ירדתי להוריד את האשפה. משם הלכתי למכולת. הם כמעט התעלפו כש־נכנסתי וביקשתי לקנות חלות לשבת.

כמה הכניס לי השיר אב־ני־בי? את שואלת אותי שאלה קשה. עד היום אני לא יודע. מעולם לא ניתנה לי הזכות לעבור על החשבונות.

אז הייתי משוחרר מצה"ל, לא ידעתי לטפל בעניינים. אני לא כועס על אף אחד. המונומנט היחיד שנשאר לי מההצלחה הגדולה זאת הדירה הקטנה שלי ברחוב בן־יהודה בתל־אביב.

אני לא יודע למה, אבל בכל הזמן שעבר מאז ההצלחה הראשונה, ידעתי שתבוא אחת נוספת. הרגשתי את האהבה של האנשים אליי ברחוב. הייתי פיתאום שומע צעקה של אנשים שפגשו בי והיו אומרים: „אתה ביזבוז!" תמיד קיבלתי ויברציות חיוביות מהקהל.

היום הקשה ביותר

יום אני חייב לחברים 3000 דולר, אך אני שותף בשיר יחד

(המשך בעמוד 37)

ירדנה ארזי (מימין) ויזהר כהן (משמאל)
התחרות היתה בין שתי הלהקות

מהר גבוה ורחוק
צימצום הפער בפיסגה

תשואות בכמילאנו, נצחונות בגטבורג

נצחונה של מכבי פתח תקווה על האלופה מכבי חיפה, 1:2, מצמד של דורון רבינזון ואייל בגלייבטר ריגש בסוף השבוע את חובבי הכדורגל, בגלל האפשרות שמאבק האליפות עשוי להיפתח מחדש, בעקבות צימצום פער הנקודות בפיסגה.

מס' 1 הזיע. ובטנים, זכה עמוס מנסדורף, חייל בן 19 וחצי והמחבט מס' 3 של ישראל, לתשואות סוערות כאשר מתח את הטניסאי מס' 1 בעולם, ג'ון מקנרו, בתחרות הפרס הגדול במילאנו האיטלקית לאחר מערכה קלה, 1:6, ואילץ את מקנרו להזיע עד שגבר עליו, לבסוף, 4:6.

וגטבורג השבדית, באליפות העולם טניס־שולחן, גברה נבחרת ישראל על אוסטרליה (4:5) ואינדונזיה (2:5) ונוצחה על־ידי בריה"מועצות 5:0 וולס 5:3.

כדורגל
את הכסף

כולם רוצים את הקופה

מחזה מוזר התרחש ביום השישי האחרון אחר־הצהרים במגרש מכבי יפו, לפני שוו התמודדה נגד ביתר ירושלים כאשר עורך־הדין בן־ציון באייר, בא־כוחו של חלוץ מכבי, דוד אמיגה, הגיע, כהרגלו בתקופה האחרונה, כדי לעקל את הכנסות הקבוצה (העולם הזה 27.3). במקום כבר היה נושה נוסף, אמיר חודורוב, אחד מבניו של כדורגלן־העבר יעקב חודורוב, אשר מכבי יפו חבה לחברת־הנסיעות, בה הוא שותף, כסף עוד מלפני שנה וחצי כשמכבי ערכה מסע־הכנה ללונדון ולאוסטריה.

שני הנושים, שברשותם היו צווי־עיקול, ביקשו את כל הקופה, בסך 4.4 מיליון שקל, לעצמם. קצין־משטרה, שנכח במקום, עמד להכריע בריב הלא־סימפטי בכך שייקח את הכסף לשופט בית־המשפט כדי שזה יכריע בעניין.

זה הספיק לשני הצדדים. הם נתרצו ובאצ'יר קיבל 3.7 מיליון שקל וחודורוב 700 אלף שקל.

אך בעוד אנשי הנהלת מכבי עומדים מהצד ועוקבים במבוכה אחר המתרחש, הגיע למקום נושה נוסף — מאמן־הכושר לשעבר של הקבוצה, יצחק סמו, שהתפוטר לפני מספר חודשים, ובאמתחתו הזמנה לבית־המשפט בגין הלנת־שכר על סכום של 4200 דולר.

כדורסל
האב בעיקבות הבן

השחקן מחכה לסוכן

לי ג'ונסון, כדורסלן־החיזוק של מכבי תל־אביב לגביע אירופה, תיכנן לעצמו להיות השבוע באתונה בגמר גביע־אירופה, אך הוא נאלץ להסתפק באביב התל־אביבי הממשמש ובא.

ג'ונסון, שהתאושש כבר מהאכזבה של אי־ההעפלה לגמר, רצה לארוז את חפציו ולחזור לארצות־הברית כשברך הוא עושה תחנת־ביניים באתונה, אך נאלץ להישאר בארץ בגלל בנו, מייקל, הלומד בבית־הספר האמריקאי בכפר שמריהו ויסיים את שנת הלימודים רק בתחילת יוני.

ג'ונסון הוא איש־משפחה מסור ולא היה מוכן שלימודיו של בנו ייפגעו. וחוץ מזה ייתכן כי כל תכנית השיבה לארצות־הברית תרד מן הפרק. יודע־דבר טוענים שג'ונסון, למעשה, כבר הגיע להסכם עם מכבי לקראת העונה הבאה, אם כי ג'ונסון מצהיר שהוא לא יעשה דבר עד שיראה את סוכנו, בוב וולף, סוכן כדורסלני־הצמרת האמרי־קאים הידוע.

ספורט השבוע

זיסמן: ההגיון עדיף על סנטימנטים

זיסמן בגלישה
עדיפויות ואלטרנטיבות

עורך־הדין הצעיר עבר ממכבי להפועל, מבריק בכדורסל, בגלישה ובמשחק הסקווש

זיסמן בפעולה
סדר במישחק

ב שנה שעברה, כאשר כדורסלני הפועל תל־אביב זכו בגביע המדינה לראשונה אחר שנים רבות של אכזבות, ייחסו למאמן יהושע רוזין את השינוי הגדול שחל בלוזרים של הפועל. העונה, משהשתפרה עוד יותר יכולתה של הפועל, עד כדי כך שהם מאיימים על ההגמוניה של מכבי תל־אביב ובוכיה בתואר האליפות, אפשר לייחס זאת לא במעט ליכולתו של רכז־הרכש הבינלאומי, שמואל זיסמן בן ה־27.

זיס, כפי שהוא מכונה בפי חבריו, הכניס סדר למישחק של הפועל. נסיונו הרב — הגם שהוא צעיר בגילו מדני ברכה, שאותו החליף בקבוצה — מאפשר לו ניהול המישחק בשקט גם בשעת־לחץ. ועוד יותר מכך יכולת הקליעה שלו ממרחק, המוסיפה לקבוצה מנת־נקודות נכבדת.

זיסמן הוכיח את יכולתו הטובה במישחקים נגד הפועל עפולה־העמק בתשע השניות האחרונות. בגמר נוסף, שבו נוצחה מכבי על־ידי ריאל־מדריד בברלין, שיחק 16 דקות.

הרקורד שלו כולל גם הופעה במדי נבחרת־הנוער, שבה היה ראש־הקבוצה, שלוש וחצי שנות־הופעה בנבחרת הלאומית (כ־50 הופעות בינארציות) והשתפות ארוכה בנבחרת הסטודנטים, המייצגת את ישראל באוניברסיאדות.

עם עבר עשיר כזה הגיע זיסמן להפועל תל־אביב ועד עתה יש כמה אנשי מכבי שאינם יכולים לסלוח לו על שחצה את הכביש. רבים מנגנים לו על מיתרים עדינים ורגשיים, ולא במיקרה. אביו המנוח, שלום זיסמן, שנפטר ב־1967, בהיות שמואל ילד בן 9 וחצי, היה במשך שנים רבות יו"ר מכבי ישראל.

אך זיסמן אומר: „הכדורסל מיקצועני. קיים לחץ של הישגיות. זה לא תנועת־נוער או מועדון־חברים. האמרי־קאים לא יודעים מה זה מכבי או הפועל. לכן ההגיון צריך לגבור על הסנטימנטים."

ספורט זה מרתק, ואילו את הסקווש הוא רואה כספורט העתיד שלו, כשיפרוש מכדורסל. הוא משחק סקווש במועדון כפר המכביה, ואחד מיריביו הקבועים הוא דורון ג'מצ'ו, כוכב מכבי רמת־גן, העובר בשנה הבאה למכבי תל־אביב. „שנינו שווים, פחות או יותר, ברמה שלנו," אומר זיסמן, הנהנה מהתיחכום של הסקווש ומן העובדה שאפשר לפתח בו מרכיבים שונים בכושר גופני.

לפני תחילת העונה נישא זיס

זיסמן, טל ברודי וגביע אירופה (1981)
רקורד של עבר עשיר

לשאלה מהו נותן להפועל, עונה זיס: „אני משתדל להכניס לקבוצה אופי של ויינר, שאותו קיבלתי בהיותי במכבי, להאמין ביכולת של הקבוצה לנצח. מעבר לזה, אני מעניק לקבוצה את הנסיון והמחשבה, בעיקר בדקות האחרונות של המישחק, שהן חשובות מאוד, וכן היכולת בהתקפה ובניהול המישחק, שבשנים האחרונות עשו זאת גם אחרים, בנוסף לרכז, ואני עושה זאת לבד."

רבים רואים את הפועל תל־אביב כמועמדת שוות־סיכויים לזכות באלי־פות, אך זיסמן לא רוצה לומר מילה או חצי מילה לגבי סיכויי האליפות. הוא רק מוכן לומר: „אם, תיאורטית, נגיע למצב שנוכל לזכות באליפות, אעשה הכל כדי שנזכה בה. למרות שיש לי בלב משהו למכבי, אני רוצה שהפועל תצליח על חשבון מכבי."

זיסמן הוא אחת הדמויות הרב־גוניות בכדורסל, בזכות עיסוקיו השונים הנוספים. במרוצת הקאריירה בכדורסל למד מישפטים והיום הוא עורך־דין, המתמחה בעיקר במישפט מיסחרי, מקרקעין וחוזים. עתה התחיל ללמוד גם מינהל־עסקים. ואם לא די בכך, הוא גם עוסק בענפי־ספורט נוספים: גלישת גלים וסקווש.

את הגלישה הוא אוהב מעצם היות לילית בת ה־22, הלומדת דיאטטיקה ברחובות, ובינתיים הם גם מגדלים שני כלבי־זאב.

על עתידו בהפועל ובכדורסל קשה לו לענות. זה תלוי במצב הכדורסל בארץ ובאפשרות של הקבוצות לשלם את הכסף המגיע לשחקנים על סמך החוזים: „יש לי אלטרנטיבה להפסיק. היום הכדורסל הוא בעדיפות ראשונה, אחר־כך הלימודים ואחר־כך העבודה כעורך־דין. אבל אני לא פוסל אפשרות לשנות את סידרי־העדיפויות שלי."

הוא מפרגן לרכז המחליף שלו בהפועל, עמוס פרישמן הצעיר („שחקן יוצא מן הכלל"), אבל קבוצה הרוצה להתמקם בצמרת זקוקה לשני רכזים טובים.

גם על הנבחרת הוא לא ויתר עדיין. למרות שהמאמן צבי שרף לא זימן אותו לסגל. הוא העדיף שישחקו שני רכזים, מוטי ארואסטי וישראל אלימלך, ועוד רכז „מתלמד", עמוס פרישמן.

אבל יכולתו המעולה של זיסמן בעת האחרונה היא איתות לשרף, הן כמאמן הנבחרת והן כמאמן מכבי, לתת את דעתו על זיסמן, לקראת מישחקי־ההכרעה הקרובים.

יאיר עמיקם ■

זיסמן ואשתו, לילית
גם מינהל־עסקים וגם כלבים

והפועל הגליל העליון, במיסגרת הפליי־אוף, שבהם קלע 19, 20 ו־21 נקודות. אם יקלע מנה כזו של נקודות גם במישחקים הקובעים הבאים, הרי שמכבי צריכה להתחיל לדאוג.

הבן של אבא

ש מואל זיסמן הוא היחיד משחקני הפועל תל־אביב שזכה עד כה באליפות המדינה.

חדווה עלתה בילדותה ארצה, עם אביה היהודי ואמה הנוצריה. היא לא יכלה להינשא ברבנות ונישאה לבחיר־ליבה בקפריסין–

קשה להיות גויה

כ אשר היתה הדוויק קרטיס בת שמונה ימים, ביקש אביה מידידת המישפחה כי תטביל את התינוקת. „כל מישפחתי נספתה בשואה, הוריי ואחי. רק שתי אחיותיי שהוטבלו נותרו בחיים. אם תהיה עוד שואה, אני רוצה שבתי תנצל," הסביר האב היהודי לידידה הנוצרית את מטרת הטבילה.

35 שנה אחר כך נאלצה הבת, היום חדווה בראונשטיין, להחליף את רישום דתה בתעודת־הזהות הישראלית ולהצהיר כי היא נוצריה.

הוריה של חדווה נישאו בהונגריה בשנת 1947, כאשר זכר השואה עוד היה טרי בליבם. האב היה יהודי והאם נוצריה, שמעולם לא התגיירה. „זה לא היה חשוב לאף אחד בהונגריה אם אני יהודיה או נוצריה. במישפחה שלנו היו כבר יהודים, והוריי לא התנגדו שאתחתן עם יהודי. גם למישפחתו של בעלי לא היתה כל התנגדות. ניהלנו אורח חיים יהודי והיינו הולכים לבית־כנסת בכל החגים היהודיים," סיפרה אמה של חדווה.

כאשר היתה חדווה בת 9, עלתה המישפחה לארץ והתיישבה במגדל־העמק. „בהונגריה למדתי עד כיתה גימל, ואף אחד לא אמר מילת־גנאי על מוצאי היהודי. אבל כאשר התחלתי ללמוד בארץ, הילדים לא ידעו איך לאכול את זה שאמי נוצריה, והיו קוראים לי ‚ערביה, נוצרייה'," סיפרה חדווה.

בשנת 1969, כאשר רצתה חדווה להינשא, גילתה את הקשיים הצפויים לה בארץ בגלל דתה. כאשר עלתה המישפחה לארץ, הצהירה האם כי היא יהודיה, וכך נרשם בתעודת־הזהות שלה ושל הילדים. אולם האם לא הכחישה מעולם את דתה ורבים ידעו על כך בעיירה. כאשר ביקשה חדווה להינשא, דרשו ממנה להביא את כתובת הוריה, ראיות ברבר יהדותם של סבה וסבתה, והיא הבינה כי לעולם לא תוכל להינשא ברבנות. „זה היה מתחת לכבודי להינשא בכוח, ולכן לא התחתנתי אז," סיפרה חדווה.

כאשר הגיע מועד גיוסה לצה"ל, קיבלה הודעה להתייצב. היא למדה אז צילום בחיפה וביקשה רחיות ללימודים. „בסוף קיבלתי הודעה ששיחררו אותי. הבנתי שמכיוון שהיו באותה תקופה הרבה מאוד בנות, וכבר דחו את שרותי הרבה פעמים, החליטו לשחרר אותי מצה"ל," אמרה חדווה.

אחיה של חדווה, שלמה, הצעיר ממנה בשנתיים, התגייס במועד לצה"ל וסיים את שרותו. כאשר רצה להתחתן, נתקל באותם הקשיים שבהם נתקלה חדווה. הוא נאבק תשע שנים כדי להינשא בארץ, ולבסוף הרים ידיים. הוא לקח את אהובתו והתחתן איתה בקפריסין.

בשנת 1973, כאשר רצתה חדווה שוב להתחתן, החלה לעבור תהליך גיור. העניין נמשך שלוש שנים והיא לא ראתה את סופו. „חברות שלי, שלמדו יחד אתי לגיור, לא הצליחו להתגייר עד היום," היא מספרת. „הבחור היה כהן והוריו היו רתיים ולכן נפרדנו לבסוף."

השנים עברו וחדווה הקדישה עצמה לעבודתה, היא היתה צלמת ומורה לצילום רפואי בחיפה, ולא חשבה עוד על חתונה.

בשנת 1982 הכירה אצל ידידים משותפים את אדגר בראונשטיין. הבחור המוזקן היה צעיר מחדווה בתריסר שנים והיה עולה חדש. אדגר, יליד רומניה, עלה לישראל עם הוריו בשנת 1979. ההורים גרו בבת־ים ואדגר למד בטכניון בחיפה כעתודאי.

„הוא לחץ על הקשר, למרות שהיה צעיר ממני. הוא אמר שהוא מחפש אמא, ואני הייתי אמא טובה. הוא היה מוזנח נורא, לא היו לו בכלל בגדים, ואני ריחמתי עליו. בהתחלה לא רציתי בכלל להאמין שיש לו הורים. הוא גר במעונות־הסטודנטים והתרשמתי ש־הוא זקוק לי מאוד," סיפרה חדווה.

אחרי היכרות של כמה חדשים, כאשר חדווה ואדגר כבר גרו יחד, נסעו השניים להכיר את הוריו. „חשבתי שהם אנשים עניים וסובלים, אבל הופתעתי לראות שהם הספיקו לקנות דירה על כל הלוקסוס בבת־ים," סיפרה לוסיאן ופאולינה בראונשטיין, שני־הם רופאי־ילדים, עלו מרומניה עם בנם היחיד ועברו להתגורר בבת־ים. הם קיבלו את חדווה בחביבות, כאשר באה עם אדגר לביתם. „הם לא התנגדו שיחיה איתי. אולי, אילו הייתי מרברת על חתונה, הם היו מתנגדים. אבל אז בכלל לא חשבתי על זה. ידעתי שאדגר הוא צעיר ועתודאי ויש לו עוד שרות צבאי לפניו, ולא חשבתי להתחתן," אמרה חדווה.

נמשך למבוגרות

ב חברה שבה הסתובבו בני־הזוג היה זוג שנישא בקפריסין, בגלל בעיית־הדת, ואדגר החל, לדברי חדווה, ללחוץ על חתונה.

„הסברתי לו שאני לא יהודיה ולא נוכל להתחתן ברבנות. אבל הוא אמר שדווקא בגלל זה הוא נמשך אליי, כי אני מזכירה לו חברה שהיתה לו בחוץ־לארץ, ושגם היא לא היתה יהודיה.

„אדגר הלך לברר את אפשרויות הנישואין עבורנו. הוא מצא כי אם נתחתן בנישואי קפריסין, הוא יהיה זכאי לקיצור שרותו בצה"ל כאדם נשוי, וגם להטבות שונות בדיור. אבל

אושר קצר ההורים המאושרים מחייכים אל בנם התינוק היפהפה. כאשר גירש הבעל, אדגר, את חדווה והתינוק, הוא טען גם כי הפרש הגילים בינו ובין אשתו החל מפריע לו.

אם נעשה חוזה־נישואין אצל שולמית אלוני, לא יכירו בנו כזוג נשוי, והוא יפסיד את כל ההטבות," אמרה חדווה.

„אחרי החלטה של שנינו, ולא בפנצ'ר, נכנסתי להריון בקיץ 1982. אדגר הסביר לי כי אמו תתנגד לנישואין עם נוצריה ולא תקבל נישואי־קפריסין. אבל מכיוון שבנישואי־חוזה לא היה יכול לקבל הטבות, החלטנו בכל זאת על נישואי־קפריסין."

חדווה שלחה את אדגר לבית הוריו לספר להם על החלטתו. הוא נסע לבת־ים בספטמבר 1982, אך לא היה לו אומץ לספר על נישואי־קפריסין. הוא רק סיפר להוריו שהוא רוצה להתחתן עם חדווה. „הם איימו עליו, ולא נתנו לו דמי־כיס," סיפרה.

בגלל התנגדות ההורים היו לשניים היסוסים באשר לחתונה. חדווה הציעה

ארבעה דורות משפחת הבעל, אדגר בראונשטיין (מזון־קן), נאספה כולה לכבוד הברית. בתמונה: הסבתא פאולינה בראונשטיין ואמו של הסבא. המחזיקה בתינוק.

לדחות את המועד, והם עברו לגור במיגדל־העמק, אצל אמה של חדווה, כדי לחסוך את דמי־השכירות. חדווה עבדה, למרות הריונה, ופירנסה את שניהם.

היא התייעצה עם פסיכולוגים והשתכנעה כי אין כל רע בנישואין עם גבר הצעיר ממנה בתריסר שנים, בעיקר כאשר הוא עצמו טען כל הזמן כי הוא זקוק לה כאמא. „ראיתי שהוא נמשך לנשים מבוגרות. הוא היה מחזר אחרי נשים מבוגרות ממני, בנות 50 ו־60. פעם אפילו חיזר אחרי קוסמטיקאית אחת, חברה של אמי, וזה הכיך אותי.

„כאשר חקרתי אותו, התברר לי כי כאשר היה ילד קטן, ברומניה, היתה לו מטפלת מבוגרת ממנו בתריסר שנים, והיא היתה בעצם האדם הקרוב לו ביותר. ולכן אולי נמשך לנשים מבוגרות," הסבירה חדווה.

בדצמבר 1982 החליטו השניים סופית להתחתן בקפריסין. הם התייעצו באחיה של חדווה, שנישא שם בעצמו לפני שנתיים, ונסעו להתחתן. „הוא הכין אותי שלא אספר להוריו על נושא הדת ועל כך שזו הסיבה לנישואי־קפריסין שלנו," אמרה חדווה.

משה־עירן בראונשטיין, בנם של חדווה ואדגר, נולד בחיפה במרס 1983. „הוריו טרם ידעו בכלל שאנחנו נשואים, כי הוא לא ביקר אותם ופחד לספר להם. למחרת לידת התינוק, שלחה אמי את אדגר כדי שיספר להוריו על התינוק. היא אמרה לו להגיד להם שהוא לא רוצה להתחתן עם חדווה, כי הוא כבר נשוי לה, ומזל טוב: יש להם גם נכד."

אחרי ארבעה ימים הגיעו הורי החתן לביקור. חדווה אמרה להם כי תמשיך לגור אצל אמה ואין היא זקוקה לדבר מהם. היא התרשמה שהם חושבים כי החתונה היתה ברבנות, והיתה חפוזה בגלל הריונה של חדווה. הורי החתן דרשו כי הברית תיערך במלון ולא בבית, מכיוון שהם רוצים להזמין חברים מכובדים, ולא נעים להם לעשות זאת בבית פרטי.

ברית לנוצרי היתה זו כמעט הפעם היחידה שבה נאספו כל בני משפחת בראונשטיין, על דורותיה, לש־מוח בתינוק שנולד לאדגר. את ברית־המילה ערכו בבית מלון בחיפה.

הדלת והשאיר אותי ואת התינוק לידלת סגורה," מספרת חדווה.

היא עמדה המומה עד שהבינה כי אדגר איננו מתכוון לחזור ולהכניס אותה לדירה. אז לקחה את חפציה ועברה להתגורר בביתה של חברה. „הוא טילפן לאמי ואמר לה: זרקתי את הבת שלך מהבית, והיא בטח תבוא הביתה ברגל כי אין לה כסף!"

אבל היא לא חזרה הביתה ברגל. היא עברה מחברה לחברה, בתיקווה כי בעלה יתעשת ויחזור אליה ולתינוק שלהם. אז שמעה כי הוא נסע עם הוריו

הפעם היה זה הבעל שניסה לטעון כי חדווה היא ספק־יהודיה, ויש צורך לברר את מעמדה האישי. שכן כאשר אחד הצדדים לנישואין איננו יהודי, אין סמכות לבית־הדין הרבני לערוך גירושין, ואז יש צורך לכנס בית־דין מיוחד, דבר הלוקח זמן רב וכרוך בהוצאות.

בית־הדין הרבני קיבל העתק מתעודת־הטבילה של חדווה, שנועדה על־ידי אביה להצילה מהשואה הבאה, והרבנים קבעו כי היא אכן נוצריה וכן גם בנה. לכן, קבעו, אין בית־הדין

— אחרי שנולד בנם, משה־ערן, זרק אותה בעלה מהבית בטענה כי היא הונתה אותו וכי הוא אינו רוצה להיות נשוי לנוצריה

לרומניה לטיול, והבינה כי הפרידה היא עניין ממושך.

חדווה פנתה לביטוח־לאומי וביקשה הבטחת־הכנסה ושכרה דירה בחיפה וחיכתה. דרך חברים התברר לה, כי אדגר טוען שהיא רימתה אותו ואמרה לו שהיא יהודיה, בעוד שהיא נוצריה, ולכן הנישואין אינם תופסים. חדווה שלחה מיכתבים, טילפנה, ביקשה מחברות להתערב, אך תשובתו של אדגר היתה: „אני כבר לא רוצה אותך ואת הילד, כי אתם לא יהודיים."

חדווה הגישה תביעת־מזונות עבורה ועבור הילד, ואדגר הגיש בקשה לגט בבית־הדין הרבני בחיפה. בבקשת־הגט טען הבעל, כי חדווה מעולם לא סיפרה לו על הבעיות במעמדה האישי, ואמרה שכדאי שיתחתנו בקפריסין מפאת פער־הגילים ביניהם. הוא טען כי הפרש־הגילים החל מפריע לו.

באותה בקשה גם טען הבעל כי הוא מבקש לוודא אם אומנם הילד הוא בנו, ודרש שתיערך בדיקת־דקמות. הוא סיפר כי חייו עם חדווה הפכו בלתי־נסבלים, מכיוון שהיא הפכה עצבנית והיסטרית, והתייחסה אליו בגסות־רוח ובתוקפנות, וכי הגיעו לאוזניו שמועות על מעמדה האישי של חדווה ונוכח לדעת כי היא רימתה אותו.

חדווה כפרה בסמכותו של בית־הדין הרבני לגרש אותם. היא הצהירה כי נולדה לאם נוצריה וכי בעלה ידע על כך היטב לפני הנישואין, ולכן הסכים לנישואי־קפריסין. היא הצהירה עוד כי היא אוהבת את בעלה ואיננה סבורה כי עליהם להתגרש.

למרות שהם לא השתתפו במימון הברית, הסכימה חדווה וערכה את הברית במלון מרום בחיפה.

„לפני הברית בעלי הזהיר אותי שלא אזמין קרובי־משפחה שיודעים על דתה של אמי. אחי וגיסתי לא באו, כי נעלבו מזה," סיפרה חדווה.

חודשיים גרו אצל אמה של חדווה, עד שזו חלתה והם נאלצו לחפש להם מקום־מגורים חדש. הם עברו לגור במעונות־הסטודנטים בחיפה.

ביוני 1983, כאשר הילד היה בן שלושה וחצי חודשים, גילו הורי החתן כי כלתם נוצריה. „זה היה בשעה 2 בצהריים, אמו טילפנה לאמי ואמרה לה שהיא לא מוכנה שבנה יגדל ילד גוי ויחיה עם נוצריה. לא עלינו מרומניה כדי שהבן שלנו יתחתן בישראל עם בחורה נוצריה," אמרה לאמה של חדווה.

בית־דין מיוחד

כך אחרי כמה ימים התעוררה מריבה בין חדווה ובעלה. לדיברי חדווה, היתה המריבה בגלל כספי־המתנות לתינוק. „הוא ארז את החפצים שלי, הוציא אותם מחוץ לדלת, נעל את הדלת והשאיר אותי ואת התינוק ליד דלת סגורה," מספרת חדווה.

היא עמדה המומה עד שהבינה כי אדגר איננו מתכוון לחזור ולהכניס אותה לדירה. אז לקחה את חפציה ועברה להתגורר בביתה של חברה. „הוא טילפן לאמי ואמר לה: זרקתי את הבת שלך מהבית, והיא בטח תבוא הביתה ברגל כי אין לה כסף!"

אבל היא לא חזרה הביתה ברגל. היא עברה מחברה לחברה, בתיקווה כי בעלה יתעשת ויחזור אליה ולתינוק שלהם. אז שמעה כי הוא נסע עם הוריו

הפעם היה זה הבעל שניסה לטעון כי חדווה היא ספק־יהודיה, ויש צורך לברר את מעמדה האישי. שכן כאשר אחד הצדדים לנישואין איננו יהודי, אין סמכות לבית־הדין הרבני לערוך גירושין, ואז יש צורך לכנס בית־דין מיוחד, דבר הלוקח זמן רב וכרוך בהוצאות.

בית־הדין הרבני קיבל העתק מתעודת־הטבילה של חדווה, שנועדה על־ידי אביה להצילה מהשואה הבאה, והרבנים קבעו כי היא אכן נוצריה וכן גם בנה. לכן, קבעו, אין בית־הדין הרבני מוסמך להתיר את קשר הנישואין עם אדגר.

מאז לא היטיבו החיים עם חדווה, הם הפכו למערכת מישפטית ארוכה ומתישה. האשה הבלונדית, שהיתה לפני שנה ענוגה ושברירית, הפכה לאשה רזה ומרירה. פניה נחרשו קמטים עמוקים של צער.

הקשרים עם אדגר הם מאז רק באמצעות עורכי־דין, בתי־מישפט ומישטרה. הפגישות רק כאשר נאלצה, על פי צו בית־מישפט, להביא את הילד לאביו, או כאשר בא האב לשחק עם בנו.

בדיקת־הרקמות הוכיחה כי אין כל ספק שאדגר הוא האב, ונראה כי גם הוריו רצו להכיר את נכדם. אך חדווה, המשוכנעת כי הפירוד חל אך ורק בגלל ההורים, איננה מוכנה לאפשר לאדגר לקחת את הילד מביתה, כדי להביאו להוריו.

אחרי שהסתיים הראיון, לחצתי את ידה של חדווה והתקשיתי להישיר מבט לעיניה. הרגשתי כי אני חייבת לה התנצלות אישית על כל העוולות שגרמה לה מדינת־ישראל. היה לי קשה גם להישיר מבט אל אמה, הנוצריה שבאה לישראל מאהבה לבעלה היהודי. חשבתי על התיקוות שהיו לבעל למצוא מדינה בלי אפליה דתית, ארץ שבה לעולם לא תהיה שואה ואנשים לא יסבלו בגלל מוצאם או דתם. לא ידעתי איך להסביר להם מדוע דווקא כאן נתקלו באפליה ושינאה כזו. **אילנה אלון** ■

הצ'אנס השני

(המשך מעמוד 34)

עם קובי אושרת ושלמה צח. עוד לפני שעליתי לבימה אמרתי להם שהפעם יש לי כללי־ברזל: אני דורש שהשורשים שלי ילכו איתי לכל מקום. אני לא מוכן יותר להזרק למצבים שבהם אהיה לבד. זה לא יקרה לי עוד פעם בחיים. אני רוצה להיות תמיד מוקף בחברים ובמישפחה.

לתחרות הסופית, שתיערך בשטוקהולם, אני חושב שישכרו מטוס. הפעם נוסעים איתי הוריי, אחי חופני, אחותי ורדינה, ועוד המון חברים, שהבטיחו לי להצטרף.

אני לא יכול להגיד איזה משני השירים בהם זכיתי הוא טוב יותר. מה שאני יודע שהשיר עולה עולה הוא שיר שמח נורא. זאת הגדולה האמיתית שלו. יש הרבה שירים יפים, אבל מעט שירים ממש שמחים.

בכלל, היום אני מלא שימחה. ברור לי כיום שההתמוטטות שקרתה לי היה חלק מהבניה שלי מחדש.

אני חושב שהעליה שלי מחדש החלה אחרי היום הקשה ביותר בחיים שהיה לי. היה זה בתקופת המשבר, הרגשתי שאני טובע. חיפשתי משהו חיצוני להיתפס בו. כשהייתי מרגיש כך, הייתי תמיד רץ לרופא שיעזור לי.

באותו יום הגעתי למחלקת מיון בבית־החולים איכילוב. הרופא התרן, שאני לא זוכר אפילו את שמו, בדק אותי, ואחר כך פנה ואמר לי: „אתה אדם בריא לחלוטין. אנחנו לא יכולים לעזור לך. רק אתה מסוגל להחזיר לעצמך את הכוח."

זה היה רגע ההתפכחות שלי, הידיעה שאף אחד לא יעזור לי. זה היה הרגע הקשה ביותר בחיי.

עד לנקודה הזאת הייתי מאוד תלותי, הילד הקטן שתמיד סיפקו לו את הכל. מהרגע האיום ההוא הגעתי עד היום, לרגע הזכיה בשנית: וזאת הרבה מאוד בזכותה של דבורה שהביאה אותי בחזרה לפיסגה, שאותה עזבתי ברזיוך לפני שבע שנים.

חבל שדבורה לא זכתה להשתתף איתי ברגע הזה.

עד כאן יזהר כהן.

ירדנה ארזי קיבלה את ההפסד בתחרות בצורה יפה. היא לא חדלה מלחייך. כולם רצו לנחם אותה, אבל

יזהר כהן ואמו
„רק אתה מסוגל!"

היא אמרה: „כל התחרות היא בלי שום פרופורציה, אני עובדת כל השנה כל־כך קשה. השקעתי 20 אלף דולר בתקליט שהצליח, ופיתאום שלוש דקות של הופעה צריכים לקבוע בשבילי כל־כך הרבה.

„רק במדינה כזאת יכול להיות טירוף כזה אחרי שיר. אני עם פסטיבלים גמרתי."

„הייתי יותר מדי צעירה כדי להיות אלמנה, ויותר מדי מבוגרת כדי להתחתן עם איש צעיר – ואחרי קובה כולם נראים כמו שום דברו"

החצי של קובה

ריימונד זילברינג
.מישהו שאפשר לשכב עליו

ביום החמישי הגיעה **ריימונד זילברינג** לארץ, כדי לחגוג כאן את הפסח. כשחיפשתי טבעת־נשואין על ידה, הסבירה וסיפרה לי:

„אם אמצא גבר שיהיה חצי ממה שהיה **קובה**, אני אתחתן איתו מחר!"

לצעירים אני חייבת להזכיר שקובה זילברינג היה אגדה עוד בחייו. הוא היה מלך חיי־הלילה והאירועים של תל־אביב במשך שנים רבות, עד שמת.

ריימונד היתה ילדה למישפחה שעלתה ממארוקו, מקזבלאנקה. בת בכורה. שאחריה עוד שש אחיות ואח. אבא היה בעל מיסעדה ומונית.

כשהיתה ריימונד בת 17 וחצי, ניהלה רומן עם **עידו בן־גוריון**, הסופר שהתאבד. הוא שהביא אותה בפעם הראשונה למועדון צברה. לפני 25 שנה זה היה המקום הלוהט־ביותר בתל־אביב, אם לא בארץ כולה. שם היו תמיד מופעי־סטריפטיז ומופעים גרנדיוזיים אחרים.

ריימונד הכירה את קובה, שהיה מבוגר ממנה ב־18 שנה. הוא היה בעל־המקום. וגם נראה כך. איש גדול־מימדים וגדול־כרס. אולי יותר מכפי שהיה שמן, נראה שמן וגדול, והיה בעל נוכחות חזקה.

קובה התאהב בריימונד והיא בו, ומאז לא נפרדו. „הוא היה משוגע מהתחלה עד הסוף" אמרה ריימונד. „הוא ידע שהוא ימות צעיר. אף פעם לא רצה לעשות דיאטה, למרות שהיה חולה־סוכרת. הוא היה־אומר לי: אני אמות צעיר, אבל אני לא דואג לך, את תדעי להסתדר.

„הוא היה מעשן שלוש קופסאות סיגריות ביום ואהב לאכול הרבה. כשהיינו הולכים למיסעדה, הוא היה לוקח את התפריט, מביט קודם כל ברשימת המנות האחרונות, לפי המנה האחרונה, היה מחליט מה יאכל לפני כן. כזה היה קובה."

בתקופה ההיא הביא קובה לארץ הרבה אמנים חשובים מחו"ל, בין השאר את שרל אזנאבור. את אנריקו מסיאס, את אדי קלברט וז'ק ברל.

חייהם של קובה וריימונד היו פרועים וסוערים, ולא היה רגע אחד של שיעמום. קובה היה מטורף נחמד, מעולם לא עשה חשבון של כסף. הוא תמיד ניזבז, גם כשלא היה לו. „לפעמים היינו טובעים בכסף," סיפרה ריימונד, „ולפעמים היו מנתקים לנו את החשמל או את הטלפון, כי לא היה לו כסף לשלם את החשבונות."

לקובה היתה תמיד טבעת־יהלום על האצבע הקטנה. „כשמלאו עשר שנים לנשואין שלנו," אמרה ריימונד, „הוא הביא לי במתנה טבעת־יהלום. רק אחר־כך שמתי לב שטבעת היהלום שלו אינה. הבנתי שלא היה לו כסף לקנות לי מתנה, אז הוא הוריד את הטבעת מהאצבע שלו ונתן לי אותה במתנה. אלה התכשיטים היחידים שיש לי עד היום, אלה שקיבלתי מקובה."

הכל היה נהדר, עד שקרה האסון. ריימונד היתה בחופשה בפאריס, שם קיבלה הודעה לחזור מייד לארץ, כי קובה לקה בהתקף־לב. היא טסה בחזרה, נסעה מייד לבית־החולים איכילוב בתל־אביב. היא הספיקה לדבר איתו כמה מילים. למחרת נפטר.

או נסעה ריימונד לפאריס, שם פגשה את **זאק־קלוד ברטנר**, שהיה אמרגן של מירוצי מכוניות. „הוא היה קובה קטן," סיפרה ריימונד בחיוך. „הוא מאוד רצה לארגן מירוץ־מכוניות בסיני. אבל פיתאום החזירו את סיני, או הפרוייקט התבטל."

ז'אק הזכיר לריימונד את קובה. גם הוא היה חי בלי חשבון, גם הוא אהב לבלות, והיו לו שיגעונות. אבל היה לו חיסרון אחד גדול: הוא היה נשוי. אחרי חמש שנים של רומן לוהט, הבינה ריימונד שהוא לא יעזוב את אשתו ולא יתחתן איתה, או החליטה להיפרד ממנו.

אחר־כך פגשה גבר אמריקאי מלוס־אנג'לס בשם **בוב מוסקוביץ**. הם נפגשו בפאריס. הסתבר שבוב היה חבר טוב של קובה, ושגם הוא אלמן. אבל זה לא הספיק כדי שריימונד תרצה לקשור את חייה איתו. „זה לא היה זה." היא סיפרה. „חוץ מזה לוס־אנג'לס לא מוצאת חן בעיניי. נוסף לזה, אחד בגיל של קובה כבר היה לי, ולא רציתי עוד אחד." אז הרומן עם בוב נגמר אחרי שנה וחצי.

„הגברים הטובים נגמרו. נשים רוצות להיות פמיניסטיות היום, והגברים מקבלים את זה בשימחה. זה נוח להם. אני בעצמי ילדה, ואני מחפשת מישהו לשכב עליו, לא מישהו שישכב עליי." אני מניחה שריימונד התכוונה למישהו להישען עליו, אבל אני לא מאשימה אותה. היא עדיין מתרגמת מצרפתית.

בינתיים היא גרה בדירה שכורה בפאריס, ועובדת בבוטיק לבגדים. „כשיהיה לי די כסף, אני אחזור לארץ. כאן צריך הרבה מאוד כסף כדי לחיות."

אין אף גבר בחייה: „לא נשארו גברים להתחתן איתם, לא פה ולא באירופה. אני הייתי יותר מדי צעירה כדי להיות אלמנה, ויותר מדי מבוגרת מכדי להתחתן עם איש צעיר. ואחרי קובה כולם נראים כמו שום־דבר."

ריימונד באה לארץ השבוע, גם כדי להיות בליל־הסדר עם המישפחה וגם כדי להשתתף בחתונה של **ז'קלין**, אחותה הקטנה, המתחתנת ביום שלישי בבית אמריקה עם **יעקב ליברזון**, רוסי שהיגר לגרמניה.

ניקמתו של הבעל, או אורי ואורה

הסיפור ייגמר בחתונה בקיץ. אני אומרת את זה כבר בהתחלה, כדי שלא תהיו במתח, כי תיכף מתחיל סיפור שכולו צרות.

בדרך־כלל אני לא אוהבת לכתוב על קולגות, מאז גירושיו היה אורי אלוני עוף פורח, ורץ מאשה לאשה, כמו פנוי עליו וטוב־לב. עד שנפל גם הוא ברשת, כמו שקורה לכל הבחורים הטובים.

אורי אלוני ואורה שיינרמן
סיפור עם שם מוזר וארוך

אבל הפעם אני חייבת. יש עיתונאי בשם **אורי אלוני**, ידוע, מוכר וחביב. אורי הנ"ל היה נשוי בעבר לבחורה בשם **ג'ין**, ולהם שלושה ילדים, שתי בנות (12 ו־16) ובן (7 וחצי). כשהתגרשו, נשארו שתי הבנות אצל האמא, והבן הלך לקיבוץ גן־שמואל.

כבר מזה שנה שלמה הוא מנהל רומן צמוד עם **אורה שיינרמן**.

אורה (38) היא בעלת בית־הספר האקסטרני שחר. גם היא היתה נשואה בעבר ל**אבי**, בעל חברת־מחשבים. לשניים שני ילדים (9 ו־12).

אבי ואורה גרו בווילה. כשהתגרשו לפני שנתיים, החליטו שאורה תמשיך לגור בווילה במשך שנתיים, ואז תמכור אותה והם יתחלקו חצי־בחצי בכסף.

כשנודע לאבי שאורה מנהלת רומן, נטרפה דעתו והוא החליט לצאת למסע־נקמות. קודם כל הגיש תביעה לבית־המישפט, בבקשה שהווילה תימכר לפני תום השנתיים. בקשתו לא אושרה. אחר־כך הוא הגיש עוד בקשה, שיורידו לו את סכום המזונות (800 דולר), וגם זה לא התקבל. בסוף הוא הגיש בקשה שיוציאו את אורי אלוני מן הבית, וגם זה לא הלך. אז הבעל פשוט הפסיק לשלם את המזונות, ועכשיו רודפים אחריו צווים לתשלום.

בינתיים חיים להם אורי ואורה בשלווה. „מה שאני הכי־אוהב אצלה זה הראש שלה, ולכן זוהי תחנה סופית שלי," אמר לי אורי, וביקש שאקרא לסיפור אורי ואורה. אז אני לא אוהבת לסרב לקולגות, ולכן יש לסיפור שם מוזר וארוך.

אורנה כהן עם משה ציץ
זוג צעיר, שנראה כמו שני ילדים

דווקא כן נשואין

יש הטוענים שהצעירים של היום אינם הצעירים של פעם. הם בוטחים במוסכמות, קאריירִיסטים, ובעיקר מזלזלים במוסד הנישואין.

אם תשאלו אותי, הדור החדש הוא הרבה יותר שמרני מאשר הדור של פעם.

תראו את הקשישים: עד היום חי **אריק איינשטיין** עם **סימה אליהו**, האם של בנו, ללא נשואין. אתם כבר שכחתם את הסיפור של הזמרת **עליזה עזיקרי**, שילדה ל**אריס סאן** הנשוי בת ללא נשואין, ושר**בקלה מיכאלי** היתה בחודש השמיני כשהתחתנה. **חנן גולדבלט** התחתן והתגרש כאילו שהוא מחליף

רחל מרחלת על כל העולם

ממישרד־החוץ למישרד־הבריאות

במיזנון הכנסת התאספו, לפני שבוע, כל יפות המישכן וכל חשוביו וחגגו ביחד יום־הולדת. זה לא היה יום־ההולדת של **שימעון פרס**, ראש־הממשלה, וגם לא של ממלא־מקומו **יצחק שמיר**, הרוטציונר. זו היתה יום־הולדת של בחורה יפה, **ירדנה מלר**, מזכירת סיעת הליכוד בכנסת.

אחרי שכל הנוכחים המכובדים איחלו לירדנה היפה מזל־טוב, הם גם העזו ושאלו אותה בת כמה היא, בעצם. ירדנה חייכה חיוך חביב, הישירה

ירדנה מלר
לא עם יצחק שמיר

מבט, ואמרה בלי בושה: „לא שואלים אשה בת כמה היא. אני בת 18 — וזהו."

אז למרות גילה הצעיר (18, לא?) היתה ירדנה קשורה בעבר, כך לפחות סיפרו טורי־הרכילות, לאיש המכהן כיום במישרה רמה ביותר במישרד־החוץ. ושוב, אני לא מתכוונת ליצחק שמיר.

בינתיים ניתקה ירדנה את קישרי־החוץ שלה, ועברה לקישרי־פנים. היום היא מנהלת רומן עם רופא מבית־החולים רמב"ם בחיפה. כשהרופא מתפנה מן המישמרות שלו, וירדנה מתפנה מהח"כים שלה, הם נפגשים.

ממחטות־אף, **ויורם גאון** התחתן כשלא היתה לו כבר ברירה. והאמינו לי שהרשימה היא עוד ארוכה.

ואילו זמר צעיר, פופולארי מאוד, שהשתחרר מהצבא לפני כמה חודשים, שמו **משה ציון**, נראה כמי שעומד לפני קאריירה מבטיחה מאוד. שיר אחד שלו, אנשי הגשם כבר שייך לקלסיקה בזמר העברי. ידידתו, **אורנה בהן**, יפהפיה, שהשתחררה אף היא רק לפני כמה חודשים מהצבא, בחורה בעלת מראה כמו שלה, גובה 174, עיניים מלוכסנות, עצמות־לחיים גבוהות ושפתיים בשרניות, היתה עושה הרבה חושבים לפני שהיתה מחליטה עם מי ולמה. והנה הזוג הצעיר, שנראה כמו זוג־ילדים, עומד למסד את היחסים ביניהם. המאורע המשמח ייערך בחודש אוגוסט הקרוב.

מסאז' מימין ומסאז' משמאל

חנה עזרא ואברשה טמיר
מאשה לאשה – בגיל 64

יש דברים שקומרים, כנראה, רק בצבא, ובכל מיני משימות עלומות וסודיות. הגברים האלה, שיצאו לכל מיני משימות נועזות ועשו כל מיני פעולות־גבורה מיסתוריות, נראים, אולי בגלל זה, טוב יותר ככל שהם מזקינים והשנים עוברות.

את **אברשה טמיר** אתם מכירים? מכירים: אתם בטח יודעים שמאז הבחירות האחרונות ומאז שיחד ביחד עם מיפלגת־העבודה, אברשה הוא מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה. אז אלה הדברים הרישמיים, שקוראים עליהם בעמודים הראשונים של העיתונים.

במשך כל תקופת הבחירות הסתובב לו אברשה באירועים חגיגיים, כשלידו **חנה עזרא**, אשה בדמות פסל. יפהפיה אמיתית, תימניה אמיתית ודיילת אמיתית.

אברשה היה נשוי בעבר ל**וורדה**. אלה היו נישואין שאני קוראת להם נישואי בית־ספר תיכון. זוגות המכירים בגיל ההתבגרות, מתחתנים, מביאים לעולם ילדים ואחרי הרבה שנים מבינים פיתאום שהם לא מתאימים, או הם מתגרשים.

זה מה שקרה לאברשה ולוורדה. הם התחתנו בגיל 18, יש להם שלושה ילדים (שלושה כבר נשואים והביאו להם שני נכדים) ולפני עשר שנים התגרשו.

מאז שהתגרש, גר אברשה בדירות שכורות. את הבית הוא השאיר לוורדה, מורה במיקצועה.

לאברשה אין הרבה חברים, וגם לא הרבה תחביבים. הוא ירוע כאיש קשוח, שעבר הרבה בחיים. בין השאר ניתוח מסובך, בעיקבות פציעה. כרתו לו כיליה אחת. מאז יש לו בעיות־נשימה, ולכן הוא גם מדבר לאט.

אבל לא חייל כמו אברשה יפול ברוחו או בגופו. הוא ממשיך במשימותיו ונכון תמיד לקרב. אהבות יש לו כמה: הזוא מכור למסאז'ים ורץ אליהם בכל הארץ. הוא גם מכור לאוכל, ובין מסא'ז למסאז' אפשר למצוא אותו זולל את מטעמיו של **כריסטיאן** באלהמברה, או טועד צהריים במיסעדה אולימפיה בתל־אביב.

חוץ מהמשימות האלה שלקח על עצמו, ירוע החעייל אברשה כאוהב־נשים. כשראיתי אותו תקופה ארוכה עם **חנה** הדיילת. חשבתי לתומי

תהילה סלע
יש גם אחרות

שהבחור התאהב ותיכף יתחתן. אבל לא אברשה. אז הודיע לי חגיגית: „אני לא מתחתן עוד!"

בינתיים התברר לי שחנה אינה האשה היחידה בחייו. בין סעודה באולימפיה להתעמלות במכון וינגייט, בין נסיעה בשליחות סודית למצריים למשימה עלומה אחרת, מנצל אברשה את זמנו ובורק בסודיות כל מיני נשים. בזמן האחרון הוא מסתובב עם אשה שהיה קשור איתה בעבר, **תהילה סלע**, שהיא, בניגוד לחנה, בלונדית. בין שתיהן הוא נפגש גם עם אחרות.

איך הוא מצליח, האיש בן ה־64, לתמרן בין כל הדברים האלה? אני לא מבינה. נראה שאלה הם דברים שרק חיילים מנוסים יכולים לדעת.

הזמר המיילד

סיפר השבוע הזמר **אבי טולידאנו**:

„הייתי נוכח בלידה האחרונה של אשתי, **ליאורה**. זה היה מרגש, כי שכחתי כבר איך נראית לידה. עברו כבר כמה שנים טובות מאז הלידה של שני ילדיי הקודמים. בכל הלידות הייתי נוכח. אני מאמין שנוכחות הבעל עוזרת

ליאורה ואבי טולידנו
הרבה לילות בלי שינה

לאשה. אני יודע שמחכים לי הרבה לילות שבהם לא אוכל לישון, אבל אין אושר גדול יותר בעיניי מלידה של ילד."

קשה היה להאמין שרק לפני כמה שנים עבר הזוג משבר. השבוע הם נראו כזוג המאושר ביותר בעולם.

ילדה של קפטן ודיילת אל־על

בכל הסרטים ההוליוודיים, שהנושא שלהם הוא נמלי־תעופה ואנשי צוות־טיסה, תמיד יש רומן לוהט בין הטייס הנשוי לבין הדיילת היפה ביותר. אז תדעו לכם שזה לא רק בסרטים. אלא ממש בחיים עצמם. ולא סתם בחיים, אלא בחיים שלנו ובחברת־התעופה הלאומית שלנו.

ב־אל־על יש קפטן, שכל הרואה אותו חושב שלפניו פוסטר פירסומי מהלך. האיש נראה בדיוק כמו שטייס כביר ומיקצועי צריך להיראות: גבוה, גוף חטוב, ידיים גדולות, שיערו מתולתל ופה ושם כסוף. בקיצור, פירסומת לטייסים. שמו **ראובן נרונסקי** והוא מתקרב לגיל השישים.

גם הדיילת המרובבת נראית כמו בפירסומות. היא היתה מלווה, בדרך כלל, את כל ראשי־הממשלה ואת כל האנשים החשובים, כשהיו טסים למסעות ברחבי העולם.

לפני יותר מ־10 שנים התאהב לו הטייס יפה־התואר בדיילת החתיכה, ששמה **פיצי**. כמו בסרטים. גם הם דאגו לטוס ביחד ולבלות ביחד את שהותם בחו"ל. כמו בסרטים, גם בחיים. קיוותה פיצי שראובן יתגרש, והיא תוכל למסד את הקשר ביניהם.

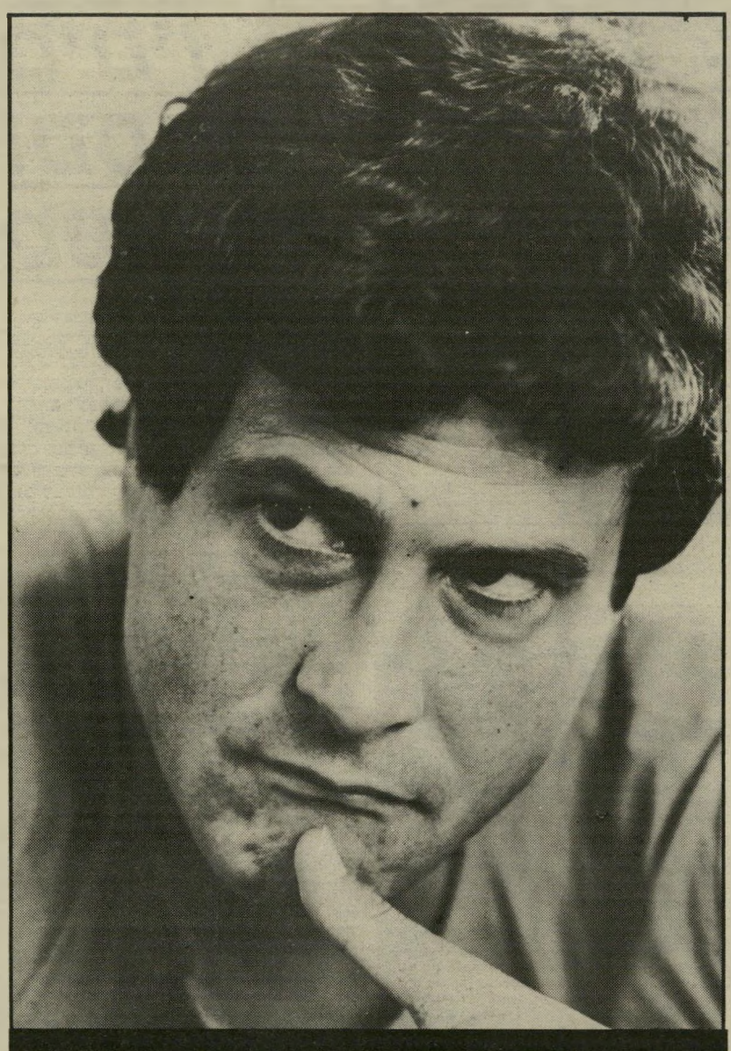
אך ראובן נשוי היטב, לאשה נאה בבית (או, נכון יותר, בווילה) נאה בכפר־שמריהו, והוא היום כבר סבא לנכדים. ראובן לא חשב להתגרש מאשתו, אך לא רצה לוותר על פיצי, אהובתו. כך נמשכו הדברים שנים רבות. במשך השנים לא הוניח ראובן את פיצי, ואף דאג לבנות לה בית נחמד בהרצליה־פיתוח, במרחק קצר מאוד מביתו שלו.

כשהבינה פיצי, שהיא כבר בת 35, שנישואין לא יהיו באוויר, החליטה שאפשר גם בלי. ביום החמישי האחרון היא ילדה במזל־טוב בת לראובן הנ"ל, אחות לילדיו הגדולים ודודה קטנה לנכדיו.

דודו טופז מדבר על נשים, כסף, הומו־סכסואליות, הצלחה, צ'חצ'חים, על הכסף שהוא מרוויח והמיתוס על גרודי נשים שהוא מכניס בסיטונות למיטה שלו ומכריז — המיתוס נכון:

„אני מעדיף נשים מבוגרות. הן מושכות יותר. אני נמשך אל הראש שלהן ואל העצמאות שלהן!"

„אני שומר על עצמי, לא אוכל בלילה, מעשן רק חמש סיגריות ביום ומורח קרם ,ניבאה' על הפנים!"

ראיינה שרית ישי־לוי

„הרבה גברים חיזרו אחרי ואני עדיין מקבל טלפונים ומיכתבים מגברים. זה עובר מעל". לא מזיז לי!"

„חייבים לבטל את מס הכנסה סופית, להוריד מעל גבנו את פקידי־השומה הטפילים ואת רואי־החשבון!"

„למה לא שאלת אותי אם אני דופק כבשים? אני דופק כבשים באותה מידה שאני דופק גברים!"

„אני מכיר בכירים, אנשי־קבע, מנכ"לים ועיתונאים, שיש להם חשבונות בשווייץ!"

„שכולם יתפוצצו מקנאה!"

אילו היה נולד בהוליווד, אין ספק שדודו טופז היה נושא לחלומותיהן של כל נשות העולם המערבי. גם כך הוא מצוי בחלומות של לא מעט נשים. במשך שלוש השעות שבהן שפר עליי גורלי ושהיתי בדירת־הגג שלו, ספרתי לפחות 20 טלפונים. כולם מנשים, כולן זוהו על־ידי מר טופז. היו גם כאלה שרק השמיעו אנקות־תאווה. הוא, כמובן, טרח להשמיע לי אותן. טופז, עליי לציין, זכר את מיספרי־הטלפון של הגברות וטרח לחזור על המיספרים האלה באוזניהן. אין לך דבר יותר מחמיא לאשה מאשר גבר בלתי־קבוע, הזוכר בעל־פה את מיספר־הטלפון שלה.

אילו היה טופז כוכב הוליוודי, אין ספק שהיינו יושבים כעת על שפת הבריכה בביתו בבוורלי־הילס, אוחזים בידינו כוסות מעוד־נות עשויות קריסטל, של יין קליפורני לבן, משרת כושי היה טורח על הקפה ועל הסנד־וויצ'ים ובין לגימה לשאלה ובין תשובה לטלפון היה הכוכב מזנק, בגופו האתלטי השזוף והבנוי לתלפיות, אל בריכת־השחיה, מרביץ בריכה וחוזר אל כוס היין שלו.

גם כך דודו טופז אינו יושב לרגע במנוחה. גם כך הוא חי כמו בחלום של נער־זוהר תל־אביבי. אילו היה בארץ עיתון לגברים מהסוג של פלייבוי, דודו היה בו כוכב ראשי. דירת־גג מהעבר השני של רחוב ארלוזורוב, בקומה העליונה שטיח ורוד מקיר־אל־קיר וחדר־שינה ענק, אמבטיה עם ריצפת שיש לבן ומאזני־שקילה. על המיטה זרוק בגון־שלאנטיות כיסוי עשוי פרווה, שני מכשירי־טלפון, ולידו שולחן־האיפור פן וקרם ניבאה. על הקיר תמונות וציורים. ספת־הישיבה והמיטבחון הם בטוב טעם.

טופז מכין לנו קפה פילטר. יש לו סרוויס משגע מעוטר בפס ורוד. הוא לבוש במיכנסי טרנינג שאינם מסתירים מאומה. פלג גופו העליון חשוף, הוא יחף. אילו לא הייתי מכירה אותו כל־כך הרבה שנים, הייתי נשברת.

אחר־כך הוא לבש חולצת־טריקו. לקראת אותו הרגע המכריע, שבו הצטרף אלינו ציון הצלם, הוא נכנס ללחץ אטומי, הורה לציון לצלם אותו מלמעלה, מכיוון שמלמטה הוא יוצא שמן. הוא התחנן על נפשו, ביקש ממני להשתמש בצילומים שיש לו, צילומים שבהם הוא נראה מתקתק וכובש־לבבות. כל־כך הוא חרד להופעתו החיצונית.

הוא לא מתבגר, טופז. הוא נעשה יפה יותר ויותר משנה לשנה, מעורר את קינאת הגברים. יש נשים מסויימות שלא משתגעות אחריו. דווקא אל אלה הוא נמשך.

מסתבר כי אליל־הנשים מסיים מדי לילה את הופעתו במושב ליד נתניה, בחיקה של גברת בת 40, צורפת במיקצועה, אם לבני 17 ו־19. מי היה מאמין.

דרך ארוכה עשה טופז מאז שסיים את לימודיו באקדמיה המלכותית ללימודי אמנות הדרמה בלונדון. כבנו של השחקן והקריין אליהו גולדנברג הוא שאף תחילה לקאריירה של שחקן רציני בתיאטרון. הוא אומנם החל את הקאריירה שלו כשחקן בתיאטרון חיפה, השתתף במצוד המלכותי על השמש לצידו של יוסי גרבר. אחר־כך נטל

חלק בניסיון תיאטרלי מעניין, גילם את התפקיד הראשי במחזה־המחאה הבריטי הצילו, לצידה של תיקי דיין, בבימויו של בימאי אמריקאי שנעלם בנתיים מהשטח. ואז אירעה תפנית חדה. השחקן הפך בדרן, חקיין, מנחה. הוא גם גילה יוזמות אינטלקטואליות, פירסם ספרי־שירה וספר אחד בשם כתם לידה, שבו סיפורים. אחד

„ניצ'ה אמר: נשים, גלו לי את הילד שבגבר! אני אוהב נשים המגלות את הילד שבי!"

מהם, צמח בר, עומד להפוך כעת לסרט בכיכובו של טופז. ערב־היחיד שלו. פליטת פה, הוא פנומן בעולם־הבידור המקומי.

נוכחתי באחת ההופעות. היכל התרבות היה מפוצץ. כל הכרטיסים נמכרו. הקהל היה מה שמכונה „קהל טוב," על רמה ממוצעת וגבוהה. הקהל השתולל מצחוק גם כאשר טופז הצחיק בסגנון מסיבת סיום של כיתה־חית. גם כאשר הטקסט היה רחוק מלהיות אינטליגנטי או מבריק, הקהל היה על הריצפה.

אני לא נהניתי. אבל אני, יש לציין, במיעוט. האולמות המלאים וההצגה הרצה 250 פעם מוכיחה שדודו טופז הוא סיפור־הצלחה. טופז עומד יחיד על הבימה, הקופות שהוא סוגר הולכות ברובן אל כיסו. הוא סיפר לי שהוא מרוויח פי כמה וכמה יותר מאשר ארבעת אלפים דולר לחודש. הוא עצמו, כך הוא סיפר לי, לא צריך לעבוד עוד. הוא חי מאלפיים או שלושת אלפים דולר בחודש, ואת השאר, כדברו, שם בצד.

שאלתי אותו באיזו מכונית הוא נוסע, הוא ענה: „במכונית שאין לאף אחד ציטרואן בי אקס." אני מודה שאני לא מכירה הרבה אנשים בארץ שיש להם מכונית כזו.

כשבאתי לדודו טופז, החלטתי שעל הצ'חצ'חים לא נדבר. אך הוא סחב בכוח לשיחה על הנושא הזה. אני, שפגשתי אותו יותר מפעם אחת בתקופה ההיא, יכולה להעיד כי על האיש עברה טראומה נוראה. לדעתי, עד היום הוא לא השתחרר ממנה. גם לציון, הצלם, הוא טרח להראות קיטעי־עיתונות מהתקופה ההיא, המקוטלגים אצלו בסדר מופתי.

שוחחנו למחרת הקדם־אירוויזיון, דיברנו על הנצחון של יזהר כהן, על הכישלון של ירדנה ארזי. „היא נכשלה בגלל עודף־חשיפה" הוא אמר לי. אחר כך הוא אמר לי שהוא מרחם על יזהר כהן. מה זה מרחם? פחד! למה, שאלתי אותו. והוא אמר:

■ ■ ■

ההצלחה זה דבר מפחיד מאוד, בעיקר בארץ. פיתאום הכל מתנפח. כשהתחלתי להצליח, שלמה ארצי טילפן אליי ואמר לי: „דודו, ההצלחה זה דבר מאוד מפחיד. שתדע לך, אתה צריך להוכיח את עצמך שוב ושוב, לא יכול לרגע אחד להניח. אם אתה בינוני, שני, זה בסדר. אם אתה מקום ראשון — או־אה, פחד!"

הנה, עכשיו כולם אומרים ליגאל בשן: עלא־כיפאק! יופי של שיר! אבל יזהר? הוא עכשיו מתחיל לרעוד. ואם יזכה במקום ראשון באירוויזיון, עוד יותר מפחיד!

תראי, אני יודע שכולם סופרים עכשיו כמה אני מרוויח...

● **כמה אתה מרוויח?**

בטוח שאני מרוויח פנטסטי, אבל זה בלי פרופור "ה לכמה שמרוויח עורך־דין מצליח או קבלן מצליח.

● **אצלם הקריטריון שונה.**

נכון. אצלנו ההצלחה זה לא רק כסף. אתה חושב כל הזמן לא כמה כסף תעשה, אלא איזה סרט תעשה. ונגיד שיש כבר שחקן שהגיע לעשרה מיליון דולר. מה זה שווה? הוא הרי ירצה לזרוק את כל הכסף הזה, אם יפשל פעם אחת בסרט.

● **ואתה, מה תעשה אם תפשל?**

הגה, כבר את שואלת אותי על פאשלות. לא שואלת על הצלחות. תראי את הערב שלי. למה שלא תרברי איתי על ההצלחה של הערב שלי? ישר את רצה לפאשלות? את יודעת, אלוהים אמר לאברהם: „אתן זרעך ככוכבים וכעפר הארץ." העם הזה, שאת שייכת אליו, משול — אם תרשי לי לצטט מהתלמוד — לכוכבים ולעפר. כשעולים, או עולים לכוכבים; כשיורדים, או יורדים לעפר.

השימחה לאיד, החגיגות שעשו על העניין שלי מלפני ארבע שנים, הם בלי פרופורציה לעומת מה שבאמת קרה. אנשים, ולא מהליכוד,

טופז בגיל שנה
יפה כמו חלום

טופז עם אחיו, מיקי, והוריו, אלידו ולילי גולדנברג
„קיבלתי חינוך אומנותי בבית"

דווקא שמאלנים — אני יכול להראות לך כתבות של עמוס קינן ויונתן גפן, שמרתי על זה — לעגו לי. עמוס קינן — ויש לי את זה פה, אני אראה לך — כתב איך המערך נתן לבררן סוג י"ז לעלות לבימה. אני מבטיח לך שעמוס קינן לא ראה אותי בהופעה בחיים שלו. הוא פגע בי פגיעה אישית, כי אני יודע שאני לא בררן י"ז. אני בררן אלף־אלף, וזה בטוח וזה עוד יבוא לידי ביטוי. אני רק בתחילת הדרך.

ההתכתחות הזו — דווקא מאנשים שהיו שייכים למחנה שהופעתי בשבילו, נתנה לי עור של פיל על העור העדין שהיה לי קודם. עכשיו לא מעניין אותי שום דבר, אני הולך כאסח.

● **למה אתה מתפלא שדווקא אנשים**

„הייתי בחור יפה, אז השחקן מתיאטרון חיפה חיזר אחרי. מה יכולתי לעשות?"

מהמחנה שהופעת למענו כעסו עליך? הרי פגעת במחנה הזה, בעצם האמירה המפורסמת שלך.

אני מבין שהמחנה שלהם נפגע, אבל הם הגיבו בצורה לא־אנושית. הם היו לא אנושיים. אני יכול להראות לך כתבה של אהרון בכר מה־26.6.81, יום שישי, ידיעות אחרונות. הוא מזכיר צ'חצ'חים ופריחות לכל אורך ורוחב הכתבה, ואף אחד לא התייחס לזה. יומיים אחרי זה עליתי אני על הבימה ואמרתי את המילה...

● **ואז מנחם בגין התייחס!**

ושבוע אחרי זה בכר ירד עליי שהשתמשתי במילה צ'חצ'חים.

● **איך הסברת את זה לעצמך?**

מה אני אגיד? הרגשתי שכל ההתנהגות הזו, כל העליהום הזה, נובע מטיפשות, מחוסר־צדק ומהערריות של אנשים הנוהרים אחרי המוסכמות. אמרתי מה שכולם אמרו אז, לא אמרתי שום דבר יוצא־דופן. אבל מאז אותה אמירה שלי דברים השתנו. ועוד איך השתנו!

● **אתה מתכוון שהשתנו לטובת הצ'חצ'חים?**

גם אז לא התכוונתי לעדות מיזרח.

● **ועוד איך התכוונת לעדות מיזרח!**

סוחרי־מכוניות שאני לא אזכיר את שמם, המסתובבים במועדונים שלא אזכיר את שמם, עם שרשרות־זהב ויהלומים — הם צ'חצ'חים לא פחות מהחקלאי המארוקאי הגיזעי, המעבד לעצמו שדה בנגב. תאמיני לי, הוא קרוב אליי הרבה יותר מהם.

● **את אותם סוחרי מכוניות אתה סוגש, יש להניח, לעיתים יותר תדירות מאשר את אותו חקלאי מארוקאי מהנגב.**

אני אומר לך את מה שאני אומר בכנות.

● **בכלל לא רציתי לדבר אתך על נושא הצ'חצ'חים. למעשה, אמרתי לעצמי שזו תהיה השאלה האחת שלא אשאל אותך. אתה הובלת לשאלה הזו. למה?**

גם אני לא רציתי לדבר על זה בכלל, אבל איך אני יכול להתעלם מזה? את יודעת מה עבר עליי? יש לך מושג בכלל מה עבר עליי? זה קשה לתאר. והכל מתועד. יש לי כל מילה שנכתבה על הנושא. אני יכול לספר לך את הסיפור, את לא תאמיני מה שעבר עליי.

אבל מכל זה יצא דבר אחד טוב, רבותיי, שחיים רק פעם אחת וצריך למצות את החיים. אפשה לחיות בשולי־החיים, להיות פקיר בנק או סוכן־ביטוח. אני מעדיף את החיים שלי. הרבה יותר מעניין — עליות, ירידות, כאסח מקצר את החיים, אבל מעניין.

■ ■ ■

● **באיזה גיל החלטת שאלה החיים שאתה רוצה?**

מאיזה גיל? גרלתי בבית שאבא ואמא שלי פיתחו בי, ובאח שלי, כיוון אמנותי. לפני השינה קראו לנו סיפורות טובה. בכל יום שישי — פרק מהתנ"ך. היה ברור שאני אגמור בתור שחקן. אחי מיקי עלה הבימה, ירד ממנה, אבל נשאר בשטח — מפיק, מצייר. בכל אופן, לא הלך להיות עורך־דין.

את שואלת מתי הבנתי שאני רוצה לעלות על הבימה. מה אגיד לך? ער היום אני לא בטוח שאני רוצה להיות על הבימה.

● **ברצינות?**

כן, אני לא בטוח שזה כל מה שאני רוצה לעשות.

● **מה עוד אתה רוצה לעשות?**

לביים. לכתוב, לעסוק במחשבים. לקחתי קורס למחשבים, לקחתי קורס בראייה. אני גם

טופז בתנוחה סכסית
„אני בדרן אלף־אלף"

מאמין שבשלב מסויים אגיע למעורבות פולי־טית.

● **לא הספיקה לך הכוויה שספגת במעורבות הפוליטית הקודמת שלך?**

לא, לא נכוויתי. אני חושב שיש לי איכפתיות מאוד חזקה בקשר למה שקורה כאן, ואני מאמין שיש לי פיתרונות לא שיגרתיים, כדי לפתור כמה מהבעיות הלא שיגרתיות שיש לנו פה.

● **אתה יכול לתת לי דוגמה לא־שיגרתית של פיתרון לא־שיגרתי לב־עיה לא־שיגרתית, שיש לך להציע לאו־מה?**

אתחיל בשטח הכלכלה. הדבר הנכון לעשות הוא מה שממשלת ארצות־הברית דורשת שנע־שה: הפחתת המעורבות הממשלתית למינימום, קיצוץ מישרדי־הממשלה, כמו למשל מישרדי־השיכון־והקליטה, שהם מיותרים, והכי־חשוב — ביטול מוחלט של מס־ההכנסה.

● **אתה פשוט רוצה להיות סופולארי בכוח.**

לא, לא עניין של פופלאריות. תביני: כל

„אני מאמין שאני יכול לשחק את האמלט. אני יודע את המחזה באנגלית בעל־פה!"

הכנסות מס־ההכנסה מהוות 19% מההכנסה הלאומית. מתוך אותם 19%, יותר מחצי הם תוצאה של גילגול־כספים. כלומר, יש בארץ 350,000 עובדי־מדינה, שליש מהמפרנסים. האנשים האלה מקבלים משכורת מהמדינה.

איש־קבע, נניח, מקבל משכורת של מיליון שקל, שממנה מורידים לו מס 400,000 שקל. המס הזה הולך לאוצר־המדינה, שבחודש הבא משלם לו משכורת. זה גילגול־כספים. אז למה שבחודש הבא מישרד־הביטחון לא ישלם לו ישר 600,000 שקל? הרי זה יקטין אוטומטית את תקציב מישרד־הביטחון. מי צריך מס־הכנסה? העצמאים והחברות במדינה ממילא מרמים את מס־הכנסה — חלק באופן חוקי, בצורה של עקיפת־מס, וחלק על־ידי העלמות, ומשלמים בערך רבע ממה שהיו צריכים לפי החוק. ואני אומר לך את זה באחריות.

צריך לבטל את מס־ההכנסה. תראי איך שסטף ורטהיימר הוכיח את זה. חייבים לבטל את מס־הכנסה סופית! להוריד מעל גבינו את פקידי־השומה הטפילים ורואי־החשבון העלוקות. אנ־שים המתפרנסים על גבם של אחרים הם עלוקות טפילים!

(המשך מעמוד 41)

● זה לא קונין גדול לרצות לבטל את מס־ההכנסה כשיש לך עניין אישי אי־תם.

שום דבר! אני השנה שילמתי מס־הכנסה שיכול לפרנס טוב עשר מישפחות בישראל!

● מה זה שום דבר? הם באו אליך להוסעה, גילו שאתה לא משלם מס על קלטות־וידיאו שמברח.

זה נופף! וזה בכלל לא קשור האחד לשני. אני הלכתי עם עזרה זוהר בבחירות האחרונות, לפני העניין שלי עם מס־הכנסה.

● הצבעת בשביל עזרה זוהר?

בטח, הוא צודק. מס־הכנסה זה מקור לרמ־

„איך אני ישן בלילה? בצד שמאל של הבחורה!"

אויות. אני באופן אישי מכיר בכירים, אנשי קבע, מנכ"לים של חברות, אישי־ציבור, עיתונאים שיש להם חשבונות דולאריים בשווייץ. הם מתים להחזיר ארצה את הכסף, אבל החדרה שיתפסו עצומה.

● ואתה מרחם עליהם, מפני שעברו על חוקי המדינה.

הם לא עברו על החוקים, הם העבירו בתקו־פת־ארידור, כשהיה מותר להוציא שלושת אלפים דולר כל יום. אני נשבע לך, אני מכיר אנשים שהלכו מבנק לבנק, מסניף לסניף, והוציאו טרבלרס צ'קס. יותר מזה: נסעתי לחו"ל, באתי לקנות דולארים. אמר לי הפקיד בבנק: „אל תקח טרבלרס של בנק לאומי, של ויזה. קח כאלה של בנק אוף אמריקה. אמרתי לו: למה? אמר לי: „תאמין לי, כל חברי־הכנסת שנוסעים לוקחים רק כאלה, והם לוקחים הרבה יותר משלושת אלפים דולר." את מבינה? הפכנו להיות מדינה של רמאים.

● חוץ ממך ומעזרה זוהר היה עוד אחד שהאמין בביטול מס־ההכנסה?

כן, 5,700 איש.

● חוץ מנושא מס־ההכנסה, אתה מזדהה גם עם דיעותיו הימניות של זוהר?

לא, לגמרי לא. אני איש של פשרות. מזדהה יותר עם הכיוון של שינוי.

● כלומר, בבחירות הבאות יש להניח שאתה תהיה מס' 2 ברשימה של עזרה זוהר?

לא, אני לא מדבר על הבחירות הבאות. אני מדבר על עוד 10 שנים, לקראת שנות ה־40 שלי.

● תמשיך להגיד את זה. אתה יותר מבוגר ממני.

את רואה איזה נחמד אני.

● ברצינות, יש לך בעיות עם הגיל שלך?

לא, באמת שלא.

● אז למה בשבועלים אותך לגילך אתה לא מדייק?

38 וחצי, מזל בתולה.

● אני מבירה אותך 17 שנים. כמעט לא השתנית.

חכי לצילומים.

● אתה מאוד מודע להוספה החי־צונית שלך, מקריש לעניין הרבה זמן ותשומת־לב.

הלוואי שכולם היו מודעים. אני חושב שצורה חיצונית לא יפה היא דוחה. אני מאמין שצריך לחתור לשלמות פיסית, לא רק מנטלית. נפש בריאה בגוף בריא.

● מה אתה עושה כדי להיראות טוב?

לא אוכל בלילה. בחיים אני לא אוכל אחרי הופעה. אמנים הולכים לחגוג, אני לא: מקסימום שותה בירה.

אני אוהב לעשן ולא יכול להפסיק, אז ירדתי לחמש סיגריות ליום. אני עושה קצת התעמלות — לא רציני: שכיבות־סמיכה ושחיה.

דודו במיטה

„גם כשאני שוכב. הראש עובד כל הזמן!"

דודו במיטבח

סרוויס עם פס ורוד

● אבל במיקרה שלך היה בסים לשמועות.

הרבה גברים חיזרו אחריי, ואני עדיין מקבל טלפונים ומיכתבים מגברים.

● ומה היחס שלך לזה?

זה עובר מעליי. זה ממש לא מזיז לי.

אני לא יודע למה שאלת אותי את כל השאלות על ההומואיות. למה לא שאלת אותי אם אני דופק כבשים? אני דופק כבשים באותה מידה שאני דופק גברים. למה לא שאלת אם אני מזיין חתולים בחצר? הייתי אומר לך לא. ואז היית אומרת לי שיש שמועות שחתול אחד נשלח להסתכלות פסיכיאטרית, בעיקבות זה שלפני עשר שנים התעללתי בו בחצר. נו, בחייך!

● מיק ג'אגר ורוד סטיוארט אהבו לשחק על זה שהם נאהבים ואוהבים את שני המינים. לך אין את התבונה הזו?

לא, באמת שלא. ובזה גמרנו את הנושא. אין שום קשר ואין שום סכנה שאני הומו. אף פעם לא נתנסיתי בנסיון הזה ואין לי שום סקרנות בכיוון.

● למה אתה לא מתחתן?

למה אני לא מתחתן?

● בגילך, בגיל 39 וחצי, אפילו פעם אחת לא היית נשוי!

איזה 9 וחצי? 8 וחצי: אני מבקש ממך. מספיק. לא צריך להגזים.

● נו?

אני מאוד צעיר. אני לא מאמין שצריך להתחתן בגיל צעיר.

● מתי כן?

כשאהיה גדול.

● מבחינה מנטלית אתה מרגיש מאוד־מאוד צעיר?

כן, מאוד־מאוד. יש לי אמביציות של בן 20. תאוות־החיים שלי, הכפים שלי — הכל מאוד צעיר, מאוד צעיר. וטוב לי ככה.

● אין לך חשק להתיישב, להפסיק לנדוד ממיטה למיטה, לחזור הביתה אל אותה האשה אחרי ההוספות, להפסיק עם הסטוציים?

„לא עם כולן אני הולך למיטה. אני לא מבזבז אנרגיה כל־כך מהר!"

● הולך לקוסמטיקאית מדי פעם?

אחרי גילוח שם קרם ניבאה במקום אפטר־שייב. זה טוב לעור. אצל קוסמטיקאית לא הייתי אף־פעם. סתם שמועות. אמרו שאני הולך לקוסמטיקאית, אמרו גם שאני הומו. הרבה נשים ניסו לבדוק את העניין.

● אם אתה כבר מזכיר את זה — היתה תקופה שאתה תרמת לא מעט לשמועות שאתה הומו.

העניין הזה של שמועות זה מצחיק. אנשים כמוך, עיתונאים, יוצרים שמועות.

● אני לא הייתי אז עיתונאית.

זה שטויות. זה הכל בולשיט.

● בשישיהקת בתיאטרון חיפה, שחי־קן מפורסם חיזר אחריך. אז אתה לא בדיוק הבחשת את מה שקרה. אפילו אהבת לספר את זה. הייתי אומרת להשוויץ בזה.

בחייך, הוא חיזר אחריי. הייתי ילד יפה. מה יכולתי לעשות? נורא קל להפיץ שמועות, כמו למשל הזמר הזה, שמפיצים עליו כעת שקיבל התקפת־לב.

אני יוצא עכשיו עם אשה בת 40. וכשתראי ותשמעי אותה, לא תאמיני איך היא נראית — ב־10 שנים צעירה מגילה. יש לה ילד בן 17 וילד בן 19, והיא צעירה לאללה.

תביני, אין קשר בין הגיל להופעה ולתחושה. בגלל זה אני מעריץ של דן בן־אמוץ, שעבר את גיל 60, ובעיניי הוא צעיר ניצחי. צעיר לא פחות מבני ה־40 שנוסעים עם המישפחה לחופשה באילת ורצים אחרי הילדים בים.

אני מעדיף את החיים של דן בן־אמוץ, ולא בעניין שהוא שוכב עם בנות 17 אלא בעניין החופש והראש הפתוח.

● אתה לא רוצה ילדים?

מאוד רוצה.

● תצטרך לרוץ אחריהם בחוף הים.

הילדים שלי יעופו, לא ירוצו.

● כל המיתוס הזה שיש סביבך אלף נשים...

זה לא מיתוס, זה נכון, וזה הרבה יותר ממה שחושבים, וזה כיף, ושיתפוצצו כולם מקינאה! אני גם מבין אותן, את אלף הנשים, מבין למה הן רוצות אותי, למרות שאני לא משלה אף אחת. לא מספר לאף אחת שאוהב אותה אהבת־חיים. אני מניח קלפים על השולחן, כמו ג'נטלמן.

היכרות עם אשה חדשה יכולה להיות מרתקת לא פחות ממערכת־יחסים יציבה עם אשה אחת לאורך זמן.

● איך אתה משלב את כל הנשים האלה בלוח־הזמנים העמוס שלך?

אחת לפני ההופעה, אחת אחרי ההופעה. אבל שיהיה ברור: להכיר אשה זה לא אומר שאני הולך למיטה עם כולן. אני יוצר קשר עם נשים יותר מאשר עם גברים, והסף הוא לפעמים שיחה. בילוי, לאו־דווקא מיטה. אני לא הולך עם כולן למיטה. אני לא מבזבז אנרגיה כל־כך מהר.

● אתה שומר על עצמך, על בריאות הנפש ובריאות הגוף.

כן, כי אתן בסך הכל מנצלות אותנו.

● אז מה שאתה אומר זה שיש לך רומן עם אשה בת 40 ועם עוד כל מיני.

אני רק איתה עכשיו. בכלל, באופן עקרוני אני מעדיף מבוגרות, הן מושכות יותר, אני נמשך לראש שלהן. הן עצמאיות יותר מהילדות, לא תלויות בך. ואתה יכול לבוא. לקבל פינוק, וזה מה שגברים רוצים. איך אמר ניצ'ה? „אנא, נשים, גלו לי את הילד שבגבר!" אני אוהב נשים היודעות לגלות את הגבר שבי.

■ ■ ■

● מה דעתך על נתן דטנר?

אני מכיר אותו אישית. הוא כישרון יוצא מהכלל, הבולט ביותר בתיאטרון. יש לו כאריזמה עצומה על הבימה. ראיתי אותו בסיפור אהבה בשלושה פרקים. הוא היה מעולה.

הוא יודע מה ששחקנים גדולים בארצות־הברית יודעים: למרות שהוא נכנס טוב לדמות, הוא קורץ בחצי עין לקהל, וזה מה שהקהל אוהב. יש כאלה שנכנסים לדמות כל־כך עמוק, עד שהם נהנים ממנה יותר מהקהל.

לעומת זאת, אני פחות אוהב את מה שהוא עושה בטלוויזיה. בכלל, אני לא אוהב את איזה קטע. זה נמשך ונמרח. איציק קול צילם ילדים, אז הוא חייב להראות את כולם, כי יש לו חומר. הילדים לא טובים, הצוותים לא טובים, ההגדרות לא טובות, הקונצפציה לא טובה.

● רצית להנחות את „איזה קטע" ולא נתנו לך. אולי בגלל זה אתה כועס?

כתבתי לתנוך חסון מיכתב עם הרעיון, אבל הם החליטו לקחת את נתן דטנר.

● בעסת?

זה היה לא הוגן. לקחו את הרעיון שהצגתי ונתנו אותו למישהו אחר. איציק קול טילפן ואמר: „החלטנו לקחת את נתן דטנר." אמרתי: זה לא פר. אבל מכיוון שהערב שלי, פליטת פה. התחיל להצליח, לא הצטערתי יותר מדי זמן.

פעם, להרוויח הרבה כסף היה שאיפת־חיים. פעם, היית אומרת לי לבוא לטלוויזיה לתקוע גרעפס — הייתי בא. היום לא!

● התחלת את הקאריירה שלך בתור שחקן רציני.

היום אני רציני יותר מאי־פעם.

● גם כשאנשים מתפשטים אצלך בתוכנית כמו „שחק אותה"?

זה היה לפני שנתיים, והרעיון היה במקור דבר יפה: מישחקי־חברה. לאט־לאט זה הידרדר לכיוון ההפשטות, ואז עזבתי.

תראי, אני רואה כל ערב פנוי שלי הצגה. למשל, הצגה כמו בנים רוממתי וגידלתי היא מאוד לא לטעמי, ואני משתדל להימנע פה מביטויים יותר חריפים ווולגריים. אני לא אוהב וולגריזציה, והערב שלי הוא הערב הטוב ביותר שעולם־הבידור מציע. כשהתחלתי, בניתי ל־חמאם. לסדר גודל של 300 איש. אבל מסתבר שהכישרון עובד. עובדה — אני ממלא אולמות.

● ובכל זאת, לא לנער הזה התפללת. בשביל להיות בדרן לא לומדים באקדמיה המלכותית לאמנות בלונדון.

אני עדיין מאמין שאני יכול לשחק את האמלט. ובאמת שיחקתי את האמלט כשלמדתי בראדה. ואני יודע את האמלט בעל־פה באנגלית. שיחקתי גם את קאליבן בהסערה של שקספיר, ושיחקתי צ'כוב.

למרות שאני מסוגל לעשות את האמלט, אני לא טיפש לחשוב שמישהו יציע לי את האמלט, בגלל התדמית שלי.

■ ■ ■

● אתה לא יושב רגע במנוחה.

נכון.

● למה?

ככה. יש לי אש בפנים. גם כשאני שוכב. הראש עובד כל זמן.

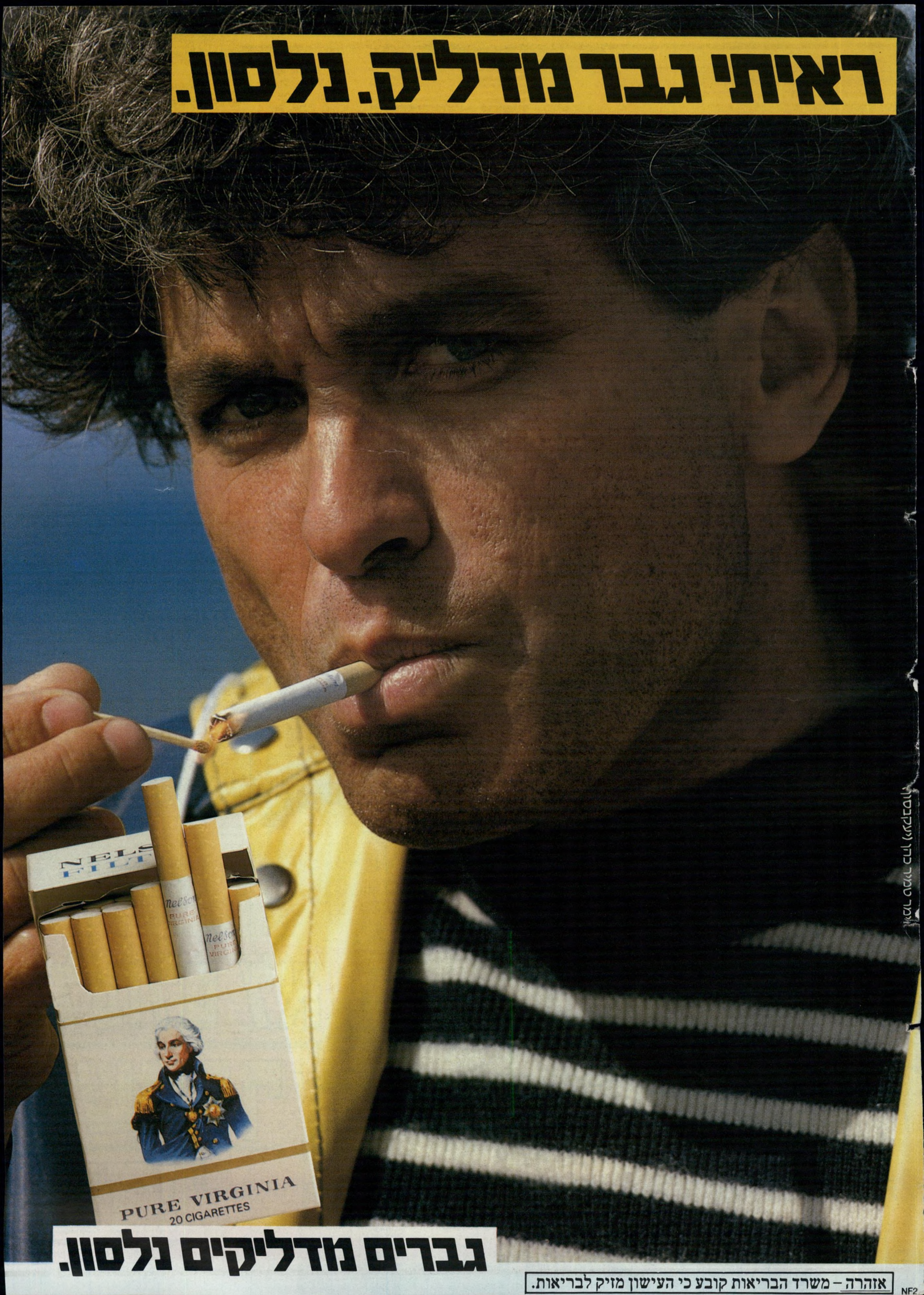
● איך אתה ישן בלילה?

בצד שמאל של הבחורה.

● אתה אוהב כשכותבים עליך בעיתון?

בפרופורציות ובצורה הגיונית.

ראיתי גבר מדליק. נלסון.

גברים מדליקים נלסון.

אזהרה – משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

NF2

ו"ב ניסן תשמ"ה 3.4.1985 מיספר 2483 יעוד 49 המחיר 1250 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

הדראמה מאחורי האירוויזיון:

„הפעם לא יסדרו אותי!"

„לעולם לא אשתתף עוד!"